

آنا طولی سرفی

سند و فرسندی

مردی
اوضوم مینوت سانی
دوقتور ق. باصدیرمه جیان

در سعادت

« آرائس مطبوعی » باب عالی ابوالسود جادوسی نومرو ۵۷
۱۳۲۸

653

آنا طولی سرفی

شند و فرسندی

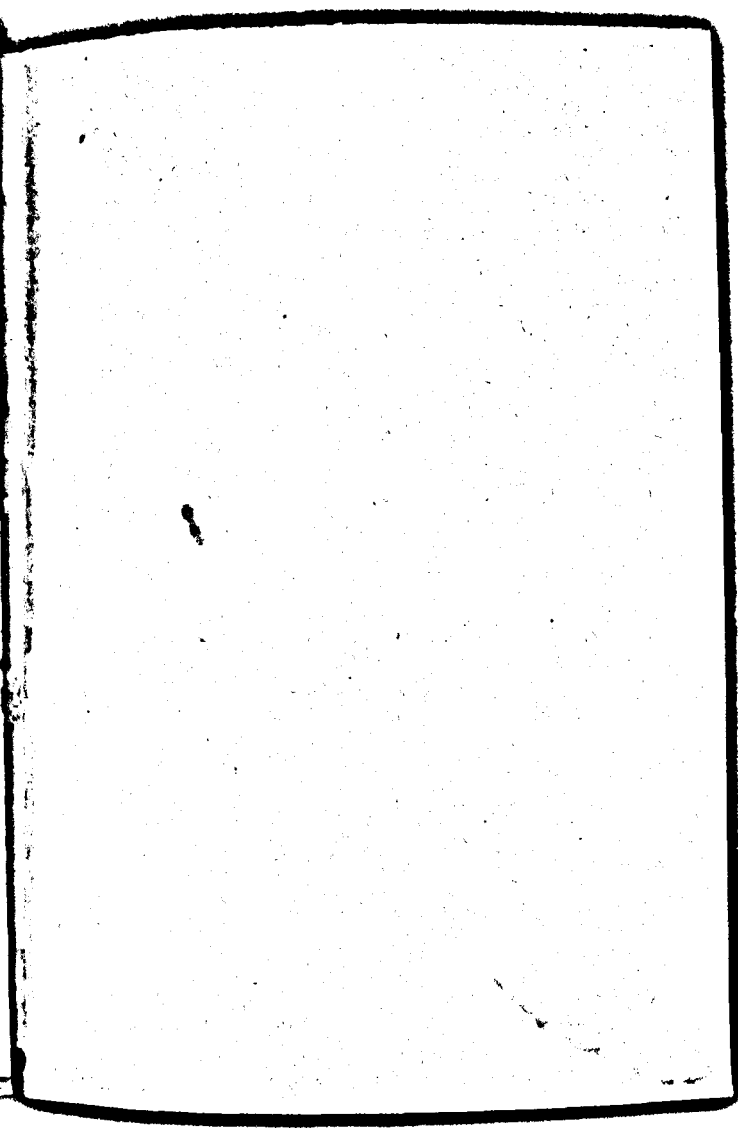
عربی
ارضوم مبعوث سابق
دوقتور ق. باصدیرمه جیان

درسمادت

« آرائس مطبعی » باب عالی ابوالعمود جاده سی نومرو ۰۷

۱۳۲۸

آناطولی شرقی شمندوفر مسئله‌سی

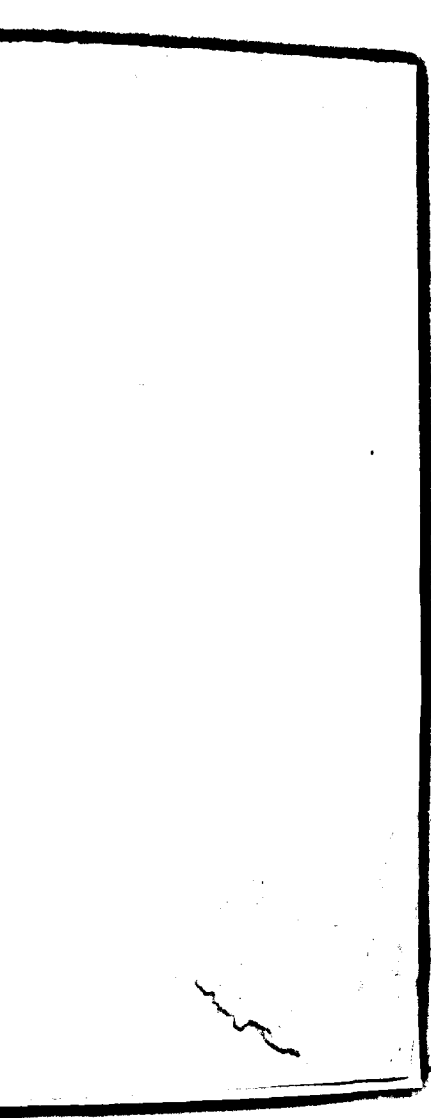
مقدمه

دور سابقك حكومتی خرابیته سوق ایدن حرکتی تعقیب ایلیان
جرجره ایچنده، خاقان مخلوع ایله کندوسنی احاطه ایدنلرك اجنی
حرص وطمعنه بلاتدقیق تبیت مطیعانه لری نتایج متأسفہ سی، ملكمرك
استقبالی ایله مشغول اولانلرك اك زیاده مأیوسیت واضطراب قلبی
موجب اولقده ایدی .

تیمه سنك محق غضبندن خوف ایدرك ییلدیز سراینده آنلردن
آرلمش بر حالدہ کندوسنی موقوف طوتان عبدالحمید، نوع بشر
وجدانك هیچ بر صورتله قبول ایده میه چكی جرملرله غدارلقاری
دوام ومحافظه یه اوغراشمسی و آرتق ملت طرفندن بو حالی تصدیق
اولتھامسی حسیبه، کندوسنك بو مششوم سیاستنی دوام ایده بیلمك
اوزره خارجدن معاونت وجمیله آرامفه مجبور بولقده ایدی .

اشته بو سبیدن طولاییدرکه، کبرلو سیاسی مقصدلرینه خدمت
ایتدیرمك و یاخود آندن منفعت حاصل اینك اوزره، اخلاقسز
اشتهارك ییلدیز فاجعه سنه معین اولارق اجتهاعلری کورلمشدر .

تضییق اولقش ملتارك چكیدیکی اضطرابات وداخلی بحراندلر
وه ژون ترك، حرکتی ایچون سلطان حمیدك قورقورلی اوتوز سنه
مهادیاً خارجك رذیلا نه آلاورہ لرینه میدان آچمشدر . عبدالحمید کندو .
سنك جانی معینلرینه مقدور قربانلر تسلیم ایتدیگه، بو فاجعه یی

سخنی بر صورتله ترهین
نخی کوزدن کچرلدیجه ،
تشجیع اولسان اجنبی
و کلابه امرلر و پروردگه
ن واقصادی ترقیاتمه
تأسفسته تصادف ایدر.
نی بولنقمزین ملکتنه
ایرلو کوزمک و سیه
نقیباتک روس دیپلو-
ارنق بر سر قلامشدر
ز قافلنده ازمینلر قتل
تولوب اوف راستوسکینک

و اولوقت حکومتنک
یفنه شبه یوقدر. بزم
استیلاء *pénétration*
داد شمند و فری بیوک
سنده وضع اولمشدر.
بافاقه آناطولی شرقی
ب ایدن شهاک قومشو-
شرائط سیاسی
امتیازات الله ایندیکی

ملمودر. فی الحقیقه ۱۸۸۸ ده آلمانر حیدر پاشا - آنقره خطک
انسانیه بغداد خطی بیوک تبشنه باشلا قدرنده ، خط مذکوری اک
اول سیواس و صکره پیدری خرپوط و دیار بکر و موصلدن کجه رگ
بغداده تمیدی علناً و رسماً درعهده ایندیلر .

پانختی ایران کورفرینه ربط اینک ایجون اک طیبی واک طوغری
واک آز مصرفی موجب کذرگاه دخی بو ایدی .

آنحق ۱۸۹۳ ده آلمان خطی آنقره به واسن اولدقده . آنقره -
سیواس خطک یک چوق مشکلاقی بولنسی بهانه سیه ، ایروده
شمال کذرگاهنه یفی سیواس و خرپوط و دیار بکره تمید اینک اوزره
آنقره - قیصریه خطی امتیازی طلب و اخذ ایندیلر .

قواقسه حدود فرینه طوغری تمید اولنه چق خطاری اندیشه
ایله کورن روس سیاستی ممنون اینک اوزره و حتی کیلومتره باشنه
۱۷۶۵۰ فرانق کچی یاغلی بر تأمینانه رعناً ، آلمان دیپلوماسیسی همان
شمال کذرگاهنندن رجوع ایدرک واسکی شهر - قونیه طریق ایله
اولنکندن اوزون و بهالی اولان شرق حدود مرک محفظه سهیج
بر فاندسی بولنجان و آنحق روس دیپلوماسیسی ممنون ایدن جنوب
کذرگاهی قطعاً انتخاب و قبول ایندیلر .

اشته بو وجهله و ولایات شرقیه مزه روسیه نیک مطامح نظارینه
مانه چیقارماق مقصدی ایله ، ۱۸۹۳ ده آلمان دیپلوماسیسی آنقره
نقطه انتهایسنده شمال کذرگاهی ترک ایدرک و حتی اولتاریخده امتیازی
کندوسنه و بریلان قیصریه خطنه دخی عطف نظر دقت اینجه رگ
قطعاً جنوب کذرگاهی انتخاب اولمشدر .

كيزلك ايجون خدمت ايدنلره مملكتك برقمه
ايدر ايدى. دور حيديتك بو اسف انكيز تاري
مملكتك كيندكجه آرتقمده اولان ضعفسدن
ديلوماسيسنك كندى كيزلو مقاسدينه كوره
دها بوندن سكره اوزون مدت ايجون سياست
بار اوله جق بيقيجى امتيازات قوبارديني منظره .
ترك ارمنستانى بركون هيچ برازه
• ربط ايمك • حقتده كى كندو پروژه سنى فعلا
اوله رق • ارمنى قتالى ايله ارمنيلىر علمبنده كى
ملمدى طرفندن نصيحت وتشجيع ايدنلىكى
و ۱۸۹۹ ده عبدالحميدك امرى ايله درسمادت
اولديني زمان روسيه خارجه ناظرى بولنان قوند
بالدات سويديكى سوزلر بونى ممتدر .

آنجق دور سابقك هيجانلى حالسندن
اخلاقسزلندن لك زياده استفاده ايدن آلمانيا اول
مملكتمزده آلمانيا طرفندن وقوعبولان وساكن
pacifique وخارجى پولىفيسنك قى اولان بى
تسبتك اساسلى عبدالحميد حكمدارللك سايه
خانان مخلوعه ايتديكى كوچك خدمتلره مك
ولاياقزده تحريرات سياستنى آچيقدن آچيقه تعقيه
مضى دى كوجندرمكدن اجتناباً و اولوقتك
سابهسندو بو عصب حكومهتنك بك چوق كارلى

محروم بر حالدہ قائمہ محکوم ایدلش ایدی . ایستہ خارجی خاطرشناس
دوستلرینہ بخششدر ویرمه مسارعت ایدن سلطان حمید سیاستی بوکی
نتایج حاصل ایلشدر .

خاقان مخلوعک شخصی سیاستیلہ برابر ، آنک قدر مهم اولان
دیگر بر سبب دخی ، خارجی اجنته لر طرفدن ایمراطورلنک تقسیم
حقده کی تشبثلری تسهیل ایدر ایدی . بویکنجی سبب دخی ، ماینک
اخلاقسز رژیم ساینده ترقی ایدن مساوی اخلاق اولوب ، ملکک
خرابه لری اوزرنده کارلی معاملات مالیه اجرا ایدنلر بوحالندن مهارتله
استفاده ایلشدر .

سلطان حمید ایله کندوسنی احاطه ایدنلر لارندن اداره یی آلان
تموز اختلالی ایله نیشانک تاریخی کونلری ، سیاست حمیدینک کتورمکه
اولدینی کرداب فلاکتدن مملکتی خلاص ایچون تام وقتنده یتشدیلر .
فقط ضابطان عسکریمزک قهرمانانه فداکارلنی ساینده اجرا
اولنان بوضربه ، اجنبی توسیع سیاستنک ایکنجی سببی اولان اداری
مساوی اخلاقک اوکنی الیایدیمی ؟ درت سنه لک مشروطی
عمرمزک تجربہ سی بو حالک فوق المأمول کیکلشدیکنی و مملکتزک
استقلالی ایچون عظیم بر هلمک تشکیل ایتدیکنی مع التأسف اثبات
ایلشدر .

دور سابقده بو خارجی توسع pénétration تشبثاتنه اشتراک وقوی
بر صورتله مربوطیت پیدا ایلان ذواته حکومت و اداره سنده تسلیم
اولنمی طبیعی بو نتیجه یی حاصل ایدہ جک ایدی . بو ملاحظات نظر
دقتیزی فوق العاده جلب ایتکه شایسته در . زیرا ساخته بروطنپرورلکله

۱۸۹۵ ده آلمان خطی ذاتاً قونییه واصل اولمش اولوب ، تاریخ
مذکوردن ۱۹۰۱ صوکنه قدر اوزون تعقیباتدن صکره و بعض
» بخشلر ، یاردیمله و تکمیل خط ایچون ۱۵۵۰۰ فرانق تأمیناتله
طویدن قونییه - بغداد و ایران کورفرینک بر لیانه قدر تمديد خطنک
امتیازینی الهه ایتشدرکه ، مشوم سیاست حمیده نك محافظه سنه خدمت
ایدن و کندوسنک محرم دوستی بولنان آلمان ایبراطورینه خاقان مخلوع
طرفندن احسان اولنان بخش ایدی . ملت بر قهرماناته حرکتله
بو منحوس سلطاندن قورتلش ایسه ده ، قیل و قالی موجب بو ایشک
آغیر نتایج و بارلرندن بر عصر دها یقایی صیرامیه جقدر .

۱۹۰۱ ده سلطان حمید طرفندن آلمانیا یه و بریلان بغداد خطی
امتیازی کبی و عینی اسبیدن طولایی بحر سیاه حوضه سنده انشا
ایدیله جک تکمیل خطوط حمیده امتیازاتی دخی روسیا یه تخصیص
اولمقده ایدی .

بو حالده اولوقتکی حکومتیز جنائی بر خط شناسلقله آچقدن
آچیفه مملکتیزی ایکی متفرق نفوسی منطقه سنه تقسیم ایش ایدی .
برسی اوراده کندولرینک « توسع صلحی » Pénétration pacifique
پروژه لرینی اجرا و اکیال ایده جک اولان آلمان مالیه و دیپلوماسی سنه
تخصیص ایدلش ، ودها شمالده و روس حدودینه قومشو بولنان دیکری
ایسه ، حال بکریسنده قالمغه یعنی عصرلردن برو بولندینی حالده بالایی
هر کونه وسائط نقلیه دن و روس استیلا سنه (۱۸۹۴ - ۱۸۹۶) وقایعه
سبب اولان حوالی مذکور نك سیاسی و اقتصادی واجتماعی احوالی
هر دقیقه استیلا یه سبب اوله بیلور ایدی) قارشو وسائط تدافیه دن

اسایش واستقبالی اجنبی حکومتینک آمان ومرحمتنه معروض قیلان
دور حمیدینک افعال مشومونه اشتراک ایمنان آدملره احتیاجز
درکاردر .

بولومی کوسترمک وبزم اداره حاضرهمزک بعض مأمورینده
دور سابق حسینی نه درجه موجود اولدیفنی اثبات اینک اوزره ،
اوج سنه اول تشبندده بولندیفن شمدوئر پروژهسنک تاریخچهسنی
بوراحقده موضوع بحث ایدهجکم . مذکور پروژهده شرقی آناتولی
ولایتیمزک اصلاح احوالنه وماضیدهکی خطالزک تعمیرینه مدار اولق
اوزره تشبیت اولندیفنی حالده ، بو پروژه علیهنده هر زمان یابیلان
مخالفت وانتیقهردن آکلاشیلاجنی وجهه ؛ دور سابق آفت آنکیز
تشبثانه اشتراک ایدن مأمورینک اولوقت استعمال ایلدکلی وسائط
وخط حرکتدن هیچ بر شی ترک ایتمدکلی میدانه چیقار .

فقط بو تاریخچهنک تصریفندن اول. آنده باشلیجه رولاری
بولنان ذوانک اسامیدنی ، کندو «وطنپورانه» فعالیتلری صرسمیه
تاریخ جدیدهمزک مخصوص بر صحیفهسنه قید اولمق اوزره ، بیانه
مسارعت ایدهرز .

اولاً الان نافعہ مستشاری بولنان سرویجن افندی که مسئلهنک
ابتداسندن برو لندن کلدیکی قدر بطلانه چلشمشدر .

ثانیاً صدر سابق حق پاشا خضرآلری که ، بو مهم مسئلهنک
حالی مختلف بهانهلرله ایکی سنه تأجیل ایتمدیکی حالده ، نافعہ نظارتی
وکاله اداره ایتمدیکی بر قاچ ماه ظرفنده الخلیف - بغداد شعبهسی
واسکندرون لجانی وبولی - آطه بازاری خطی امتیازانی احضریه
امکان بولمشدر .

صباقلامق قابل اولمیه جتی رادده جه منر دخی (عثمانلی ملتیتی ترکیب
ایدن کافه اقوام) فقرا و جاهل اولوب غرب مدینته قیاساً اولقدر
کیروده یزکه ، مستعمرانلرینه ضم اولنق اوزره اوروپا حکومتلرینک
منسویتنه دوشن مملکتلره مشابه واونلر ایله مقایسه اولنه جتی برحاله
کلدیکمز میدانده در .

فقط حال حاضر منر نه قدر مؤلم اولسه ، اگرچه عصرلردن برو
دوام ایدن عطالتی بر طرف ایتمک اوزره معندانه بر سعی و قوی بر
آرزو ایله چالیشورساق ، دها ایو استقباله نائل اوله بیلوروز وهرحاله
اوله جغز . ایشته بر آرزومان نارقده برشرق اهالیسی نلر ییایله جکنه
دلیل اولنق اوزره ژاپون مثال اوله رق میدانده در .

مع ماقیه تشویقمزه امداد اولنق اوزره تاریخ مدینته شایان انتباه
و شرفلی بر ماضی به مالک دکلمی یز ؟ شمعدیکی عثمانلی ملتیتی ترکیب
ایدن ملترک کافه سنک ، ایوم بشریتک مقدراتنه حکم ایدن غرب
ملترلرینک ترقیات علمیه و فنیسه الهام ایده جک رادده بارلاق بر تاریخه
مالک اولدقلری انکار اولنه بیلورمی ؟

تاقبولرمزده بزی کوزتمکده اولان آوروبانک نظر حریصانه سندن
قورتلقی و ترقیات بولنده قطع مسافه ایلمک ایچون اک اول منافع
حقیقیه منرک و خیم بر عقیده سنه مالک اولنق وبعده اقتصادی و سیاسی
تشکیلات و تنسیقاتمز ایچون لازم اولان اوروپا علم و سرمایه سیندن
استفاده ایتمکله برابر ، استقلالمز ایچون عظیم تهلککلر کوزده دن بعض
حکومتلرک سیاسی و اقتصادی مقاصدینه وقت کچیرمکسزین چکمک
ایچون تشبثات نافع مزه ایودوشنلشم ترکیبات استعمال ایلمک لابدیر .
فقط بومشکل و نازک اقداماتک نتیجه پذیر اولسی ایچون حکومت منرک

• پروگرامنده طریزون و سیواسی و ارضروم و بتلیش و وان و معموره .
• العزیز و دیار بکر و لایترینی بحر سیاه لیانترینه ربط ایده جنک خطوط
• حدیده نك همان انشاسی اولمغه بو پروژهنك سرعت ممکنه ایله
• حصولی مسئله مهمهسی ایچون حکومتك نظر دقتی جلب اولمیشی
• رجا ایدرز .

مجلس معونانه بو تقریری ۲۰ شباط سنه ۳۲۴ ده اتفاق آرا ایله
بالقبول رأینك بیانی ضمننده نافه نظارت حواله ایشدر .

نافه نظارتی بو تقریره جواباً و فی ۱۸ مایس سنه ۳۲۵ ده بو
مسئله حقیقده تقدیم ایلدیکم راپورده کی اساسی بالتصدیق یازدینی تذکره ده
کیلو مترو تأمینانسه مساعد اولیان احوال مالیه مزه نظراً مذکور
خطوطك انشادن ولایات مذکوره ده حاصل اوله حق اعشار فضله .
سنك تخصیصی ایله برابر مذکور خطوطك یکرمی کیلو مترو لوق
منطقه سنده معادنك احاطه سی صورتلری چاره یگانه اوله رق کوسترلمشدر .
بو حالده تاریخ مذکوره ملت و کیلتری خطوط مذکوره نك لزوم
طاجانی تصدیق ایشدکلی کی ، نافه نظارتی دخی احوال مالیه مزه
نظراً بونلرك انشاسی ایچون اعشار حاصلات فضله سی ایله معادنك
تخصیصی صورتلری قبول ایش اولوب . مجلس معونانك بو آرزوسنه
مأمورلرمز طرفندن نه کی نتیجه ویرلدیکی مقالانمزده کوریله چکدر .
کیلو مترو تأمیناتی برهنه معدن امتیازی ایله اکتفا ایدرسه ،
حکومت اناطولی شرقیده مهم برشندوفر شبکه سی امتیازی ویرمه
میال ابدوکندن ، شمندوفر ایشلری ایله اشتغال ایدن آمریقالو شخصی

ثالثاً شمندوفرلر مدیری مختار بک که ، اناطولینک حوالی
 مذکورہ سندہ بیک کیلو مترو جدید شمندوفر خطلری انشاسنک
 مملکتہ مضر اولدینی فکر غریبنده بولمشدر .
 رابعاً نہایت بغداد مشہور خطی مقدس دعواسنک اک صوک
 پہلوانی بولنان خلوصی بک کہ ، نافعہ نظارتہ تعیینی ایله برابر آچیقدن
 آچینہ میدانہ آتیہرق ، جرأت نقطہ نظرندن بو مسئلہده کی اسلافنی
 قات اندرقات کیرو براقشدر .

آناطولی شرقی شمندوفر پروژہ سنک مبدأ و تحولاتی

فی ۱۹ شباط سنہ ۳۲۴ دە اوتوز ایکی مبعوث رفیقلمک امضایی
 ایله آئیدہ کی تقریری مجلس مبعوثان ریاست جلیله سنہ تقدیم ایتم .
 • آناطولی شرقی ولایاتندہ عصرلردن برو حکم ایدن سفالت
 • فوق العادہ نیک باشلیجہ سببی وسائط نقلیہ نیک بستیون ققدانی اولوب ،
 • ممالک عثمانیہ نیک اک چوق یوزی اوستی براغیلان بوبدبخت حوالینک
 • فقرا اھالیسی نہادی بر قحط وغلا بر حال طبیعی شکلنی آلهرق •
 • کرک اھالی و کرک حکومت ایچون تحمل فرسا بر رادہ بے گلشدر ،
 • زبرا ولایات مذکورہده واردات سنہ بستہ تدنی ایندکن ماعدا ،
 • مملکتک اک مسعود حوالیسندن اولہ بیله جک صورتہده طبیعتدن
 • مساعد بر موقعہده بولناسان بو حوالیدہ کی بدبخت اھالینک کچینہ
 • بیلملری ایچون بیله حکومت هر سنہ بک چوق فدا کارلقلر یا بئمه
 • مجبور اولمشقدر بو حال اسف اشتھالک یکانہ چارہمی ایسہ نافعہ

« قرار ویرلیدی تقدیرده شام و حیاتپور بولی ایله تمدیدی شرکتنه
« اولجه احسان بیورلش اولان حقوق محفوظ قالمق قید احتیاطبسیله
« مذکور شعبه لک امتیازی منحصر اصحاب امتیازه اعطا بیوریه جقدر.»

بو ماده نك تحریر و معناسنه نظراً بغداد شرکتنه تخصیص ایدیلان
حقوق آنجق بغداد خطلی ساحله ربط ایدمک شعبه لره مخصوص
اولوب ، بو دخی دیگر بر شرکتك مذکور منطقه داخلده بر شعبه
انشایسه بغداد خطنك تجارتنی اسکندرون کورفزینك بر اسکله سنه
چکمنه مساعده اولنماسی مقصدینه مبتنی بولمشدر . بوقسه ماده
مذکورده بغداد خطنك اوستندن کچمک داخل بملکتی مذکور
ساحله ربط ایدمک داخلی شعبه لر حقنده هیچ بر کله بوقدر و بو
حاله مذکور ماده ایله بو حق بغداد شرکتنه ویرلماشدر . زیرا
عکس حالده مذکور ماده ده حکومت سنه نك بغداد خطی اوستندن
کچمک آنا طولینك ایچروسنی مذکور ساحله ربط ایتمک احق اولدیغنی
صراحتاً یازمق ایجاب ایدر ایدی . ایشته بو اساسه بنا ، ایکی ماهدن
بری ماذون بولنان نورادونکیان و سرویچن افندیلرک غیبوتی انسانده ،
نافعه نظارتیه مجاس وکلا داخلی خطوطی بمورطه لقی لیمانه ربط ایتمک
حقنده کی دوقور غلاسقونک تکلیفی اساساً قبول ایدیلر .

قط بزم فن مشاوری ، قرال دن زیاده قرال طرفداری کیسه لرک
و آلمانیا امپراطورلندن اولکونلرده نشانه نائل اولدیغنی جهته بزم
منافعمره رغماً آلمانیا منافعی آلمانلرک مأمول ایستکلرندن زیاده محافظه
ایچون کندوسنی برای متداری مجبور کورمشدر . فی الواقع بر چوق

دو ستم دوقبور غلاستوي مراجعت ايجون اولزمان قاندرمغه موفق اولش ايدم .

مجلس ميوتان ايله نافعہ نظارتك قرارلرینه مبتني بولنان تامينته كونهرك دوقبور غلاستو استانبوله كلدى وفي ۶ عوز ۲۲۷ ده ايلك استدعاسي نافعہ نظارته تقديم ايدى . اولزمان فن مشاورى بولن سرويجين افدينك مخالفت حاللرینه تصادف ايجسى اوزرینه ، كندو آرزو واصرارينه بنا مخبرات ومذاكراته شخصاً داخل اولمغه مجبور اولدم .

اولوقت نافعہ فن مشاورى بولنان سرويجين افدينك ، غلاستو تكليفنك منافعى نظرياتجه قبول اتمكله برابره ، مذكور پروژنك قومدن فعله چيقمسى بالفعل ممكنسر قيقلق ايجون مخالفت دسائسكارانهسى حسيبه آمريقاشركت وكيلنك چوق دفعه لقطع مخابره ايجسى تفصيلاتي بر طرف ايدهرك ، آنجق بو بابده بديهي بولنان ازروسزلقنه دليل اولق اوزره ، دليل مومى اليه ايله قطع مخابره ايجون صوك دقيقهده مأمور مومى اليهك بغداد مقاوله سنك اون ايكنجى ماده سنى اورته به آتهرق اويناديني اوبونى ذكر اتمكله اكتفا ايده جكم .

باب على حقوق مشاورلكنده بولندقلرى زمان حقى پاشا ونورادونكيان افندى حضارآنى طرفندن قلمه آلان مشهور بغداد مقاوله ناميسنك اون ايكنجى ماده سنى شوندى عبارتدر .

• اون ايكنجى ماده — اشبو مقاوله نامه ايله امتيازى احسان بيوريلان نيجور بولى مرسين ايله طرابلس شام آراسنده واقع بر • نقطه دن ساحله ربط اتمك اوزره شعبه لانشانه حكومت سنيه جه

اولاً حکومت آئیده کی خطوطک کشف و اول حوالک احوال
ارضیسنک تدقیق ایچون طالب امتیازه اون الی ماه مدتلہ بر حق
خیار و یرمکده ایدی .

۱ - خرپوط و ارغنی و دیار بکر و بتلیسدن کچہرق سیواسدن
وانہ .

۲ - سیواس - دیار بکر خطنک تعیین اولنہ جق بر نقطہسندن
وجہان درہسندن کچہرک یغورطہ لغہ .

۳ - دیار بکر - وان خطنک معین بر نقطہسندن موصل و کرکوک
وسلہانیہ .

ثانیاً بالادہ کی خطوط یوز بشی سائمترو عرضندہ اولہ جقدر .
شایان دقدر کی ہر نہ قدر بالآخرہ بو مهم نقطہ حقندہ چوق
دفعہ لڑ تبدیل رای ایش ایسہ اول ائادہ نافعہ نظارتی آناطولیدہ
انشاسی متصور یکی خطوطک صامسون - سیواس و بغداد خطلرندن
ماعداسنک طار خط ایلہ یاپلسی رأسد ایدی .

ثالثاً حکومت صاحب امتیازہ خطوط مذکورہ نک انشاوایشتمسی
ایچون ہیج بر معاونت مالیدہ بولمیبوب ، آنجق صاحب امتیازک
انشا ایدہ جکی خطوطک یگرسی کیلومترو منطقہ سی داخلندہ کی معادن
مکتوفہ وغیر مکتوفہ نک ایلک یگرسی سنہدہ منحصرأ امتیازینی
ومذکور یگرسی سنہدن صکرہ امتیازک دوام ایدہ جکی بقیہ مدت
ظرفندہ دخی (حتی کیلومترو تأمیناتی ایلہ امتیازی و یریلان خطوط
سازہ ایچون اولدینی کبی) ایشلمک حتی و یریلہ جک ایدی .

تعدیلاتدن صکره نظارتله آمریکا شرکت وکیلی بیننده ائتلاف حاصل اوله رق مسئله مجلس مبعوثانه تودیع اولنه جفی صروده بزم فن مشاوری بردن بره حقوق مشاوری صفتی احرازله ، مجلس وکلاجه حل اولنش اولان بغداد مقاوله سنک اون ایکنجی ماده سی مسئله سنی یکیدن اله آلتش ونورادونکیان ائندی حضرتلری دخی سرویجن ائندینک مذکور رأیی تصدیق ایلشد .

مذکور پروژہ بی بستیون رد اتمک رأینده بولندیفنی کوسترمامک ایچون ، بزم فن مشاوری ائندی انشاسی متصور بولنان شبکککک یئورطلنه قدر تمیدندن ایسه دیاریکر ایله بغداد خطی آره سنده بر قول ایله بغداد خطنه ربطلی دوقتور غلاسقویه تکلیف ایلدی . ۳۲۷ ده بو تکلیف دیگر برطرزده یه میدانه قونلایینی جهته ۳۲۵ ده جریان ایدن بو حال نخطر اولحق الزمدر . دوقتور غلاسقو ایسه مذکور ۱۲ نجی ماده حقنده مباحثات جریان ایدوب باب عالیجه ونظارتجه حل اولندیفندن طولایی بو تکلیفی قطعاً رد ایلشد .

بالآخره طالب امتیاز ایله طوغریجه مخبره ایچون هیئت وکلاجه تشکل ایدن ونافه ومالیه ومعارف ناظرلرندن مرکب بولنان انجمن طرفندن بو بایده کی اعتراضات مصنعه کاملآ برطرف ایلشد . نافه نظارتنده بو پروژہ علیهنده احداث اولنان بونجه مشکلاته رغماً مجلس وکلاجه ایشک اهمیتی نظر دقه آلتدق بش دفعه مذاکرات لازمه اجراندن وبر چوق تعدیلاتدن صکره دوقتور غلاسقو ایله نظارت آره سنده آئیده کی شرائط اساسیه دائره سنده ائتلاف حاصل اولشد .

تصدیقه برابر ایشك رقابته وضعنه واك زياده مساعد شرطلر درميان ايدن طرفك امتيازى آله بيلمسنه قرار و برمشدر . ايسته اول آندن اعتباراً مسئله اتريقهلر و حكمنترله ملو يكي بر دوره به كيرمشدر .

مذكور امتيازه يدى سكر طالب ظهور اتمش ايسده ، نافعہ نظارتجه نظر دفته شايد اوليانلر بر طرفه براغيلهرق ، آنجق اوج جدى غرويلر ناهنه حركت ايدن دوقور غلاسقو و موسيو چستر و ميرالاي شهفردن برينى ترجيح اتمك نجبوريتنده قائلش و موسيو چسترك شرائطى اك زياده مساعد اولمغه نهايت مذاكرات و مخبرات مومى اليه المحصار اتمشدر .

چستر غروينك ميدانه چقمسى اوزرينه آرتق بوايشه مداخله دن واز كچدم ، زيرا موسيو چستر طرفندن تكليف اولنان شرائطله ايشك بورسه اويونى حالى كسب ايلديكنه و بناء عليه شمندوفرك انشاسى كيفيتى جدى سوزنده تهلكه يه وضع اولنديغه و جدائاً قائل اولدقدن بشقه ، برنجى پروژهنك موجدى و دزقور غلاسقونك شخصى دوستى بولنديغم جهته ، چستر تكليفاتى تقيد اينديكمده ، مملكتك جانلى منافعه تعلق اولان بو مسئله ده منافع شخصيه تعقيبى صورتنده اتهام اولنه بيلوردم . اولتاريخدن مسئله نك ايكنجى دفعه مجلس مبعوثانه ورودى تاريخنه قدر بوايشه مداخله يكانهم ، آنجق اولزمان نافعہ ناظرى بولنان حلاجيان اقتدى حضرتلرينه ، چستر مقالوهلنك اجراسى قابل اوله بيلمك ايجون انده كى شرائط ماليه نك ممكن مرتبه تخفيفى لزومى اخطاردن عبارت قالمشدر ، زيرا آلمان

رابعاً ايلك اون بش سنهده مذكور منطقه داخلنده كي معادن ، معادن نظامنامه سنهده محرز نسبتی ويركو تأديه سندن معاف اولوب ، اون التنجی سنهده اعتباراً شمندو فرك حاصلات سنويه غير صاقيه سی بهر كيلومتروده اون ايکيک بشيوز فرائق اولورسه معادن رسوحي تماماً واکر اولقداره بالغ اولورسه ، بهر كيلومتروده سنوي ۱۲۵۰۰ فرائقه واصل اولاجق مقدار بالتزيل متباقيسی تأديه بمجبور اوله جقدر .
خامساً کشفیات ابتدائيه ايچون مقرر اون اتی ماه داخل اولارق صاحب امتياز همان ايکيک كيلومترودق عبارت اولان خطوط مذکورهنك تامنی سکر سنهده ختامه مجبور اوله جقدر .

دوقور غلا سقو ايله مقاوله ابتدائيه نك تنظيمی ايچون مجلس مبعوثانك تصديقه وضع اولمق اوزره ، ايسته آناطولي شمندو فرلری مسئله سی بو حالده اولارق فی ۳ اغستوس ۳۲۵ ده مجلس مبعوثانه توديع اولمشدر .

[نام بوضره ده ديکبر آمریقا غروبی نامه موسيو چسترايشه بالمداخله مذکور خطوطی کنیش اوله رق و معادن رسومنی ابتداسندن تأديه ايتك شرطيه انشا ايلك تکليفنده بولمشدر .

تثبت مذکورک مشکلاتی آکلایان هر کس کبی نافعہ مأمورتی دخی بو شرانطک اجراسی ناقابل اولديعنه قائل اولنله برابر اولوقت مزايده اصولی رغبتده ايدوکندن و ديکتر طرفدن اولزمانکی نافعہ نظارتی مجلسك اعتمادنی حازر اولديغندن ، مجلس مبعوثان فی ۷ اغستوس ۳۲۷ ده پروزده مذکور خطوطک و مسئله نك اساسی

اوله بیلورکه حسن نیتی بولنان وانجق هر حالده یا کلس معلومات
الآن ونافعه مأمور لرمزك طوزاغنه دوشن موسیو چستر کچی بر
اجینیک نامحل مداخلمی سایه سنده بو مناسبتر نتیجه حاصل
اولمشدر. یعنی مأمورین موسی الیهم موسیو چسترک بو مداخله واهیه.
سندن بالاستفاده منافع حکومت! نامه اولقدر آغیر شرطلر وضع
ایتدیلرکه ایشک صویه دوشه جکنه شک وشبهه یوغیدی. او یون پک
ماهرانه اوینامش ایدی. بو شمندوفر مسئله سنک معدن ایشی ایله
مرکب اولسی دخی بو خصوصی تسهیل ایشدر. زیرا صاحب
امتیازک یکرمی یکرمی بش میلیون شمندوفر آچینی قیامغه برابر
اولقدر دخی شرکته منافع تدارک ایده جک بر آلتون معدنی بولیه جغنی
کیم تأمین ایده بیلور ایدی؟.. ینه تکرار ایدیورمه او یون پک مکمل
اوینامش ایدی واکر تفسیری ناقابل جهالتدن ایلرو کلامش ایسه ،
مشروعیتنه شبهه ایتمکه حقمرز واردر .

آناطولی شرقینک بو بدبخت شمندوفر حکایه سنک دهه زیاده
شایان حیرت اولان بر جهتی دخی شودرکه ، چستر غروپنه تحمیل
ایدیلن بو آغیر شرائطه رغماً ، اولوقنکی صدر اعظم حق پاشا
حضر تری ، مجلس مبعوثانه تودیع ایتمک ایچون مختلف بهانه لرله
اون درت ماه بو ایشی آلیقویمغه موفق اولمشدر .

بو صروده یعنی ۳۲۵ آغستوسندن ایشک یکدن مجله تودیبی
تاریخی اولان ۳۰ نیسان سنه ۳۲۷ تاریخنه قدر پک چوق دفعه لر
واقع اولان اصرارم اوزرینه مبعوث رفیقلمدن بمضیلری طرفندن

مالیونی ایله سیاسیونی طرفندن بو مهم مسئله نك حلنه قارشو عقد اتفاق اولندینی جهتله ، شرائط نه قدر آغیر اولسه آناطولینك صارپ وشكل بولنان حوالیٰ مذکورہ سندہ مهم بر شبکه انشاسنك قوہ دن فعله چیقمسی کیفیتی اولدرجه تہاہکبہ معروض قالہ جعی آشکارایدی .

اوزون مخبراندن صکرہ نافہ نظارتی چستر غروپی ایله متفق قالدینی مقاولہ بی مجلس مبعوثانہ لاجل العرض فی ۲۵ شباط سنہ ۱۳۲۵ ده مجلس وکلاہ تودیع ایٹش ومقاولات مذکورہ دوقتور غلاسقو پروژہ سنك عینی اولوب ، یالکز کنیش خط اولہ جعی وصاحب امتیازک قانوناً معین رسوم معدنیہ بی وبرمکہ مکلف بولنہ جعی فرقلری محتوی ایدی . یعنی مملکتک دیگر جهت رندہ کی شمندوفرلر حاصلاتنك نقصاتی قیامق ایچون حکومت شمدیہ قدر وبلکہ اوزون بر مدت دہا ہر کیلو متروہ سکز اون بیک فرائق ویرمکہ مجبور بولندینی حالہ ، بغداد خطندن زیادہ انشاسی مشکل بولنان ایکینک کیلومترو . لق بر خط ایچون بر یارہ بیسلہ مصرفہ کرتار اولمدقن بشقہ ، صاحب امتیازدن معادن رسومی دخی تماماً وتقداً آلہ جقدی .

بو حالہ حکومت بو مسئلہ ده مأمورلرینك سوء نبتندن بالاغفال خط حرکتی تپہ دن طرناغہ قدر تبدیل ایتمکہ لزوم کورمشد . یعنی کنیش اولہرق انشاسی حالندہ سنوی بکرمی میلیون فرائق آجینی بولہ جعی خط مذکورک انشاسی ایچون مادی بر فدا کارلقده بولنمدقن ماعدا بو تشبک طوغریدن طوغریہ بر واردات منبعی اولہ جعی فکرندہ بولنمشد !!

ایله تنظیم اولنمش و محتوی اولدینی آغیر شرطلری حسیله اجرایی ناقابل بولنمش اولان پروژمی تصدیق صکره ، صدر اعظم باشناک نظر دقی نتایج آیه اوززینه جلب و دعوت اولنمشدر .

اولاً حوالی مذکورہ نک مشکلات ارضیسی و مناقلات کافینک ققدانی حسیله شبکه مذکورہ طار خط ایله انشا اولنمیدر (طار و کینیش خطلرک انشآت مصارفنده یوزده اللی راده سنده فرق واردر) .

ثانیاً معدن اخراجی ایچون یکریمی کیلومترولق بر منطقه تخصیص ایله حکومت هیچ بر فداکارلقدہ بولنمش اولمدقدن بشقه . بو ترکیب سایمسنده مملکتنده مهم بر معدن ایشی وجود بوله جقدر .

ثالثاً پروژہ نک اهمیتی نظر دقتہ آله برقی ، بو تئسبتک جریانی حکومت وسائط ممکنه ایله تسهیل ایلمرک ، مقالوده موضوع ناقابل اجرا شرائط ترک اولنلق لازمدر .

رابعاً تدقیقات ابتدائیة ارضییه ایچون مقرر اولان اون آلی ماهرلق مدت کافی دکلدر .

خامساً برای سهولت ، ترک اولنمش معادن ایچون یکریمی یکریمی بش سنهک بر حق انحصار ویرلمک لازمدر .

سادساً معمولیه اولان معادن نظامنامه سنده غیر اقتصادی مقصدک تصحیحنه مدار اولق اوزره ، رسوم نسیه نک اقلی مقدارینک طلبی ایجاب ایدر . زیرا بو حالده بیله معادنک نوعه کوره صافی کارک یوزده ایکیدن یکر میسنه قدرینه حکومت شرکتله اشتراک ایتش اولور .

بومهم ايشك تاخيري اسبابي مشار الیهدن سؤال اولنمش وهر دفعه سنده
بر قاچ هفته طرفنده كوندريله چكي جوابي آلمشدر. حتی ۳۲۶
تشرین نایسنده مذکور پروژهنك ورودینه هر آن انتظار اولندینی
بعض مبعوثلر طرفندن سؤال اولنمش اوزرینه ، مشار الیه حتی پاشا
حضرتلری فی ۲۵ تشرین ثانی سنه ۳۲۶ بروجه آتی پك مهم بر
جواب ویرمشدر . « چتر پروژهنده کی خطوطك انشائی مملکت
« ایچون چوق قائده لی ایسه ده یکر می کیلو مترواق بر منطقه داخلنده کی
« معادنك الزامی حکومت ایچون پك بیوک بز قدا کاراق ایدو کندن
« ظنمجه شرکت طرفندن ایشلنلکده اولان معادن مکشوفه
« ایله اکثفا ایملکه برابر خطك زه دن باشلا یه چنی حقیقه دخی
« آسریقالولر بغداد شرکتی ایله اویوشمه مجبوردرلر . . . »

اشته بغداد مقاوله سنك ۱۲ نجی ماده سی ایکنجی دفعه اوله رق
ینه میدانه آیلمشدر . ۳۲۵ ده نورادونکیان وسرو یچن افندیلر
مذکور ماده یی بغداد شرکتی لهنه تفسیره چیقشدقلری کی شمیددخی
مجلس مبعوثان حضورنده و بو مسئله نك آکلاشلماز تاخراتنك
ایضاحی ایچون صدر اعظم پاشا بو مسئله یی علناً اورتیه وضع ایلشدر .
اشته اول زمانلر بو مسئله حقیقه کی سوء تفهملرک دفعی ایچون
فی ۱۸ کانون ثانی سنه ۳۲۶ ده مفصل بر راپور تقدیمه مسئله نك
تاریخجه سی بیانن صکره ، اساسندن برو بر اجنی شرکتی طرفندن
و مامورین عبا یه نك یاردمی ایله بو پروژهنك نه کیی اتریقلمه هدف
ایدوکنی عرض و بیان ایلش ایدم . مذکور راپورده چتر غروپی

اشبو راپورمی حتی پاشا حضرتلری ایله وکلای سارویه تقدیمدن
برقاج کون صکره ، حلاجیان ائندی نافعہ نظارتندن چکیهرک پاشای
مشارالیه نظارت مذکورہ بی وکالہ ادارہ یه و آسریقاغروینک وکیللری
ایله مکالمات جدیدہ یه بدأ ایشدرکه بو مخبرات ۳۲۷ نیسانی سوکنه
قدر دوام ایشدی .

بو مخبرات جدیدہ انناسنده شرکت وکیللری بو بیتمز توکنمز
تأجیلردن بالاستفاده وحوالی مذکورہ یه بر هیئت کوندره رک ایشی
یقیندن تدقیقنه وقت بولش وایشلیلان خطاری ممکن اولدینی قدر
سی ایش و بو وجهه فی ۲۵ شباط سنه ۳۲۶ پروزه سنده آئیده کی
تعدیلات اجرا اولمشدر .

اولاً شبکنک طار خط ایله انشاسی .

ثانیاً شمال شبکنک انشاسی درعهده ایده جک فرانمز غروینه
ویرمک اوزره ، سیواس - خربوط شعبسنگ ترکی ،

ثالثاً شمندوفر وانه قدر تمدید اولنه جفته ، برکونا امتیاز حقنی
حائر اولماق اوزره وان کولنده سیر سفائن تشکیله حق ویرلمسی
وشمندوفرک مذکور کولک غرب سواحله قدر تمیدی ایله اکتفا
اولونسی .

رابعاً میورطه لاق - خربوط مشکل شعبسنده انشاسات مصارفه
بهر کیلومتروده یوز الفمش بیک فرائق کفایت ایتمزه ، ابلک تاسیسی
یوزده بش فائض ویرمکه مساعد حاصلات اولدقده کیرویه آلتقی
اوزره ، فرقی حکومتک ویرمکه مجبور اولسی .

سابقاً حکومتدن هیچ بر صورتده تأمیناته معروض اولیان بو
تشیبک مشکلات مالیسی جسیبه ، شمندوفرلر آچیفنه هیچ دکسه
قسماً قارشولوق اولوق اوزره اوراده کی معادن رسومنک حکومتجه
شمندوفرلر آچیفنه تخصیصی لازمدر .

ثامناً احوال سیاسییه نظر دفته آنهرق ، بوکی مهم برشمندوفر
پروژهسی بی سوره نلرک کیفنه تابع بر اقلمامسی لازمدر . بو طرز
حرکتدن حاصل اوله جق تهلکله ره مثال اولهرق میرالای شه فیرک
مداخله سنی ذکر ایتمک کایدر ، زیرا موسی الیهک اوچ دفعه مراجعتدن
مقصد ، آنجق مسئله بی صوبه دوشورمک اولدیفنه شبهه قالماشدر .

ثامناً موضوع بحث اولان شبکینک اشغال ایده جکی حوالیده روسیه
و آلمانیک سیاسی مقاصدی تحت نظر دفته آنهرق ، بو خصوصده
آمریقا کی بیطرف بر سرمایه دن استفاده ایتمک سیاست واجیدر .

عاشراً بو تشبک سیاسی و اقتصادی مشکلاتنی نظر دفته آنهرق
و ۳۲۵ ده کی خطالار بر طرف ایدیله رک مسئله نک جدی و معقول بر
اساسه ربطی ایچون آمریقا سرمایه دارانی ایله بکیدن مذاکره کیریشمک
لازمدر .

حادی عاشراً اجنبی حکومتلرینک اتزیره لرندن بو تشبک تخیصی
ایچون تدابیر جدیدیه توسل اولنمزسه ، وسائط تدافیه دن بسبتون
محروم بولنان ولایات شرقیه منزی بیله بیله روس اردوسنک مرحته
وضع ایتمک حکومت مشروطه منر مملکت حضورنده آغیر بر مسئولیت
کرتار اوله جنی بدیهیدر .

اون التي ماهلق مدتک ايکي

تب امتيازک حکومت طرفدن لمنسنه حق اولمغه برابر ايکي کيلو مترو منطقه سنده کی معادن برحق بولمسی ، یعنی مذکور ن رخصتنامه سی طلب ایدوب لنده برحق مخصوصی قلماسی .
منجه رسوم نسیه تک تماماً

طله بودفهی شرایط مقابسه ده مذاکره اولنان شرایطه رمدی نتایجه قسماً رعایت سبتون جدی اساساره وضعنه ر . فی الحقیقه بر وایکی وایچ ل بر دخی تخفیفه مدار اولمش افراغ اولمغامشدر .

لی ششمی ایچون بشیناً دن ماعدا ، حکومت حاصل یتامکده حتی خطک انشاسی عتمله بی بیه اوریه تخصیص

ایتامکده در سنوی همان اون میلیون فراقه بالغ اولان شمندوفر آجیتک یگانه قارشولنی اولان معادن حقنده کی شرایطه کلنجه ، ایلك پروژهدن زیاده آغیر و مشکلی بر حاله افراغ اولنمشدر .

فی الحقیقه شرایط جدیده وجهه صاحب امتیازه فعلاً بر اقبالان معادن ایحق حکومت طرفدن ایشلنمکده اولان ویا بیه حتی خطوطک گذرکاهنده بولنان بر قاج معادن مکشوفه اولوب ، یالکز ایکی سنه ایچون کندوسنه منحصر اوله رق ویریلان تجریات رخصتنامه سی حقنه کلنجه ، صاحب امتیاز مذکور منطقه داخلنده بوله چی هر معدن ایچون معادن قانونه تطبیق حرکت ومدت معینه قانونیه سنده ایشلنمکه ایستاداره مجبوریتی حسیلیه بو حقندن دخی استفاده ایدمه چیکی آشکاردر ، زیرا بعضی نادر استثنا آتدن بشقه ، شمندوفر مذکور معادن محلته واصل اولمده ، مدت قانونیه سنده معدنلری ایشلنمکه مقتدر اولمه جفتدن ، اولیاده کی حقیقی غالب ایدمه چیکی درکاردر .

خطوط مذکورده تک ایشلنمکه باشلامسی ایلك سنه لنده سنوی کیلو مترو باشنه سکز اون بیک فراقی آجیق ویره چیکی بیلندیکی حالده صاحب امتیازک اونوز سنه اول واجبی سرمایه سنک دخولنی منع ایچون وضع اولنان معادن قانونه توفیقاً رسوم ندیسی تماماً ویرمهک مجبوریتی حقنده کی نافه ده کی ارباب علم واقتصادمزک قبول ایتمدیکی مفرط شکه کلنجه ، طوغریستی سوبک ایچون بو باده کی مشولیتک قسم کلیدی ۳۲۵ ده بونی قبول ایدن موسیو چستره عائددر .
اشته حتی پاشا حضرتلری طرفندن چستره شروی ایله یکیدن

خامساً تدقیقات ابتدائیه ایچون
 سنه ۱۹۱۸
 سادساً معدن احالته کلنجه ، صاحب
 ایشلدنلکده اولان معادن مکشوفه نیک ایش
 سنه لک تدقیقات ابتدائیه ایشلده بکرمی
 ایچون قانونی وجهله کندوسنه منحصر
 منطقه داخاننده کی هر قضا ایچون نخریار
 مدت مذکورده دن صکره اول منطقه داخ
 سابعاً معمولیه اولان قانون احکام
 تادیبیه سی .

سنه بو غرویه ۳۲۶ ده مقرر شرائ
 ایشلدنلکده ، دو قنور غلاسه قو ایله ۳۲۵
 عودت و ۱۸ کانون ثانی سنه ۳۲۶ راپور
 اولدنی کوریلور ایسه ده ، بو تشبیک
 بو حاللر دخی مع التاضف کافی دکل ایدیلد
 ودرت ویش و التنبی ماده لرده کی سهولت
 ایسه ده ، یه جدی وقابل اجرا بر حاله
 زیرا بمورطه لنق سه خربوط مشک
 ویریه چک اون یش بکرمی ملیون فرانک
 اوله جق آچینه هیچ بر صورتله اشتراک
 سببیه حاصل اوله ییه چک واردات

نه ظرفنده شمندوفرل مسئلهسی

بی آمریکا غروبی طرفندن تعقیب اولنان
فرلر پروژهمی ۱۳۲۷ سنهسی مایسندن بری
باحثیه وضع اولندی خالده آغستوس آینه
خندوفر قومانیاسیه مذاکراته کیریشهرک
اولان بعض خطوطک مذکور قومانیاسیه
اشتیق حرکات ایله مذکور پروژهمی صورت
ایستدکارندن طولایی مجلس مبعوثانده
لمسمنده نافع ناظر سابق خلوصی بکله
ن افسدی ایله مختار بکی علناً اتهام ایتمش

نری اتهامات صریحمه جواب ویرمک
اول ۳۲۷ ده مجلسدهکی نطقنده کندی
بولنان حرکاتی ممکن مرتبه مدافعه
ن تلفینات ایجادله اتهاماتک قوتی تنقیض
سه قناعت ویرمش اولتی ذهاندنه بولدی .
تیق مکتبهله و مجلس مبعوثان کرسیسندن
ردنجی دفعه اولهرق تکراره نیتیم یوقدر .
۹ هیچ بروقت جواب ویرمک ایستیهچکنه

مذاکره اولنان مقاوله شرائطی خصوصات آبیهدن عبارت ایدی . شویله که طالب امتیاز هر تهاکه و ضرر کندوسنه عائد اولهرق طار خط ایله ۱۳۸۰ کیلو مترواتی شمندوفر شبکه سنی حکومت طرفندن هیچ بر تأمنات مالیه آلقسزین انشایه وایشتامکه مجبور اولوب ، بوکا قارشو حکومت سنوی یکریمی یکریمی بش بیک لیرا واردات کتورن وکندو طرفندن ایشلمکده اولان بر قاج مکشوف معدنتری بالفعل ترک ایدهجک ویاکنز مشکل بولسان بمرطهلق - خرپوط خطی ایچون خزینت مالیه یکریمی اوتوز سنه صکره کیرویه آلق اوزره اون بش یکریمی میلیون فراتی پشینا بره جکلدر .

اشته ایکی سنهک تملیقندن ویهوده مختاراندن صکره اناطولی شرقی شمندوفرلر پروژه سی بوحالده اولهرق و ممیتنده بولنان خلوصی و مختار بکلر طرفندن ایلروده مجلسده هجومه معوض قالمق اوزره ، حتی پاشا حضرتلری طرفندن مجلس مبعوثانه تودیع اولمشدر .

سابق ناقه ناظری خلوصی بکک افکار عمومیه نظر نده کندو . سنک آکلاشلماز خط حرکتکک تربیسی ضمنتده ، اقدامده ، نشر ایلدیکی اون سکر بنده جواباً اقدامده ، « زون ترک » و « آزادامارده » جریده لر نده نشر ایتمدیکم مقالات آبیهدی مطالعه بیورهجق بیطرف ذوات ، اقتصادی وعسکری نقطه نندن اهمیت وزومی درکار اولوب چوقدن برو حلی الزم بولنان بو تشبیک قومدن فعله چیقارلامسی وابطالی ایچون اوج سنه دن برو جالیشان مأمورلر مرکز احوال فکریه غیر مشروعه لرینک درجه سنه بر فکر صحیح پیدا ایده جکلدر .

صوک اویچ -

ایکی بیجق سنه دنبر
 آناطولی شرقی شمندو ،
 مجلس مبعوثانده موقعه
 ناقه نظارتی بغداد شه
 مذکور پروژه به داخل
 اعطاسی نیی ایله وطولا
 قطعه ده رد ایستدیرمک
 ۱۲ کانون اول ۳۲۷ ج
 رفیقاری اولان سرویج
 ایدم .

خلوصی بک حضر
 ایستیمه رتک ۲۸ کانون
 میمنتک غیر قابل مدافعه
 و حقمده بک واهی بفض
 انمکه حصر دقتله مجلس
 کندیسنه محطاب ایکی آ
 ایراد ایلدیکم سؤالی د
 زیرا بو مهم ونازک سؤالا

بو مسئله حال حاضرى اعتباريله بيه دور حميدنك بزه بر اقدىنى
الك مهلك ياره لردن برى اولوب آنك كسب رفاقت ايمسى ايجون
دور حاضرده هيچ بر تشبث واقع اولمامشدر . بو نظارتك حال
خاضر اداره سنك دواى اعضاي مهمه سندن بولدىنى دولتك عموم
ماكنه سنك ترقيسى و حيات طبيعيسى كاملاً قفلجه سوق ايدر بر
تهلكدر .

افاداتك محنتى اثبات ايجون نظرمده اهميتدن عارى اولان
شخصيات مسئله سنى بر طرف ايده رك آنجق مشروطيتك اعلانندن
برى مذكور نظارتك درجه فعايتنى ممكن اولدىنى قدر بي طرفانه
صورته تدقيق ايده جكم .

بر عداى كافيه عدم مالكيتدن طولاي جسماً بالضروره بر
هزيمته اوغرايان اهالييزك قسم اعظمنك دوچار اولدىنى سيفالت
عموميه يى نداوى ايجون اوچ سنده نبرى بو نظارتده نه كې فائده
بخش مساعى حصوله كلسدر ؟ بو سؤاله جواب ويرمدن اول اهالييزدن
قسم كليسنك الزم و تاخري غير قابل احتياجات طبيعيسى اسعاف
و تامين ايده جك وسائظدن محروم بولديغنه دائر مؤسف وبك بسيط
بر حقيقتى ميدانه قويه جق بعض ارقام ايستاتستيقيه يى تدقيق
ايده لم .

محصولى مبدول و محصولاتجه فيئائى بوكسك اولان ۱۳۲۵ سنه سنده
ممالك عثمانيه دن ۷۲۱,۲۶۶,۰۳۵ غروش حاصلات عشره آلمشدر كه
سكزله بالضررب سنه مذكوره ده تكميل مملكتنده ۵,۷۷۰ ميليون

امینم . اگر ناظر سابق مشارالیه کنديسنگ غير صحيح بياناتی
تشیهر ایدن ، آزادامارد ، غزه ته سنگ بر بندینه جواب ویرمک
وسیه سیله اشبو پروژهنک کرک مجلس مبعوتانده و کرک مطبوعاتده کی
مدافع لرینه قارشی بر طاقم حقارتلر یاغدیرمغه جسارت ایتمه مش
اولسه ایدی شرفلی بر خاطر یه صاحب بولنان بزم سابق ناظری
تمامیله اونوتمنی ترجیح ایدر ایدم .

بو حالده موسی الیه طرفندن آجیلان میدان مباحثه بی ایشته
شخصنه رعایتدن زیاده وظیفه نقطه سندن قبول ایدرک اک اول
کندی مساعده لر ی ایله بو مشهور چستر پروژه سی اسمی
پاصدرمه جیان پروژهنه نحو یاله سوزه باشلا بورم .

خلوصی بک هر کسدن اینی بیلورکه دولتک بودجه سنه مالیه جه
یکی آغیر لقلر تحصیل ایتمک سزین ولایات شرقیه ده مهم بر شمندو فر
شبهکسی تأسیسنه موفق اولمق ایچون شمندو فر ایشلرینی معدن ایشلریله
ربط و الحاق ایتمک فکرینی دوشونن نه چستر ، نه غلا سقو ،
نه شافر و نه دخی نظارت مأمورینی ایدیلر .

صفت مأموریتنه غیر لایق سوزلر ایرادینه سوق ایدرک
قدر بزم ناظر سابقه اعتدال و موازنه سنی غائب ایشدرن مذکور
پروژهنک تاریخچه سنی شمذیلک بر طرفه بر افرق فکریمه کوره
ملکتمزک سیاسی و اقتصادی استقبالی حقنده بیوک بر اهمیتی حاز
اولان و بر قاج مقاله ایله تدقیق ایتمک آرزو سنده بولندیم نافع
نظارتنده اصلاحات اساسیه اجراسی لزومندن بجنه میانسرت
ایدیم .

ملاك عثايه نك اقسام مختلفه منده انشا ايده جك خطوط حديدہ
۹۶۶۵ كيلو مترو ؛

صراکز ادارہ بي بربرينه ربط ايده جك بولر وشوسه نر ۳۰ بيك
كيلو مترو ؛

سكز بيوك بحريه ليمان ؛

يكيدن انشا اوله حق درجه ثانيه ده اون طقوز ليمان ؛

ملكك قطعات مختلفه منده برطاقم زراعي اروا و اسقا
عملياتي ؛

فقط اوج سنك تجربه بشون بو يارلاق سوزلك ساده دلري
ممنون ايتك و بونلك كوزلرني قاشديره ق ايچون اولدني كوستردى.

حقيقتده عياطيد دورى مكينده تربيه كورمش مامورين اقلام اسكي
اويونلر نده دوام ايده رك مشروطيت اعلانه مصداق نموزا آبي

تقيب ايدين وطنپرورانه حرارتلي كونلرك برنده منافع عثايه نقطه
نظر ندين احتياجات و مستحاجيته كوره تنظيم اولنان امور نافعه مختلفه

حقنده كه مذكور پروغرامى اوراق مخزنلر نده حفظه محكوم ايتديلر
و منضيه اتخاذ ايتكلى اصولي تكرر اله آله رق احالاسي ايجاب

ايدين امتياز لرده اك زياده ملكمزلر سياسي و اقتصادي منافع رجحانيت
ويره جك برده . بو ايشاري تهجيل ويا تاجيل ايتك اسستيان اجبي

شركت لر نك تصادق منافع و ارزولر نيه اهميت و برمهك باشلاديلر .
نافه نظارتك بعض ماموريني بو قوميايتلردن بعضلى حقنده

كندولر نك عفو اولتماز و ابيضاسي غير قابل فداكار لغلر ني او قدر
ايلري به كتورديلر كه شو ويا بو شركت طرفندن تقيب اولنيمان بشون

يني و بنشاء عليه بونك ۲۸
برينه حيوانات اهليه غداسي
في ۲۴۷ كيلو بغدادى و ياديكر

قايسه ايده لم . مثلا آلمانياك
۱۹۰ سنه قدر اهاليدن
بغداي ، ۷۳،۷ كيلو آرپه ،
۶۰۱ كيلو پتاس ، كه جمعا
بغدايه معادل صرفيات واقع

عثايتدين سنوي ۲۲۱،۶
ديور . يني بزم اهاليز
مقدار حاصلاتي ارضيه بي

بولنان نظارتجه نه كبي تدابير

بد اقتصاديسي ايچون بيكي بر
درك بو ياده كي حسن نيتي
انده اجراسنه تشبث ايده جكي
بيله احضار ايتدى .

سي شوندين عبارتدر :

غروشلق محصولات زراعیه حاصل اوله
ملیون اهالی به تقسیمنده اهالیدن هر
داخل اولوق اوزره ۲۰۶ غروش نقدیه
بر ذخیره اصابت ایده جکی آکلاشیلور .
شمدی بورقوری دیگر مملکتلره ما
رسمی استاتستیکلرینه نظراً ۱۸۹۳ دن ۹
هر بری باشنه سنوی صرفیات ۹۰.۷ کیلو
۱۴.۸ کیلو چودار ، ۱۱۵.۲ بولاف و
سنوی اهالیدن هر برینه ۴۶۸.۶ کیلو
اولدینی تحقیق ایدر .

دیمک اولیورکه هر بر آلمانالی هر بر
کیلودن زیاده محصولات زراعیه صرف ایدر
کندی طبیعی غداسته لازم اولان اگ آذ
حاصل ایدم، بر حالده در ا
بو حال اسف اشماله قارشى مرجعی
انخذ اولدینینی تدقیق ایدلم .

مشروطینک اعلاویه برابر مملکتک تم
دوره باشلادینینی نامه نظارتی علناً بیان ایدر
فعللاً اثبات ایتک اوزره دخی معین برزه
منافع عمومییه متداثر امورک پروگرامنی
نظارتک مذکور پروگرامک خلاصه.

سادساً — ۶۰ كيلو مترو طولنده عثانيه — اسكندرون خطى .
بو خط تأميناتسز انشا اولتيور ايسده اسكندرون ليماني امتيازي ده
خطك صاحب امتيازي اولان بغداد قوميايانه و پرلش اولديفندن
حكومت طرفندن اشترا اولنه بيه جك مرسين — آطنه خطندن حاصل
اوله بيه جك حاصلات بالواسطه بغداد قوميايانه ترك ايدلش اوليور.
سابماً — تخميناً ۲۰۰ كيلو مترولق آطه بازاری — بولى خطى؛
كيلو مترو باشنه غير صافى اوله رق ۱۵۰۰۰۰ فراق تأميناتلى ، يهنى
سنوى (۱۴۰,۰۰۰) ليرالق مصارف موجب بر خط .

خلاصه کلام مشروطيتك شو اوچ سنه سى نظر فنده مملكتك جهات
مختلفه سنده بيك بش يوز كيلو مترولق خطوط حديدۀ جديده امتيازي
ويرلشدرگه سنوى (۵۹۰۰۰۰) ليرالق يكي مصارفي ايجاب ايتدييور .
امتيازي اعطا ايدلش اولان بو يدي خطندن آنجق ايكي سى يهنى
صومه — باندومه و حديدۀ — صنعا خطلى ۱۳۲۴ سنه سنده نافه
نظارتيجه تنظيم اولمش اولان پروغرامده اهميت و منفعت عاجله سى
و مصدق خطلر مياننده محرر ايدى . بتون ديكر خطلر ايكنجى
واوچنجى درجه ده مستعجلتي حائر خطوط ميانه ادخال ايدلشدردى .
ملا الخليف — بغداد (ايكنجى) ، آطه بازاری — بورلى (اوچنجى) ،
خس — طرابلس شام (ايكنجى) ، بابا اسكى — قرق كليسا (اوچنجى)
حالبوكه نظارتك عين پروغرامنده انقره — سواس ، صامسون
— سيواس ، سيواس — ارضروم ، سيواس — ديار بكر خطلى
برنجى درجه ده اهميتي حائر اوله رق قيد و قبول ايدلشدردى .

ایشانر علیهنده متمادی و حقیقی بر مقاومت (Sabotage) اجرا سندن
چکنم دیلر .

بو حزین حقیقتک اثباتنه مدار اولوق اوزره عمومیتله شمندوفر
مسئله سنه نقل مقال ایده رک باقم مشروطیتک اعلانندن برو نه کبی
خطوط حدیده امتیازاتی ویرلشدر :

اولا — اهمیت سیاسی بی هر طرفه مصدق و اصول معینسی
دائرة سنده کیلو مترو باشنه تأمیناتی ۲۶۰ کیلو مترو لوق حدیده — صنعا
خطی ، سنوی مصارف ۸۰ بیک عثمانلی لیراسی راده سنده .

ثانیاً — کیلو مترو باشنه تأمیناتسز و بناء علیه خزینة مالیه یه
هیج بر صورته بار اولیان حص — طرابلس شام خطی ، ۱۰۰
کیلو مترو .

ثالثاً — اهمیت محلیه بی حائر و خزینة مالیه جه جزئی مصارفی
موجب اولان بابا اسکی — قرق کلیسا خطی ، ۴۰ کیلو مترو .

رابعاً — سنوی الی بک لیرا ایله قسماً تأمین ایدلش اولان
صوه — باندومه خطی ، ۱۷۵ کیلو مترو .

خامساً — الحلیف — بغداد خطی ، ۶۵۰ کیلو مترو طولنده
و کیلو مترو باشنه غیر صافی اوله رق تأمینات ۱۵,۵۰۰ فرانق .

بو خطک ، صریح کیلو متروده بر قسمی ده کوچه اوله رق آنجق
آلتی سکنه اصابت ایدن الجزیره قطعه سنده سنوی ۴,۰۰۰ فرانق قدر
غیر صافی حاصلاتی اوله جنی فرض اولنسه بیله حکومت بو خط ایچون
سنوی ۳۲۰ بیک عثمانلی لیراسی تأمینات آقجسی ویره چکدر .

شمالی آناطولی خطوطنك اهمیتی

نافعه ناظر سابقمزم خلوصی بك (اقدام) ك ۲۶ كانون اول
سیخه‌سندگی واجب‌التذكار مقاله‌سندہ چتر پروزه‌سندہ مندرج
خطوطنك انشاسنه طرفدار اولان بتون ذواتی « چسترچی » نامیلہ
توصیف ایتمشدر. امور مالیہی تعقیب ایچون مملکت‌مزمه گلش اولان
اجبیلرک بزم داخلی منازعات‌مزمه قارشیدیرلمی طوغری اولہ‌مہ‌جفی
جهتله مساعدہ‌لریله آنلری بر طرفه براقه‌جفم. بو اساسی تعقیب
ایدرك ماضیدہ وحتی بوکون دخی بغداد خطنك انشاسی طرفداری
اولانلری « هوکننجی » تسمیه ایتیه‌جکم .

بالعکس بن بونلری (بغدادچی) واقتصادی و سیاسی نقطه‌سندن
آناطولینك شمال وشرقندہ یاییله‌چق شمندوفرلرک بغداد خطنندن
دها مستعجل اولسنی قبول ایدنلری (آناطولیچی) تسمیه ایدہ‌جکم.
تمامیلہ قناعت وجدانیہ حاصل ایتمش بر (آناطولیچی) اولدیفمی
بیانله بحنه ایتدار ایلرم. زیرا آنقرم‌ارضروم خطیلہ ایران وروسیه
ایله هم حدود اولان ولایتلرده انشا اولنه‌جقی دیگر خطلرک نافعه
نظارتی طرفندن قوتلی بر صورتده تحت حمایه آلنان بغداد خطنندن
بك زیاده اقتصادی، سیاسی و عسکری نقطه‌سندن اهمیتی بولندیفنه
شبه یوقدر.

حتی احوال مالیہ‌مزی نظر اعتباره آهرق او اعتقادده‌یم که شرقی

نظارت پروگرامنه مخالف اولان تطبیقاتی و بناء علیه منافع
حقیقه مزك بو کینی تفسیرینی نصل ایضاح ایتلی ؟

اقتصادی و سیاسی کافه نقاطدن ایکنجی و حتی اوچنجی درجه ده
اهمیتی حاز اولان خطر ایچون امتیاز اعطاسیه عادی بودجه مزه
سنو و $۳۲۰,۰۰۰ + ۱۴۰,۰۰۰ = ۴۶۰,۰۰۰$ لیرا بر آچق ضم
ایده رك دیگر طرفدن آقره دن ارضرومه طوغری صوك اوج سنه
طرفده برکیلو مترو خط انشاسی ایچون بیله دوشونله مسنك حکمت
واسراری عجبانه در ؟

حالبوکه ارضروم - آقره خطنك آطه بازاری - بولی والخلیف
- بغداد خطرندن قات قات زیاده اهمیت سیاسی و اقتصادی بی حاز
بولندی اشکاردر .

معموره العزیز، دیاربکر، بتلیس و وان ولایتلرینی پاتختی و لیمانلره
ربط ایده جک و اهمیت سیاسی و اقتصادی سی ایله مملکت مشهور بغداد
خطندن دهها زیاده خدمتی اوله جق اولان دیگر بر پروژه به قارش
اوج سنه دنبرو اشاع مشکلات ایچون وار قوتلریله جالبشان نظارت
مامورلری، عین عزم ایله آقره - ارضروم خطیله شمباتنك
قوه دن فعله چیقمه سنه حصر غیرت ایده رك عثمانلی ماموری صفتیله
مكلف بولندقلری و وظائفی دهها ایضا ایتمش اولمازلرمی ایدی !
بو مهم سؤالک جوابی کله جک بندهده ویرم جکم .

سنوی (۳۲۰۰۰۰) و آظه‌پزاری - بولی خطنه مخصص تأمیناتی ده
(۱۴۰۰۰۰) لیرا، که بو ایکی خط ایچون جمعاً سنوی (۴۶۰۰۰۰)
لیرا بودجه‌نک مصارفی قسمته ضم اولندیغنی تخمین و تقدیر ایتمش
ایدم،

بغدادجیلر مرکز قناعتنه رعایت ایتمکله برابر انظار دقتی آئیده‌کی
مشابه اوزیرینه جلبه مسارعت ایترم.

فکر عاجزانه‌مه کوره حکومت بو (۴۶۰) بیک لیرایی نظارت
پروگرامبنده ایکنجی و اوچنجی درجه‌ده ادخال اولنان مارالذکر ایکی
خطه تخصیص ایده‌جک یرده آئیده‌کی خطلره تخصیص ایتملیدی :

آنقره - سیواس (۴۰۸ کیلومترو)، صامسون - سیواس (۴۳۴
کیلومترو)، سیواس - ارضروم (۵۴۲ کیلومترو)، طربزون -
ارضروم (۳۸۰ کیلومترو)، یعنی جمعاً (۱۷۶۴) کیلومترولق برشبكة.
نظارت مذکوره‌ده امور مملکتک بو درجه خفیف بر صورتده
نظر اعتباره آلدیغنه شایان دقت بر دلیل دخی عین مبلغه شمالی
آناطولییده (۱۷۰۰) کیلومترولق بر شمندوفر شبکه‌سی انشاسی قابل
ایکن بو (۱۷۰۰) کیلومترولق شبکه‌نک حائز بولندیغنی اهمیتیه رغماً
(۴۶۰،۰۰۰) لیرانک آنجیق (۸۵۰) کیلومترولق انشآاته تخصیصی
ترجیح ایلمشدر.

فی‌الواقع شمالی آناطولی خطوط معروضه‌سی ایچون کیلومترو
باشنه غیر صافی اوله‌رق اون بش بیک فرائق حاصلات تأمین ایلمسه
بتون شبکه ایچون سنه‌ده $۱۷۰۰ \times ۱۵۰۰۰ = ۲۵,۵۰۰,۰۰۰$

حدود لریمز ایکی اوچ بیک کیلومترولق خطوط حدیدیه شکسیه
پایتخته ربط ایدلدیکجه عثمانلی نقطه نظرندن درجه ناییده اهمیت حائر
اولان بغداد خطنک انشاسنی تأجیل ایله بو خطه اصلا یکی تأمینات
تخصیص ایتمک ایجاب ایدر.

فقط بزم نایمه افندیلری بسبتون بشقه فکرده بولمشلردر. زیرا
کندولری نامنه بیسان افکار ایدن خلوصی بک، حوالی مذکوره ده
بیک درتیوز کیلومترو قدر خطوط حدیدیه انشاسنه مدار اوله جق
چستر پروژه سننی کرک نظارتده و کرک مجلس مبعوثانده Sabotage
مقاومته اوغرائتمق ایچون غیر مشروع وسائله مراجعت ایدلرکن
ماعداء، مذکور پروژه نک تطیقنی منع ایتمسیه مملکته بر خدمت ایفا
ایندیکنی بیله علناً بیان و ادعایه جسارت ایشلدر.

بو بر قناعت وجدانیه مسئله سی اولوب خلوصی بک کبی محقق
بر بغداد جیدن بشقه درلو حرکت بکلنمزدی.

عبدالحمیددن و عرب عزتدن و تحسین یاشادن .... باشلیه رق،
کندوسنه حکومتک شمندوفرلر مدیریتی تودیع اولسان بو صنفده کی
اک کنجه قدر بر آلائی تشکیل ایدن بغداد جیلری و بو میانده ناظر
سابقمزی کندو فکرلرنده براقه رق، بز حقیقت حاله ورقلره عودت
ایدهم.

بغداد خطی الخلیفه واصل اولمق سزین یکن سنه بغداد قومانیه -
سنه احاله سنه شتاب اولنان الخلیف - بغداد خطی حاصلاتنک
کفایت سز لکنندن طولانی تأدییه سی ایجاب ایدن تأمینات آقجه سی اوله رق

بولسان ارضروم، طربزون و سسيواس ولايتلرينه خدمت ايده چك بو خطلر، بهر مربع كيلومترو داخنده ۱۳ سکنه سي بولنان برولايته خدمت ايدين حيدر پاشسا - آتقره خطلي حاصلاتندن بك چوق زياده حاصلاتي تامين ايده بيلور.

ديمك اوليوركه ملكتمزك شبكه لرندن اك مهمنك انشاسي ايجون بزم بغداد جيلرك اوچ سنه دن برو هيچ بر جدي تشبثلري واقع اولمامشدر .

صامسون - سيواس خطنك حكومت حسابنه انشاستنه بدأ اولنديني وديكر خطوطك انشاسي ايجونده بر هيتت ماليه ايله بر مقاوله عقد ايدلمش اولديني اعتراضاً درميان ايديله بيلور سده بو كي سوزلره جواب ويره رك وقت غائب ايمك ايسته مم .

دائمي صورتده آچيني بولنان بر بودجه، پياسه اوزرنده جزئي بر اعتبار مالي ومع التأسف مالك بولنديشمز صورتده بر هيتت قنيه نظر دفته النورسه، صامسونك بو بدبخت خطنك ، بونلرك اجراسنه مأمور نظارتجه جدي واساسلي بر اصلاحات اجرا اولمديجه ، هيچ بر زمان سيواسه واصل اولميه جني ميدانه چيقار .

پاصدير مه جيان پروژه سنه نقل مقال ايتمزدن اول، خلوصي بلك مساعده لرييه ، بر طرفدن امتياز ي احاله ايدلمش اولان بغداد خطنك كچه جكي حوالى، ديكر طرفدن بزم بغداد جيلرك مخالفتنه اوضرايان خطوطك كچه جكي ولايات حقنده بعض معلومات اقتصاديه اعطاسي فائده دن خالي اولماز ظننده يم .

فرائق بر بار آلتنه کیرلش اوله جقدی. حکومتک تأمینات اوله زرق (۴۶۰,۰۰۰) لیرا یعنی (۱۰,۵۸۰,۰۰۰) فرائق اعطا ایتسی فرض اولنسه مذکور خطلرک انشاسنی درعهده ایده جک اولان شرکنت عهده سنه $۲۵,۵۰۰,۰۰۰ - ۱۰,۵۸۰,۰۰۰ = ۱۴,۹۲۰,۰۰۰$ فرائق یعنی سنوی بهر کیلومترویه (۸۷۲۶) فرائق تحمیل ایدلش اوله جقدر. شو حالده سیواس و ارضروم کبی اساساً زراعی اولان ایکی ولایتدن صامسون و طبرزون لیمانلرینه یالکیز ذخیره اخراجندن حاصل اوله جق تجارت آتیده کی حاصلاتی تأمین ایده بیلور :

سیواس - صامسون، ۴۳۴ کیلومترو $\times ۳۰۰۰۰۰$ طنونو $\times ۵$ سانتیمدن $= ۶۵۱۰۰۰۰$ فرائق.

ارضروم - طبرزون، ۳۸۰ کیلومترو $\times ۲۰۰۰۰۰$ طنونو $= ۵$ سانتیمدن $= ۸۰۰۰۰۰$ فرائق.

یالکیز ذخیره تجارتندن الده ایدیلن حاصلات : ۱۰۳۱۰۰۰۰ فرائق.

حکومت طرفندن تأمینات صورتنده ویرباه جک اجه بو مبلغه ضم اولندقدمه مذکور شبکه ایچون (۲۰۸۹۰۰۰۰) فرائق حاصلات معینه وجوده کاوب خطک تأسیسه صرف اولنان سرمایه نك فائض ورأس مالی ایله ایشلتمه مصارفنه قارشولق اوله زرق (۳۸۰۰۰۰۰) فرائق یعنی کیلومترو باشنه ۲۲۳۵ فرائق قالیر. فقط هیچ شبهه یوقدرکه جمعا (۱۹۱۷۲۰) مربع کیلومترو مساحتی و (۳۶۱۳۲۴۳) اهالیدن مسکون یعنی بهر مربع کیلومترو باشنه ۱۹ سکنه یی محتوی

سكز ايله ضرب ايتدكدن صكره سكنهك مجموعه تقسيم ايتديكمزده نفوس باشنه حاصلات قيمتي اوله رق ۱۳۲ غمروش يعني بتون ملكتك نفوس باشنه دوشن مقدار معيندن (۲۰۶ غمروش) دون بر مبلغ اصابت ايدر. بو ايكي ولايتك، صرفيات واحتيساجاتي ايجون ذخيره ادخالنه مجبور اولسنگ سبيده بودر.

خطوط حديد به نك بو حواله به طوغري تمديدي ايله حاصلات زراعيه نك آرتمنه خدمت ايتدك رنجي بزم بغداد جيلر اعتراضاً بيان ايله بيلير لر. فقط اونلر بزدن ابي بيلير لر كه حاصلات ارضيه نك نقلي ايجون ايكي بيوك نهر موجود ايكن بو حواليدن اسكندرونه ذخيره اخراجي بيك كيلومتروي متجاوز بر شمندو فرك انشاسنه متوقف دكلدر.

ديك اوليور كه نافع نظارتي اسباب اقتصاديه به مبني دكل، آنچق سياسي وعسكري نقطه نظرندن مشهور بغداد خطي پروژه سنك تا مين تطبيق ايجون تعجيل ايتشدر.

بغداد جيلر ك نامنه حركت ايدن (leader) خلوصي بكك مساعده لري ايله شوراسني بيانه مجبورم كه، اختيار اولنان غير طبيعي گذر كاهي ايله بغداد خطنك، آنقره - ارضروم خطي وشه وياني قدر، دولت عثمانيه نك احتياجات سياسي و اقتصاديه وعسكريه سنه خدمت ايله بيله. چكي بولنده كي افكار غريبه به اشتراك ايله مم.

آنقره - ارضروم خطنك اهميت سياسي وعسكريه سندن بحث ايجيه چكم، زيرا بو اهميت، خلوصي بك كي «وطن پروردن» ماعدا هر

۶۵۰ کیلومتر لوق الخلیف - بغداد خطی ۲۱۶,۹۰ مربع
کیلومتر و مساحتی و (۱,۵۰۵,۷۶۴) یعنی هر کیلومتر داخلنده
۶,۳ سکنه بی محتوی بولان بغداد و موصل ولایتلرندن کجه جکدر .
فقط بو اهالیکن قسم اعظمی ۱,۱۰۵,۰۰۰ بغداد ولایتنده بولنوب
موصل ولایتک اهالیسنی تشکیل ایدن (۴۰۰,۷۶۴) سکنه نک ۴-۵
قسمی ایسه دجله نهرینک صول طرفنده و متباقیسی دخی مذکور
نهرک صاغ طرفی اشغال ایدن ولایتک همان چول حالنده بولان
قسمنده درکه بو خطک ایلك درت یوز کیلومتر وسی بو چول حوالیدن
کجه جکدر .

بو حوالینک مشهور اولان منبتلکنه رغماً بوکوندن یارینه تبدیلی
ناقابل بعض شرائط اقلیمیہ واجتماعیہ نتیجه سنده ، زمان عتیقک
مشهور انباری حکمنده بولان بو حوالی به بتلیس و دیاربکر ولایتلرندن
دجله طریقیه احتیاجات محلیه ایچسون پک چوق ذخیره ادخال
اولنمقده در . بو احوالک سببی ده اهالیدن بیوک قسمک غیر مسکون بر
حاله یشامسندن ایبری کلکده در .

صوک بش سنه (۱۳۲۱-۱۳۲۵) طرفنده بوایکی ولایت داخلنده
تحصیل اولان اعشارک مقدار سنویسی بوجه آتیدر :

موصل ولایتی ۷۷,۰۰۰ لیرا

بغداد ۱۷۰,۹۸۵

جمماً ۲۴۷,۹۸۵ عثمانلی لیراسی

حاصلات ارضیه نک قیمت عمومی سن آکلامق ایچسون بو مبلغی

بو فضله ایسه خطوط مذکورہ نك خزینہ بہ تحمیل ابتدکی بار مالی
راده سنده در .

خلاصہ کلام آناطولی، شمالی شبکه سنك قوم دن فعله چیقیمی
تاخر ایله ذاتاً ضعیف بولنان و سائط مالیه من الخلیف - بغداد
شعبه سنك انشاسنه تخصیص ایسیله نافعہ نظارت مز مملکتک منافع سیاسیہ
عسکریه و اقتصادیسی اجنبی بر قومانیه نك منافعه فدا ایلشدز .

مملکتک منافعنه بو قدر متاثر و خلاف طبیعت اولان احوال
مذکورہ نك اسبابی انظار عامه به وضع ایچون بو معاملاتک سرینه
واقف اولدیقتن بو باده بر شی دیبه به حکم . یالکز وقایعی تعریفه
عبدالحمید مکتبک اسکی اصوللرنی بلا مجازات تطبیقه دوام ایدن
نافعه نظارتک افعال و حرکاتی حقتنه افکار عمومیه نك انظار دقتنی
جلب ایتمک ایسترم .

۱۹۰۹ سنه سی ابتدا سنده عاجزلری نافعہ نظارتک نظر دقتنه
عرض ایتمک فکر خالصانه سنده بولنوبده مخالفت و اعتراضاتده بولنقی
خلوصی بک نظرنده بر شرف عد اولنان آناطولی، شرقی شمند و فر-
لری بدبخت پروژهنک حکایه سی بکا او یله ظن ایستد بر بیور که نافعہ
نظارتک بعض مأمورینک وظیفه لری، حقلرنده چوق محبت بسدکلری
بعض اجنبی شرکتلرنک لهنه اوله رق ، ملکک مزک ایشرینه مخالفتدر
ظن ایدیورلر .

مذکور نظارتک بعض بیوک مأمورلری حقتنه کی اشبو اتهامانده
حقی اولوب اولدیغم دیگر مقاله لرمده کور یله جکدر .

کسجه معلومدر. بالکمز آناطولی شہالی شبکسنگ اهمیت اقتصادیسی
حقدنہ بر قاج سوز سوبلیہ جکم :

بالادہ عرض اولندینی اوزرہ سیواس ، طریزون وارضروم
ولایتی ۱۹۱۷۲۰ مربع کیلومترو اراضی ایله ۳۶۱۳۲۴۳
سکنہی محتویدر . یعنی ہر کیلومترو مربع داخلندہ ۱۹ سکنہ
موجود اولوب بو حالده بو اوج ولایتک اہالیسی موصل و بغداد
ولایتی اہالیسندن اوج قات زیادہ صبق بر حالده بولمقدہدر .

صوک بش سنہ ظرنندہ یعنی ۱۳۲۱ دن ۱۳۲۵ سنہسنہ قدر بو
اوج ولایت اعشار حاصلاتک مقدار و-طایسی بروجه آتیدر :

سواس ولایتی	۲۴۰۸۰۵	لیرای عثمانی
طریزون	۲۳۵۴۲۳	»
ارضروم	۲۰۲۹۱۳	»
جمماً	۶۷۹۱۴۱	لیرای عثمانی

طریزون ولایتی ، حاصلات زراعیہسنگ نقل ایچسون متعدد
لہاندردن ذاتاً استفادہ ایتدیکی جہتلہ ولایت مذکورہ حاصلاتک
آرنیہ جغنی وخطوط حدیدہدن بالکمز دیگر ایکی داخلی ولایتک
استفادہ ایدہجکی فرض ایتسہک بیلہ آقرہ وقونیہ ولایتلرندہ
کوریلن نتایج ایله مقایسہ ایتدیکمزدہ بر قاج سسنہ قدر بو ایکی
ولایتہ ایوم تحصیل اولنان اعشار مقدارسنگ ایکی مثلی الہ ایدیلہ-
جکی، یعنی ۴۴۰۰۰۰ لیرا فضاہ واردات تحقق ایدہجکی کوریلیر .

شمند و فرانشاسی ایچون خطک ایکی طرفنده یکر میشر کیلومتر و لاق بر مسافه داخلنده بولنان معادنک امتیازینی اعطا ایلمکله حکومتک هیچ برئی غائب ایتمه چکنی و بالعکس بو ایکی امتیازک ربطی حالنده خزینة مالیه نك معدن اخراجاتی اوزرنده کی رسومدن فراغت ایتمه مک شرطیه بر چوق منافع تأمین ایده چکنی بانذکره جواباً بیلدردی.

آناطولی شرقی ولایتلرنده خطوط حدیدیه احدائی مسئله سیله فعلاً اشتغال ایتمک اوزره ظهور ایدن طالبک تکلیفندن بحثه مجلس مبعوثانندن کلن بر تقریره جواباً نافعہ نظارتی بو تشبندن طولانی بار مالی بی تموینه مدار اولمق اوزره آئیده کی اساسک وضعی قبول آئیدی: بو اساسده اعشار فضله سنک عدم کفایتی سببیه انشاسی متصور اولان خطک گذرگاهی اوزرنده یکر می کیلومترو داخلنده بولنان معادن امتیازینک تخصیصندن عبارتدر.

بو صورته نافعہ نظارتی تاریخ مذکورده (حزیران ۳۲۵) راپورمده تکلیف اولان اساسی رسماً قبول و تصدیق ایتشیدی.

بونکده دلیل شودرکه او ائشاده اوروپاده بولنان نورادونکیان افندی نك غیبوتی حسییه نافعہ نظارتجه راپورمده مندرج اساس تکلیفک قبول ای دیلوب ایلمدیکی استفسارینه دائر اول وقت ناظر معاونی بولنان خلوصی بکه یازمش اولدیغیم مکتوبه جواباً مشارایه جانبندن کندی امضاسی تحتنده آئیده کی مکتوبی آلم:

« عزیزم مبعوث افندی »

« آناطولی ده خزینة نك طوغری بدن طوغری اشتراک مالیه ای اولمق سزین

« بصدرمه جیان پروژه سنک » تاریخچه سی

آناطولی، شرقینک درت ولایتی بحر سفیده و شمال شبکه سنه ربط ایده جک اولان شمند و فرئر پروژه سی تاریخچه سی تکراره حاجت کوره مم. بو پروژه اهالیجه « جستر پروژه سی » نامیله طائمش ایسه ده بنده کز سابق نافعہ ناظر عمزک مساعده سیله بوئی « بصدرمه جیان پروژه سی » تسمیه ایده جکم، زیرا ماضیده اک زیاده یوز اوستی براقیلان والیوم دخی نظارتک بغداد جیلری سایه سنده عین حاله کر قنار اولان آناطولی، شرقی ولایتلرنده مهم بر شمند و فر شبکه سی تأسیسنه موفق اولق ایچون معدن و شمند و فر امتیازلرینی بر برینه ربط ایتمک فکریخی اک اول بنده کز دوشوندم.

بو پروژه ننگ معروض قالدینی احوالک تفرعاتنه واقف اولق ایچون ۱ شباط ۱۹۱۱ تاریخنده حقی پاشا حضرتلرینه تقدیم ایتمکیم راپوره مراجعت اولنق کافیدر. مع مافیہ نافعہ ده کی « وطنپرور لریمز » ایچون بر قورقولق حالتی کسب ایدن بو پروژه ننگ صفحان مختلفه سی بر قاق سطرده خلاصه ایده جکم.

برنجی راپوریمی (۱۸ مایس ۳۲۵) ده نافعہ ناظری بولسان نورادونکیان افندی حضرتلرینه تقدیم ایتمم. مشارالیه دخی راپور. رمدہ التزام اولنان مبدأ واساسی حقتده کی رأینی باتد کره معادن نظاد رتندن سؤال ایلدی.

بر قاق هفته صکره معادن نظارتی کندی فکریته کوره تأمیناتمزر

ابتدی، او سرده خلوصی بکله برلکده سعی وغیرتلمزک سایه‌سندمه.
درکه آمریکا قومانیه‌سنک وکیلی نظارتله مذاکراتی قطع ایتمدی .

بونی متعاقب ده نافع شرائطه دیگر بر آمریکا قومانیه‌سی نامنه
اوله‌رق موسیو چستر مراجعت ایلدی. موسیو چسترله دیگر رقیب‌لرک
مراجعتی حقیقده کی تقدیرات شخصی می ۱ شباط ۱۹۱۱ تاریخی راپورده
مفصلاً بیان ایتمش اولدیفمندن بو ایش آدم‌لرینک مجادله و منازعه‌سنه
گیریشه‌مک اوزره تکرارندن اجتناب ایدرم، زیرا بو کبی مجادلات ،
آناطولوی شمندوفرلری مثله‌سنک حلی بر قاج سنه تأخیردن وحقی،
ناظر سابق خلوصی بکک بیاناته باقیلورسه اوج سنه دن برو بعض
مأمورلر یزک فکرنده حاصل اولان تبدل عظیم سایه‌سندمه بلکه‌ده
بستون دفتندن بشقه شیته خدمت ایتمه‌مشدر .

چستر غروپ‌نک بو مداخله‌سی اوزرینه مجلس مبعوثان، کندی
تصدیقنه عرض اولنان ماده قانونیه‌ده تعداد ایلدین خطوطک امتیازی
ک زیاده نافع شرائطی درمیان ایدن طالبه احاله ایتمک اوزره مذکور
پروژه‌یی نظارته اعاده ایتمدی.

آمریقاولورک تکلیفی موفقیتمز لکه اوغراتیق ایچسون التی آی
ظرفنده اوج تکالیف متقابلده بولنان و بزم فن مشاورینک خالص
دوستی اولان میر آلی شفر ایله موسیو چستر دن ماعدا دیگر بتون
طالب‌لرک تکلیفاتی شایان قبول اوله‌جق درجه‌ده دکل ایلدی. بوسیدین
طولانی نظارت بو اوج ذاتله مذاکراته دوام ایتمدی و نتیجه‌ده طالب

و آنجق يولك هر ايكي طرفنده يكره پشتر كيلومتر و لوق بر مسافه داخلنده
كشفت اولونه بيه جك معادنك احاله سي صورتيله ايكي بيك بش يوز
كيلومتر و لوق خطوط حديديه شبكسي انشا و ايشتمه سي حقنده كي
تكليفكزي اهميته تدقيق ايندم . »

« نافعہ نظارتك بويه بر تكليف توجيه قبول ايده جكني و بحث
ايتديككز آمريقا غروبي ، شرانطني صريحاً وضع ايلديكي تقديرده
تدقيق ايده جكني بيان و احترامات فائقه سي تقديم ايلرم »
« ناظر معاوني : خلوصي »

٢٦ ميس ٣٢٥ تاريخنده آلمش اولديغ بو مكتوبه استناداً ،
شمندوفر مسئله لر مزله علاقه پيدا ايتمسي تكليف ايتديكم دوكتور
غلاسكو در سعاده كلهرك (ز. ز. هوايت و شركاسي) عنوانيله تشكل
ايدن آمريقا قومبايه سي نامه ٦ تموز ٣٢٥ تاريخنده استدعاسي تقديم
ايتدي .

مذاكرات ٢ آغستوسه قدر دوام ايتدكن صكره خطوط
حديديه به تا مينسات اوله رق تخصيص ايديله جك اولان معادنك درجه
اهميتي تعيين ايتك مقصديه حوالی مذكوره ده در حال تدقيقات
ارضيه ابستار اولونه بيلاسي ضمننده مجلس عمومينك تصديقه اقتران
ايتك اوزره مسئله مجلس مبعوثانه حواله اولندي .

شوراسي علاوه به مجبورم كه اليوم نظارت مستشاري او زمان
فن مشاوري بولنان سرو بجن افندي بو ايشك برنجي طالبي اولان
دوقور غلاسقونك غيرتي كسر ايتك ايجون هر نوع شقاقه توسل

بو ایسانیلیمیه جق بر حال ایسه ده حقیقتدر. نایمه نظارتمز «حیرت قوطیسی» (boite à surprise) حالنده قالدنجه، بو کی احوال مشو- شهیه تصادف ایده جکمز درکار اولوب، استه دها صریح بر نمونه سی دها بیان اولتور.

دوقتور غلاسقونک چکلدیکی تاریخدن یعنی ایکی سنه دن برو بو پروژهنی تعقیب ایدن موسیو چسترك وكالت ایلدیکی آسریقاغرونی حقیقده اول زمانکی افکار شخصیه ره رغماً نظارت قلملرنده سوروکلش بو مسئله نك سرعت حلی ایچون او اتناده هیئت مبعوثانده قدرتم درجه سنده چالیشدیغ کی آناتولینك تکمیل و باخصوص داخلی ولایات مبعوثلری دخی بو پروژهنك تطبیقنه بيم قدر غیرتله طرفدار اولوب بنا، علیه بو چالیشانلر خلوصی بلك تسمیه ایتمک ایستدیکی کی «چسترچی» اولیوب «آناتولجی» درلر ایدی.

افکارده کی بو حال، پروژهنك مختار بک راپوری ایله مجلس مبعوثانه ورودینه قدر دوام ایلوب، اشته معجزه اول اندن اعتباراً باشلامشدر.

مختار بکک معهود راپورنده مهم نقطه لر مندرج اولدیغی و او سببه مبعوثانك فکری تحول ایلدیکی ظن اولنسون، زیرا مذکور ورقه چسترك اساس تکلیفنده حق پاشا طرفندن اجرا ایلمن تعدیلاته دائر عادی تنقیداتی حاوی ایدی. بعض مبعوثلرک فکرنده حاصل اولان واسیابی خلوصی بکجه کیزلی صاقلانیلان تحولانه مختار بکک نظر دقتی جالب بر ثبات و مناتله مجلس مبعوثان قوریدورلرنده حاضر

اوله رق الك زياده نافع شرائطى درميان ايدن بالكز موسيو چستر
قالدى .

۳۲۵ سنهسى ايلولندن مسئله نك ايكنجى دفعه اوله رق مجلس
مبعوثانك تصديقه عرض اولندينى تاريخه ينى ۱۳۲۷ سنه سنك
مايسنه قدر بو پروژنه نك معروض بر اقلدينى مشكلاتك تعداد
ويساندن صرف نظر اتمكله برابر ۱۳۲۵ سنه سنده كرك مجلس
مبعوثان و كرك مجلس اعيان طرفندن اسلأ قبول اولنمش اولان بو
پروژه يى رد ايتديرمك ايجون واقع اولان عادي انتريقه لردن بحث
ايمكسيزن كجه ميه جكم .

الك اول بو مسئله نك نظارت طرفندن مجلس مبعوثانه صورت
تقديمى نظر دقتى جاليدر . پارلمنتو حياتمزده ايلك دفعه اوله رق نظارت
طرفندن رسماً واقع اولان برتكليفيك ينه عين نظارت معيت مأمورلى
طرفندن عين زمانده مقاومت اوغرا ديفنى كوردك .

او صرده دفعه نظارتى وكالنده بولنان حقي پاشا پروژنه نك لهنه
اسباب موجهه لايحه سنى امضا ايلديكى حالده ناظر مسؤلى طرفندن
مضى بورسى راپورله برابر شمندو فرلر اداره سى مديرى مختار بكك
بستون عكسى رآيى محتوى ديكر بر راپورى اوراقه ربط اولنمشيدى .
مجلس مبعوثانك ناقه انجمننده ناقه نظارت نك ايكي مأمورى
قارشيسنده بولن بوردق . بونلردن خلوصى بك حكومت نامنه پروژيه يى
مدافعه ايلديكى حالده مختار بك ينه عين نظارت نامنه اوله رق حكومتك
تكلىبى علپنده بولنمقده ايدى .

یعنی روحانی بر تهلکدن دخی بحث اولنیوردی: کویا خطوط مذکور
ره آمریکا میسیونرلی آجهمسیله یاییه جق ایش و بونلرده
طوبدن ترکیه کلوب مسلمان وارمنی جمله مزی، پروتستان
ایده جکلر مش ۱۹.

کندولرینک بکنم دیکی بر شمندوفر پروژه سنی صوبه دوشورمک
ایچون بو کچی وطنپرورلکه مغایر و مکروه وسائطه بیله مراجعته
چکنمیان مأمورلر مزک صداقت و ناموسنه و بو حکایه لره حیرت ایتلی!!
دیگر دوتک ایشلری «saboter» ایتک ایچون عثمانلی ملتی بومأمورلره
معاش ویرمکده در. اشته بو وسیله دن بالاستفاده نافعہ نظارتنک اصلاحی
مسئله مهمه سنی افکار عمومی به وضع ای دیورم، زیرا مذکور نظارتده
نفوذ حکومتدن بشقه نظر دقتمزی تجالب معاملات و حرکات موجود در.
نافعه نک بو افندیلری طرفندن ایجاد ایدیلن «ارمنی تهلکسی»
و «provocation» لره کلنجه، بونلردن بو پروژه نک اهمیت سیاسی
حقننده که دیگر مقاله ده بحث اولنه جقدر. بو حاللرک دوسیه سی ایسه،
بو بایده بو قدر اطرافلی بندلر یازان و آمریقا ده منتشر «کنج ارمنستان»
نام غزته دن اقتباساتده بولنان ناظر سابق خلوصی بک اولسه کرکدر.
بووجهله «کنج ارمنستان» تعیرینک اورته به آلمسی حکمت واسبابی
دوشمنلی!!

بعض مأمورین طرفندن عناصر مختلفه میانده عدم امنیتی موجب
بو کچی تحریکات ایشاعی جائز میدر؟

بولنهرق آناطولی، شرقی مبعوث رفیقلمز، ایکی هفته متهادیا اطوار
وطنپورانه ایله کیزی، کیزی آکلاتدینی ... شیلر سبب اولمشدر .

مختار بک (...) کیزی سوزلری ادرینه انشاسی متصور اولان
خطوطک کچهجکی ولایات مبعوثلرینک اکثریتی معمورهالیز مبعوثی
باشده اولهزق بو پروژهنک اک قوتلی مخالفلری کسلایلر .

مجلس مبعوثانده بو مسئلهنک مذاکرهسنی دوره آتیهیه تعلیق
ایچون واقع اولان مساعیه قازشی، بودجهیه سنوی یوز قرق بیک
لیرالقی بر بار تحمیل ایدن ایکی یوز کیلومترو طولندهکی آطه یازاری-
بولی خطنک تام یکریمی درت ساعت ظرفنده مجلس مبعوثاندن کچمسی
ایچون یه عین مأمورلر طرفندن واقع اولان سعی وغیرت واستعجال
هنوز اونوتنامشدر .

آناطولی مبعوثلرینک فکرندهکی تحولاته سبب اولان معجزهنک
ماهیتی بالطبع جای سؤالدر .

بو سؤالک جوابی بک سادهدر . نافعده ایکی سنهک «سابوتازدن»
سکره مسئلهنک دفتی ایچون ممکن ومتصور اولان کافه وسائط استعمال
اولنمش اولدینی حالده موفقیت حاصل اوله میان بو پروژهدن خلاص
اولمق ایچون یالکز بر چاره قالیوردی، اوده تحریکات «Provocation»
ایدی . فی الحقیقه بو مسئله موقع مذاکرهده بولس دینی کونلرده مجلس
مبعوثان قوریدورلرنده قسماً ارنیلرله مسکون اولان بو ولایانده
مذکور شبکهنک انشاسیه حصوله کلهجک سیاسی تهلیکلردن و یکی
بر ارنی مسئلهسندن یواش سله بحث اولنمقده ایدی . دیگر دهآغیر

مختار بئك لایحه متقابله

بعض مأمورلریمزك تحریکات و هر نوع اجراءات خفیه سی نظر
اعتباره المفسزین ، آناطولی پروژهنسك مضراتی ارانه ایجون علناً
بیان ایندکلی اعتراضاته جواب ویره جکم .

اولا مملکت مزده شمندوفرلر انشاسنه چالیشمق وظیفه سیله مکلف
بولسان وارکان مأموریندن اولان مختار بئك نظریه سنندن بحث
ایده جکم .

مختار بئك هر شیدن اول طار خط یایلمسنه اساساً مخالفدر . بو
بر قناعت مسئله سی اولدیفندن مع المنونیه بوکارعبت ایده جکم . فقط
آکلایه میه جقم بر شی وارسه اوده مجلس مبعوثان نافعنه انجمننده
ویارلنتو قوریدورلرنده بزم شمندوفرلر مدیرینک آچیقندن آجیفه
مدافعه ایندیکی آئیده کی نظریه در : مختار بئك طار خط انشاسی
علهنده در . فقط نافعنه قومیسونسك قراری وجهله پروژهنده مندرج
(۱۳۸۰) کیلو مترولق شبکی کی کنیش خطله انشایتمک اوزره
حکومت بش میلیون لیرالق بر مبلغی تخصیص ایندیکی حالده مختار بئك
وشرکاسی بو صورت تسویه به مخالفت ایدیوزلر ، زیرا بو مبلغ ایله
کندی فکرلرینه کوره آئیده محرر خطوط حدیده یی انشایتمک
نمکنندز : خرپوط - دیاربکر (۱۴۰ کیلو مترو) ، وان کولی - دیاربکر
(۲۵۰ کیلو مترو) ، بغداد خطی - دیاربکر (۱۲۰ کیلو مترو) که
جمماً بغداد خطنه ربط ایدیله جک ۵۱۰ کیلو مترولق بر شبکه . فقط

بو وخيم سؤال حقنده شمديك مأمورين عاذه سنك وافكار
عموميك نظر دقتني جلب ايدرم .

بو پروزه نك ايلك متشيني اولان بنده كزك اسكي بر اختلاطي
وحتي بر بومباجي اولديقمدين وانا طولی مسلمان و طنداشلر مذك
ساده دللكندن بالاستفاده مأمورلرمز بو كبي تحريكات جنائيدن
بياه چكنما مشلر در .

خلاصه ، خلوصی بك وشرکاسی ، آنا طولی شرقی شمندوفرلر
مشله سنی اولديرمك ايجون تکميل قورشونلرينی صرف ايندکدنسکره
شو نظريه يني ايجاد استديلر : « بو دوت ولايته اهالينک يوزده بکرمی ،
بکر بشی ارمني اولديني ايجون بو شمندوفری انشا ايجمه ، زیرا
بوندن استفاده ايده جکلر ارمني لر اولوب ، حتی ارمنستانک استقلالنی
بياه اعلان ايده بيلورلر . آمريقاده انتشار ايدن ارمنيجه بر غزته نك
(کنج ارمنستان) عنوانی حائر اولسندن و بو امتيازه طالب اولانلرک
آمريقالی بولمسنندن بالاستفاده خلوصی بک فکر نجه مقصد بر
(کنج ارمنستان) تشکيلي ايمش !!!

ذوات مذکورہ نك دسائس وسوء ظنلرينی ديگر بر مقاله ده بيان
ايده چکمن ، افکار عموميه به وضع ايمک ايستمدیکم بو مشله به ختام
ويرمک ايجون شوراسنی بيانه مجبورم که ، عبدالحميد رژيمنده بک چوق
سنه لخدمت ايدن ذواتک اطواری . خلوصی بک وشرکاسی اطوارندن
فرقلی اوله ميه جفته حيرت ايمکه محل يوقدر .

مشهور بغداد خطنه ایراث ایدیله بیهجک ضرره تقابل ایتک ایچون
آچقیدن بش میلیون لیرالق بر استقراض عقصدی لزومی حس
ایدیله جکدی .

خلاصه کلام ، بغداد خطنه ایراث ایده بیهجکی ملحوظ اولان
ومختار بک طرفدن (۲۰۰,۰۰۰) لیرا ، خلوصی بک طرفندن ده
(۱۱۳,۴۱۸) لیرا تخمین ایدیلن ضرری نظر اعتباره آلان بعض
نافعه مأمورنری بو سببه مبنی ولایات شرقیده (۱۳۸۰) کیلومترولی
یکی خطوط حدیدیه انشاسنه مخالفت ایتشلردر .

مأمورین مومی الیهمک بو نظریات ومعاملاتی خلوص یتدن ایلرو
کلدیکنه ممتدد بولمقدیم وطن ایدرمکه نافعه اقتدیلمینک بو قدر
تهالکله مدافعه ایلدکلری منافع ، اساساً بزم بیچاره خزینه تک منافی
دکلدر . فی الحقیقه بو پروژه تک مربوطی بولنان نظریات اقتصادی بی
یقیندن تدقیق ایدر ایسهک ، مأمورین مومی الیهمک کوستردکلری
نتیجه دن بستون باشقه بر نتیجه واصل اولورز .

اولا بزم بغدادجیلر طرفندن فائده دن عاری وحقی مضر عد
اولنان بیک کیلومترولی خطک انشائی نتیجه سنده حکومتک الده
ایدهجکی منافع مالی بی تدقیق ایدهلم :

معارضمن اولان خلوصی بکک خوشنه کیتمک ایچون بالکنز
(۴۵۰) کیلومترولی طولنده کی یورطهلق - خرپوط خطنک کچه جکی
مرعش وملاطیه سنجاقلرندن بحت ایدوب دیگر ۵۵۰ کیلومترولی
کچه جکی سمرد ، شهر زور وسلیمانیه سنجاقلری بر طرفه واقعیم .

شوراسنه دقت ايتمك ايجاب ايدرکه بزم شمندوفرلر مدیری يالکز
خرپوط - دياربکر و وان کولی - دياربکر خطلرینی یعنی چستر
پروژه مسنده کوسترین خطلردن آنجق (٣٨٠) کیلو مترولق بر
قسمك انشاسنی ازم عد ایدیور . مرعش ، ملاطیه ، سعرد
سنجاقلردن ، حکارینک بر قسمندن ، موصل ولایتنک نصف
یعنی دجله نك شرق طرفده کائن اولوب شهرزور و سلیمانیه سنجاقلرینی
احتوا ایدن حوالیدن بکن (١٠٠٠) کیلو مترولق دیگر خطوطه
کنجه ، مختار بک بونلری ازم کورمیوب حتی مضر بیه عد ایدیور ،
زیرا بش میلیون لیرالقی عین فدا کارلقسه بونلری انشاسنمک قابل
اولدیننی بیلدیکی حالده منافع مملکته مقایر عد ایدیکی بو پروژه
صویه دوشورمک ایچون لندن کنی اسپرکه میور . انخاذا ایلدیکی حرکاتک
عکسنی محافظه به مأمور اولان ارکان مأمورینمزدن بر ذاتک بو کجی
مطالعاتی حقیقه موجب حیرتدر .

مختار بک بو مطالعاته استناداً ، پروژده کوسترین خطوطک
انشاسی حالده معموره العزیز ، دياربکر و بتدیس ولایتلری تجارتنک
بغداد خطندن آریله جنی ، بوسورتله طرف حکومتدن تأمین ایدلش
اولان خط مذکورده سنوی (٢٠٠٠٠٠٠) لیرالقی بر ضرر ابراث
ایدیله جکی بو مبلغ خزینه دولتدن تأدیبه سی ايجاب ایده جکی فکر
ضربینی مدافعه ایدیوردی . بو منطقی دهها زیاده ایلری سورده رک
(١٣٨٠) کیلو مترونک انشاسیه حکومتک بش میلیون لیرا دکل ، حتی
اون میلیون لیرالقی بر بار آلتنه کیره جکنی ادعا ایدیوردی . نه کیم

میاننده الك زیاده منبت و محصو و لدار اولان بو قطعه (۱۴۴۸۵) کیلو مترو مربع مساحتی و هر بر کیلو مترو مربع داخلنده (۲۰) یعنی جمأ (۲۸۱۱۶۴) نفوسی محتوی بولمقده در. الیوم حاصلات ارضیه نك لیمانلره طوغری سوق و اخراجی ایچون هیچ برواسطه نقلیه بولمديفنه رغماً بو (۱۴۴۸۵) کیلو مترو مربعدن (۷۶۲۱) کیلومتروسی یعنی مساحتة عمومیه نك یوزده (۵۲) قسمی غایت منبت و مزروع اراضیدن منتشکلدر .

ملاطیه سنجاغنده تحصیل ایدیلن اعشار و ارداتنك مقدار وسطیسی (۱۳۲۴) سنمندن (۱۳۲۵) سنمسنه قدر (۲۶,۷۱۷) لیرایه بالغ اولمشدر .

خلاصه کلام ، بتون کردستانی کچوب (۴۰۰) کیلو مترولق بر مسافه اوزرنده ایران حدودینی بوبلایه جق اولان سرد - سلیمانیه خطندن - ۵۵۰ کیلو مترو - دیگر اوج سنجاغده حصوله کله جك اولان منافع مالیه یی حسابه آلمتسزین یالکمز مرعش و ملاطیه سنجاغقرنده اعشار فضله سی اوله رق (۱۰۶۰۰۰) لیرالقی واردات تحققی ایده جکدر .

آذربایجان طریقیه وقوع بوله بیله جك روس اردوسی هجومه قارشى بتون الجزیره قطعه سیله بو حوالینك مدافه و تمدنه و آسایشه خدمت ایده جك اولان بو صوك شبکه نك اهمیت سیاسی و عسکریه - سندن بزم مأمورلره بحث ایتمکی زائد کورسیورم . زیرا بالاده عرض

بونك سببى ده « بو حوالى يى طائيدىنى واورالده شمندوفر انشاسنه حقيقه لزومى اولوب اولمديغنى بيلمديكى ، يولنده خلوصى بلك كچنلرده بنده كزه اولان بيانات صميمه سيدر .

بناء عليه صوريورم : يمورطه لى - خرپوط خطنك انشاسى سايه سنده خزينه نك در حال الده ايده جكي منافع اقتصاديه هانكبرى اوله جقدر .

مرعش سنجانغى (۱۵۶۰۰) كيلو مترو مربع مساحينى ومجموعى (۲۳۳۸۰۸) يعنى هر بر كيلو مترو مربع داخلنده ۱۵ نفوسى محتوى بولمقده در . ۱۳۲۴ دن ۱۳۲۵ سنه سنه قدر بو سنجانغده تحصيل ايديلن اعشار وارداتنك مقدار معينى (۵۹۹۰۷) ليرايه بالغ اولمشدر . اليوم ليمانله طوغرى هيچ بر آراه بولى اولمدينى جهته اخراجانده بولمىز . فقط (۱۵۶) كيلو مترو لى بر خط ايله يمورطه لى ليمانه ربط اولمدينى آنده حاصلات ارضيه بر قاچ سنه ظرفنده ايكي مثلنه بالغ اوله جق و بناء عليه حكومت اعشار حاصلانندن (۶۰۰۰۰) ليرا قدر بر فضايه واردات الده ايده جقدر .

بر شمندوفر خطنك انشاسى سايه سنده ثروت عموميه مملكتنك تزايدى وبالخاصه بو سنجانغ داخلنده (۴۵۰۰۰) هكتار اراضى يى احتوا ايدن حير بخش اورمانلره مرعش جوارنده كى واسع يمور معدنلر يى ايشلمسى يوزندن خزينه نك الده ايده جكي منافع ماليه يى هنوز قاله آلميورم .

ملاطيه سنجانغنه كنجه : معموره العزيز ولايتنك اوچ سنجانغى

مستوفی و فرار مدیری مبعوثان انجمننده و دیگر رفق
برای سوزلی ایراد آیدی :
دی م ، بویه سیامی مسئله ره قاریشه م .
درلو تفسیردن مستغنی در .

زومه مایس آینه مبعوثان قومیسوینده ره
نظارته تعیین اولدقدن صکره مذکور لایحه متقابله
سابق ناظرین خلوصی بکه کلنجه ، پوتسدام
نازک سؤالی بر قاچ دفعه کندیسنه ایراد ایتدم .
هیچ بر جواب آلهدم .

شله مهمه حقدنه افکار عمومیه نك انظار دقتی
چاره قالمشدر .

بعضی مأموزلک سرد ایلدکاری دیگر اعتراضه
اسی متصور اولان خطوطک بکه چکی ولایتلرک
ی اوزرینه عمومی بر نظر عطف ایتمکی ازم

زور و سلطانیه سنجاقلری حقدنه معلومات صحیحه
نیفیدن بو اوج سنجاقلی بر طرفه بر اقبورم ، یالکز
بکر ، بتلیس و وان ولایتلریه تاند بعضی ارقام
با ایده حکم .

سی بودجه سنک نتیجه تطبیقانه نظراً بو درت
مصارفاتی بوجه آتیدر :

اولندی و وجهه آنرا مملکتک منافع مهمه و حقیقه سنندن زیاده بر اجنبی شرکک تصادفی منافعه دها زیاده اهمیت ویرر لر .
بو بیاناتی اثبات و تنویر ایتمک اوزره آئیده کی دلیلی اراشه ایده بیلیم :

(۱۹۱۱) سنسی مایسنندن بری براق دفعه شمندوفر مدیریمزک مجلس مبعوثان نافه قومیسویننده واقع اولان بیاناتی ایشیتدم . مختار بک خریطه اوکنده کنندی مکمل پروژه سنی سرد ایده رک یالکز بالاده عرض اولنان (۳۸۰) کیلومترو ایله اکتفا ایتمک ممکن اولدیفنی بیان ایدیوردی . جوابسز قالان سون اعتراضلرجه شسو سؤالی ده علاوه ایتدم :

« بزم منافعمر نقطه نظرندن لایحه متقابله کزک دها موافق اولدیفنی قبول ایشسه ک بیه ، خطوط مذکورنک انشاسننده یالکز بغداد قومانیسنک منفعی اولدیفنی و بغداد خطنک شعباتی تشکیل ایدن بو خطوطک انشا آتی دیگر هیچ بر قومانییه طرفندن درعهده ایده لمیه چکی درکار بولغش ایکن لایحه متقابله کزی نه صورتله موقع تطبیقه قویه چسکوز ؟

دیگر طرفدن ، پوتسدام ائتلافی موجبنجه آلمانلر بغداد خطندن روسیه حدودینه طوغری شعبلر انشا ایتمه کی و حتی دیگر لرک ، از جمله تدقیق ایله مشغول بولندیفنر آمریقایلرکده انشا ایتمسه عمانت ایلمکی روسلره قارشلی وعد و تعهد ایتملردر » دیدم .
بر قاج دفعه تکرار ایتدیکم بو مسروداته هیچ بر جواب آله مدم .

یالکز بردفنه بزم
اوکنده شو بک غر
« بن بر فن آ
بو سوزلر هر
مختار بکک پرو
مخالفت ایتمش ایکن
قبول ایش اولال
ائتلافی حقنده عین
قط شمدی به قدر
بناء علیه بو مس
چلب ایتمکدن بشقه
بو پروژه به قار
کچمزدن اول انش
احوال اقتصادیه
عد ایدیورم .
مرعش ، شبر
الده ایده ممش اولد
معموره العرز ، دیار
ایله شمدیلک اکتف
(۱۳۲۵) سن
ولایتک واردات و

طبیعی‌دن بشقه کندوسنجه بکنلمش اولدینی مظنون اولان سیاست حمیدیه نكده عظیم بر مسئولیتی وارد ر .

بر آرده تصادفاً بغداد خط کیرینک کذرکاهی اوزرنده بولنقی بختیارلنزه نائل اولمش اولان غربی آناتولینک دیگر ولایتلرنده تحقیق ایدن ارقامی تدقیق ایدلم . تصادفاً دیورم ، زیرا هیچ شبهه یوقدرکه ماضیده بو بیسوک پروژهلرک قومدن فعله ایصالنی ایجاب ایتدیرن شی بزم منافع حقیقیه من اولماشدر .

مثلا شمندوفر خطوطی ایله مجهز اولان آقره وقونیه ولایتلرنده تحصیل ایدلمش اولان وارداتی کوز اوکنه آلهلم .

ولایت	۱۳۰۵ سنه سی وارداتی	۱۳۲۵ سنه سی وارداتی	۲۰ سنه طرفنده وارداتک فضلہ سی
آقره	۴۰,۶۵۴,۸۰۰	۶۲,۲۱۵,۲۵۹	۵۳,۰۳۰ ^{۱۰}
قونیه	۵۴,۶۱۱,۶۲۰	۸۵,۸۲۰,۹۸۸	۵۷,۱۴۰ ^{۱۰}

بو ارقامدن حاصل اولان نتیجه شودرکه : غربی آناتولینک ایکی ولایتنده حیات اقتصادی منتظم بر صورتده ترقی ایتشدر ، شرقی آناتولینک درت ولایتنده بستون عکسی حال واقع اولمشدر .

فقط شوراسی بدیهیدرکه (۱۳۸۰) کیلو مترولق شبکه نك انشاسی سیاستنده الیوم برلکده آنجق (۷۰,۳۸۳,۷۳۸) غروش وارداتی اولان بودرت ولایتنده خزینه یوزده یوز نسبتنده بر فضلته تحصیلات یعنی (۷۰۰,۰۰۰) لیرا راده سنده بر فضلته ایده جکدر . بو فضلته

ولایت	مصارف غروش	واردات غروش	مصارف نسبتله واردات فضله سی
معموره العزیز	۱۸,۰۷۸,۶۶۶	۲۰,۸۶۷,۱۴۵	۱۵,۴۲%
دیاربکر	۱۸,۷۹۹,۷۰۹	۲۲,۴۴۵,۷۹۱	۱۸,۸۵%
بتلیس	۱۲,۱۵۱,۱۹۵	۱۲,۳۱۴,۷۵۷	۱,۳۴%
وان	۱۳,۲۴۳,۸۸۶	۱۰,۱۵۷,۸۱۰	۲۳,۳۰% نقصان

ولایات مذکورہ مک بو کونکی وارداتی یکر می سنه اولکی یعنی (۱۳۰۵) سنه سی وارداتی ایله مقایسه ایستدیکم زده شو نتیجه اصل اولورز :

ولایت	۱۳۰۵ سنه سی وارداتی	۱۳۲۵ سنه سی وارداتی	۲۰ سنه ظرفنده وارداتک فضله سی
معموره العزیز	۱۹,۴۳۴,۰۷۲	۲۰,۸۶۷,۱۴۵	۷,۳۷%
دیاربکر	۲۳,۶۰۱,۹۶۴	۲۲,۴۴۵,۷۹۱	۴,۸۹% نقصان
بتلیس	۱۴,۴۹۸,۳۷۱	۱۲,۳۱۴,۷۵۷	۱۵,۰۶% نقصان
وان	۱۲,۸۴۹,۳۳۱	۱۰,۱۵۷,۸۱۰	۲۶,۴۹% نقصان

دی مک اولبورکه هر درلو واسطه نقله دن محروم بولنان بو درت ولایتده واردات دولت (۱۳۰۵) سنه سی تحصیلاته قیاساً یوزده ۴ دن ۲۶ نسبتنه قدر عموماً تنزیل ایتمشد . شوراسنی ده سابق ناظریمز خلوصی بکه در خاطر ایستدیمک ایسترمکه (۱۳۰۵) سنه سندن بری بو ولایتده ظهوره کلن بو حال غیر طبیعیده شرائط اقتصادی

كوردك ، هيج شهه يوقدر كه مجلس مبعوثان بو مسئله نك مذاكره سنى بو سببه مبنى تاخير استدى .

بوموفيتى استحصال ايدنلر ده اكنيش بروضيت آلدنر . فى الحقيقه ، (زون ترك) غرته سنك (۲۰ آغستوس ۱۹۱۱) تاريخلى نسخهنده آتيدى كى سطرلر نشر اولمشدى :

« بر منبع رسميدن وقوع بولان مسموعاتمزه نظر آقوة اجرائيه بلندا كره چستر پروزه سنك مجلس مبعوثان دن استردادينه قرار ويرمش وديار بكر ولايتى نافعہ نظارتى شمندوفرلر اداره سنجه تعين اولمش اولان كذركاه موجينجه (۶۵۰) كيلو مترولق كنيش بر شمندوفر خطيه آناتولى و بغداد خطوط حديديه سنه ربطى ايجون آناتولى شمندوفر قوميا نياسيله مذاكره به كرى شمك لزومى نظارت مذكوره به تبليغ ايمشدر . بر قاج كوندن برى موسيو هوكنن ايله بو مذاكراته ايتدار اولمشدر . »

ديك اوليور كه عين خطوطك امتيازنى ديكر بر قومپانياهو حواله يى متضمن اولوب مجلس مبعوثانك روز نامه سنه كچمش اولان ماده قانويه حقنده مجلسك بر قرار اعطا ايمه سنه انتظار اولمشد سرين مختار بكك لايحه متقابله سى ترجيح اولمشده ايدى . نظارتك غير مشروع بو حالى ايله مامورلر مركز تكلفه نزلكى نظر دقتى حالدر . بر قاج كون صكره يعنى آغستوسك بكرمى اوچنده ينه « زون ترك » غرته سنده سو سطرلى اوقويوردق .

« آناتولى و بغداد شمندوفدرلى عمومى ديركتورى موسيو

ایسه بغداد خطه ایرات ایدیله یسه جک و بزم مأمورین اقلایم مزجه
(۲۰۰,۰۰۰) لیرا حساب اولنان ضرردن قات قات زیاده در . آتقره
ولایتک محتوی بولندیفی (۱۰۱۶۰۰۷۵۸) سکنه یه قارشی مذکور
درت ولایتده (۲,۴۳۸,۰۰۲۰) یعنی ایکی مثلی سکنه موجود اولدینی
و دیگر طرفدن آناتولی، شرقینک قیمت طبیعیه جه حائز تفوق بولندیفی
نظر اعتباره آندقدده بو حسابک طوغری اولدینی کورینیر .

دیگر مقاله لر مزده شرق آناتولی پروژه سنی ساپوتاژه اوغرا تمق
ایچون سابق ناظر مرک نه کبی وسائط غیر مشرعیه مراجعت ایش
اولدینی کوره جکزر . بو دفعه لوقده بو پروژه یی (پصدرم جیسان -
خلوصی پروژه سی) تسمیه ایده جکم ، زیرا خلوصی بکک بالذات
(۱۹۱۱) مایسنده مبعوثان قوه یسیوننده واقع اولان بیاناتیه دخی
تصدیق ایدلدیکی وجهله « بو پروژه نک ایلک متشیشلاری بز ایکمز
اولدق . بزم مساعی ذاتیه منر یعنی بنم راپورم و خلوصی بکک ده
(۱۹۰۹) مایسنده بکار یازدینی مکتوب سایه سنده ایدی که دو قنور
غلاسقو بوندن ایکی سنه اول بو ایشی تعقیب ایتمک باشلادی . »

۶

مأمورلرک حرکات غیر مشوعه سی

۱۳۲۷ مایسنده ارنیلره قارشی پروباغاندا و تحریکات واقعه لری
سایه سنده ، بغداد جیلرک بو مسئله اطرافنده نصل بر عدم امنیت
وشبه محیطی احضار ایندکالریخی بوندن اول نشر ایدیلن مقاله لر مزده

مجلس مبعوثانده «بو جسوره ناظره، كندی وظیفه قانونیهسی بو پروژیه مدافه ایتمکدن عبارت اولدیی مدافه ایشك ایستمدیکی حنده رسا اعادهسی طلبه محبور بولندی بحق اخطار ایلدی .

بو صرمده یرام تعطیل سببیه مذاکره ایکی هفته ایچون تأخیر ایلدی . هرکس تعطیلدن سکره ناهه ناظرینک . پروژهنک استزدادی طابقی حاوی بر تذکره سامیه ایله مجلس مبعوثانه کله چکنی ظن ایدیوردی . بوراده دخی نظر سابقک بک ضریب بر حرکتی قارشیبسته بولندق . بر بقی ساعت دوام ایدن بر نطق ایله اولجه واقع اولان اتهاماتی جرح ایشك اوزره صدارته قدیم ایتمش اولدیم راپوری تحلیل ایتمکدن سکره - خلوصی بک بو تحلیل غزته سی مسلک جدیدنده دخی دوام ایتمه نظراً بونک ختام بولمیه چنی کورنیور - ناهه ناظر سابق خلوصی بک شمندوفرلر مدیرینک لایحه متقابلهسی آچیلدن آچینه مدافه ایندی وتیجهمده پروژیه استزداد ایچون صدر اعظم باشانکده کندیسبله متفق اولدیم بایلیان ایشك نظارته حوالهسی تکلیف ایلدی .

بو تکلیفه جواباً مجلس مبعوثان ایشك نظارته حوالهسی ایچون صدر اعظمک بر تذکره رسمیهسی کوسترلک ایجاب ایتمدیکی سوبلدی . یعنی مجلس، ناظرک وضیمت ضریبه سندن متأراولوب بیانات شفاهیهسی غیر کافی عد ایله حکومتنک تذکره رسمیهسی طلب ایدیوردی .

ممالک سترهمده بر ناظر مجلس مبعوثانک اظهار ایلدیکی بو عدم امنیت قارشو درحال استغفا ایلدی . فقط چوق خاطر شناس بولنان

هوکنر نافه نظارتنه کیده رک بغداد خطنک بر نقطه سه ربط اوله جق
اولان دیار بکر خط حدیدینک انشاسی خفنده خلوصی بکه اوزون
بر ملاقاته بولمشدر . e

شمدی تکرار ۱۳۲۷ سنهی آغستوسندن بری بغداد قومیا سیاسیه
مذاکرده بولان نافه ناظر سابق خلوصی بکه عودت ایدهم .

۷ تشرین ثانی ۱۳۲۷ تاریخخنده مجلس مبعوثانده مایس
آیندن بری روزنامه سننده بولان چتر مشه سنک مذاکره سه
ایستار اولندی . نافه ناظر سابق خلوصی بک حکومت طرفندن واقع
اولان بر تکلیفی مدافعه ایتمک وظیفه سییه مکلف ایکن بر اوجدن
دیگر اوجه قدر هاپنه اعتراضاتده بولندی و اعتراضاتی او قدر ایبرو
کو توردی که کندی طرفندن وقوع بولان بر تکلیفی تنقید ایندن انجمن
مضطبه محرری نجیب دراعه بکی سیله امتیازه طالب اولان قومیا سییه نک
مأموری نامیه نسیمه ایتمکدن چکنمدی ، مذکور تکلیف ایسه ،
ظاهرده منفعت مملکت نامنه اولوب ، حقیقده ایسه ایکی سنه دیزو
دقی ایچون استعمال ایدیلان شون وساططه رغماً ، بزم بغداد جیبرک
الارندن قورنارمق امیددی تماماً زائل اولمایان اولمدهش و مهلک پروژه نک
قطعی صورنده اسقاطی مقصدی ایله وقوع بولمشیدی .

فقط بوندن دهها آغبر وارددر . خلوصی بک صرف کنسیدی
تفتیشیه کرک مجلس عمومیک اسکی فرارینه و کرکه مجلس وکلاجه
رسماً تقدیم ایدلش اولان لایحه حاضرده اساساً مخالف یکی بر تعدیل
تکلیفنده بولمقی مناسب کوردی .

نك مضراتي ارقام ايله اثبات اينسه ايدى دها فائدهلى برايش كوروش اولوردى.

مشاراليه ايكي دفعه بو تجربه ده بولمىشدر ، مجلس مبعوثانده ومطبوعاتده بو وسيله ايله بو بيوك مأمورك يعنى خلوصى كك خلوصنده نقصان كليسى ارايه ايتك ايستم .

شمندوق تحويلاتك فائضى برمعتاد يوزده (۴) ايكن خلوصى بك (۱۳۸۰) كيلومترولق شبكىنى كنيش خط ايله ياديرمق ايجون خزينه نك قومپانيه يه ويره جكي مبلنى يوزده (۵) فائضه حساب ايدىيور وكندى حسابته كوره حكومتك تاديه ايمى ايجاب ايدن (۱۱۵,۲۰۰,۰۰۰) فرانك فائض وآمورتيسمانى (۵,۸۳۷,۲۳۰) فرانق يعنى كيلومترو باشته حكومه اصابت ايدن بارسنويى (۴۲۲۶) فرانق اوله رق كوسترييور .

حال بوكه (۱۱۵۲۰۰۰۰۰) فرانق يوزده (۴) حسابيله فائض وآمورتيسمانى (۴۷۰۱۳۱۲) فرانق ، يعنى كيلومترو باشته سنوي (۳۴۰۶) فرانقدر .

فقط شبكىنى كنيش خط ايله انشا ايتدirmek ايجون حكومتك تاديه ايتمكه مجبور اولدنى مصارفى ديكر بك عادى بر صورتيه ده حساب ايتك قابل ايدى . بو چاره ايه طار خطك انشاسى ايجون لازم اولان سرمايه نك فائض وراس المالك كيلومترو باشته (۷۵۰۰) فرانق اوله رق تعين ايدلش اولمىنده در .

خلوصى بك بك اعلا بيليركه شمىديه قدر كنيش خطلرك

هوزى
ايمى
بولايى
قايينه
كندى
الفته

ن اول
كره ده
دخالى
ترداى
۱۶
سنده

لوصى
بونن

ينسانه
• بيله
اوزره
روژه

ناظر سابقمز ، بشقه دورلو دوشوندى وبجران وكلانك ظ
اوزرينه ، قاينه روفاسنك رآى وموافقته مدافمه ويا استرداد
لازم كلن بر لايحه قانونيه قارشى اعتراض اينديكندن ط
دكل؛ الاپارلتو استقامتى قاعده ترينه رعایت ايتمه مسندن ناشى يكي
آلمانسندن طولايى بتون موازنه سنى غائب ايده رك بالواسطه
سقوطنى موجب اولمش اولان پروژهيه قارشى مطبوعانده ع
بولنغه باشلادى .

خلوصى بلك خلاف واقع حركاتى صدارتك ۱۶ كانور
۱۳۲۷ تاريخلى بر تذكريميه تحقيق ايتكمه در . بو تذك
صدر اعظم پاشا نه كنديسنك ونه ده ديكر وكلانك پروژهيه ا
خلوصى بك طرفندن تكليف اولنان تمديلاندى و پروژه نك اس
قرارنده معلومات اولدينى بيان ايدييوردي، بو تذكريمك تاريخ
كانون اول اولوب حلبسوكه بحران وكلا كانون اولك اون يدي
ظهور ايندى .

بوندى بر تبيجه چيفارمق قولاي اولدينى كهي على العموم خ
بلك بيانات ومنقولانته نه درجه به قدر اعتماد ايديله بيه چكي ده
آكلاشيور .

كندى مقاله لر نده شخصه قارشى ياديني طولاشيقلى تله
كلنجه ، بونلر او قدر چوقجه شيلر عدايدهر مكه نظر اعتبار
آلق ايسته م . راپوريمى آنجق متوسط بر درجه ده تنقيد ايتك
ستونلرجه شى يازمقدن ايسه ناظر سابق موضوع بحث اولان

ایسترمکه کنديسنگ بحث ابتدائی متوازیك دها بیوك بر مقیاسده
الیوم موجود اولان خطوط حدیده ایله دها چکن سنه کندیبری
طرفدن احاله ولان خطوط بینده کورولمکده در .

فی الحقیقه ، غربی آناتولیده انشا اولنان بش شمندوفر خطی
بیننده کی مسافه بروجه آتیدر :

بحر سیاه سواحلی ایله بولی خطی بیننده ۳۵ کیلومترو

بولی خطیله آنقره خطی بیننده ۱۲۰ کیلو مترو

آنقره خطیله قونیه خطی بیننده ۱۲۵ کیلو مترو

ازمیر - آلاشهر خطیله آیدین خطی بیننده ۵۰ کیلو مترو

بو مسافله ، انشاسی منصور اولان خطوطله بغداد خطنك
کچه چکی باشلیجه شهر لر بیننده کی مسافه لره مقایسه ابتدائی کمزده . لی رؤا
بولیونك حکم و اقتدارینه استناداً منافع مملکت مدافعه ایتمك طورینی
اکتساب ایتمش اولان ناظر سابق خلوصی بکک حساب و رقم کرده کی
خلوصی و درجه اصابتی آکلایه بیلیرز .

مرعش ایله حلب بیننده ۱۵۵ کیلومترو

» ملاطیه ایله جرابلس » ۱۸۵

» دیاربکر ایله آرات » ۱۲۰

» سعرد ایله نصیبین » ۱۲۰

» چیزه ایله نصیبین » ۹۰

آنحق چیزه دن باشلا بهرق ایکی خط بری برینه یواش یواش
تقرب ایتمکده و (۱۴۰) کیلو مترواتی بر کذرکا هدن صکره موصله

فائض ورأس المالی (۱۱۰۰۰) فرانق اولهرق حساب ایدلمشدر. بولی خطی امتیازی بو حقیقتک اک صوک دلیلی در . بناء علیہ قاریشیق حسابله کبریته جک برده - بو حسابلرده بزم ناقمه مأمورلرینک او قدرده دقت واعتنا کوستمدکلرینی دیگر بر وسیله ایله ارانه ایده . جکم - خلوصی بک کندیلرینک عملی (empirique) صورتده تطبیق ایندکلری ترکیبه اکنفا ایده بیلردی، یعنی ۱۱۰۰۰-۷۵۰۰=۳۵۰۰ فرانق، کنیش و طسار خطلر آره سنده کی فائض ورأس الممال فرقی کوسترن بو مبلغی کیلومترلرک عددی اولان (۱۳۸۰) ایله ضرب ایدیکمزده خزینسه به دوشن بار مالی (۴۸۳۰۰۰۰) فرانق یعنی (۲۱۰۰۰۰۰) عثمانلی لیراسی اولهرق تحقق ایدر .

دیمک اولبورکه ناقمه ناظر سابقی خلوصی بک ارقامی زورلامی فائده لی و مناسب کورمشدر . فقط ارقامک اصابتی حقیقده عدم دقتی اک زیاده مجلس مبعوثانک ۲۸ تشرین ثانی ۱۳۲۷ اجتماعنده (تقوم وقایع ، دردنجی سنه ، نومرو ۹۹۶ صحیفه ۵۰۲) شمندوفرلر مدیرینک بر آز معدل لایحه مقابله سنی مدافعه اسانسنده کوستردی .
اولا خلوصی بکک بیاناتی تدقیق ایدلم :

خلوصی بک لی رؤا بولیونک بر ققره سنه استنباداً جستر پروژه سنده کوسترین خطوطک باغجه وموصول آره سنده ۸۰۷ کیلو مترو مسافه اوزرنده بغداد خطیله متوازی اولسندن طولایی منافع مملکت نقطه سندن مضرتلی اولدیننی بیان ایندی .

خلوصی بکک مساعده لرینه مغروراً شوراسنی عرض اینمک

پروژده مندرج خطوطدن انجق (٦٤٩) كيلومترونك (١٣٢٧)
مايسنده مختار بلك نظريهسى موجينجه ٣٨٠ كيلومترو ايدى) انشاسى
الزم اولديغنى وديكر (٧٣١) كيلومترونك ضررلى بولنديغنى بيان
ايدىوردى .

ديكر طرفدن (١٣٨٠) كيلومترولق شبكه حاضره مي كنيش
اوله رق انشا ايتديرمك ايجون تادهسى ايجاب ايدن بش مليون عثمانلى
ايراسيله الزم عد اولنان (٧٢٥) كيلومتروى انشا ايتك قابل اولديغى
حقننده مجلس مبعوثانه قناعت حاصل ايتديرمك لازم ايدى . بونك
ايجونده شو تاويلات حسابيه به توسل ايتدى .

خلوصى بك كندى حسابرينه اساس اولوق اوزره (٧٢٥)
كيلومتروى آلور و بونى (١٦٠٠٠) فرائق ايله ضرت ايدوب
(١١٦٠٠٠٠٠٠٠) فرائق = بش مليون ليرا يعن بو (٧٢٥)
كيلومترونك فيساتى بوليور . بلكده بو نتيجي ايله ايتك ايجون
بالاده كوسترلبن خطوطك طولنى (٤٤) كيلومترو اكسيك اوله رق
حساب ايدىيور . بو كوچك ياكشى مع الممنونيه عفو ايدر ايسه مده
٩ تشرين ثانى سنه ٣٢٧ ده واقع اولان بياناتى ايله (تقويم وقايع
دردنجى سنه نومرو ٩٨٤ صحيفه ٤٦٧) ٢٨ تشرين ثانى سنه ده كه
بياناتى (تقويم وقايع دردنجى سنه نومر ٩٩٦ صحيفه ٥٠٢) بيننده
موجود اولان تناقصى اصلا عفو ايتام .

في الواقع خلوصى بك اساساً طار خط انشاسته مخالف اولديغنى
بيان ايتديكى حالده كندى لايحه متقابله سنده كي انشات فياتى چستر

واصل اولمقدمه در لر . بومسافه لری کیرتک ١ : ٤٠٠٠٠٠٠ مقیاسده کی بیوک خریطه سی اوزرندن حساب ایتمشم و نافعہ نظارتکده بشقه وسائقه استناد ایده میه چکنی ظن ایده رم .

شمدی ینہ ٢٨ تشرین ثانی سنہ ٣٢٧ اجماعنده قوه دن قعله ایصالی ایچون بالاده کوردیکمز وجهله (١٣٢٧) سنه سی آغستوسندن بری بغداد قومانیاسی دیر کتوریلہ مذاکره یه کبریشدیکی ، مختار بکک لایحه متقابلہ سنک فوایدینی کوسترمک ایچون استعمال ایلدیکی ارقام اغفالانہ عودت ایده لم .

خلوصی بک چستر پروزه سنده کوستریلن خطوطک توازیسنہ استناداً بونلردن یالکمز برقاچنک انشاسنی تکلیق ایسدی . فقط کوستردیکی ارقامه آراتق اعتماد موجود اولدینی جهتله بوراده کوستردیکی مسافله ومعرضه ایچنده ده کیرتک خریطه سی اوزرندن *curvimètre* ایله اولچدیکم خطوطک حقیقی مسافه لرنی درج ایده جکم :

خرپوط - دیاربکر	١٨٠	کیلومترو (١٤٠)
دیاربکر - آرات	١٢٠	(١٢٠)
» - وان کولی	٢٠٠	(٢٤٤)
موصل - سامانیه	٢٢٥	(٢٦٥)
یکون	٧٢٥	» ٨٦٩

حقیقته ده (٧٦٩) کیلومترولق برشبکنک انشاسنی تکلیف اولیوردی . بوصورتله خلوصی بک اوج سنه لک تبعات وتفکر تیجه سنده لاحق

تعیین ایدیلن (۱۱۰۰۰) فراقلق بو مبلغ سنوی کیلومترو باشنه
 (۲۶۹۵۴۱) فراقلق بر سرمایه بی تضمین ایتکه در . بو سرمایه بی
 (۷۹۹) کیلومترو ایله ضرب ایتدکمزده خلوصی بکک تعیین ایدیلدی
 خطوطک انشاسی ایچون حقیقته ازم اولان مبلغک (۲۰۷۱۷۷۰۲۹)
 فراق اولدیغنی کوررز .

بو پک ساده اولان حسابری خلاصه ایتدکمزده :

خطوط مذکورنک انشاسی ایچون ازم اولان مبلغ
 حقیقی ۲۰۷،۱۷۷،۰۲۹ فراق

خلوصی بکک کوستردیکی مقدار ۱۱۶،۰۰۰،۰۰۰ فراق

خلوصی بکک مدافه ایتدیگی مشکوک دعوانک منفعت
 اولارق فرق ۹۱،۱۷۷،۰۲۹ فراق

بو وارلق بر حسابله کندی لایحه مقابله سنک قیاتی تعیینه درت
 میلیون لیرالق بر یا کلشلق موجود اولوب قیمت حقیقیه سی خلوصی
 بکک مجلس مبعوثانه کوسترمک ایتدیگی کبی بش میلیون لیرا دکل ،
 الا (۹) میلیون لیرادر .

V

«باصد برمه جیان پروژه سنک» فوائد اقتصادی سی

بوندن اولکی مقاله لر مزده اساسی نافعه نظارتجه قبول و ۱۳۲۵
 آغستوسنده مجلس عمومیجه تصدیق ایدیلش اولان شرقی آناتولی

مخاذ اده رنك حساب ایتشدر ،
 نه تنظیم ایدیلش بر پروژه
 هر طریق رومایه کتورر
 ائشاده علوم ریاضیه ضرب
 نی اونویوردی .

لملیاً و علناً بیان ایش ایکن ،
 روز آلتش بیکله بالضررب اله
 دیر سنک تکلیف کرده سی اولان
 نی کوسترمک ایته مشدر .

شوشات حسابیه دغنی منبعث
 ترک ایدرم . فقط هر حاده
 سنندن قورتوله ماز .

کندی سنک تعیین ایتدیگی بو
 نی کوسترمک ایچون بوراده
 مختار بکک لایحه مقابله سنده
 قومیا نمنه احاله ایدیلدیگی
 ره ایله بو قومیا نمنک مقطوع
 (فراق) امتیازی خطوطک
 ک فائض ورأس الماله تخصیص
 آقجسی (۱۵۰۰۰) فراق .
 سنوی اولارق کیلومترو باشنه

پروژه سنک (۱۶۰۰۰۰۰) فرانقی اساساً
حالیوکه بورقم آنجیق طار خط اوزریه
حقنده تطبیق اولنه بیلردی . خلوصی بک
اسی ضرب مثلنی تطبیق ایتمک ایستدیکی
مثللرک دلیل مقامنه استعمال ایدهلمه بیهجه
اساساً طار خطه مخالف اولدینقی قه
۷۲۵ رقنی طار خطه مخصوص اولان یه
ایندیکی ۱۱۶ میلیون فرانقه، شمندوفره
۷۲۵ کیلومتر وی کنیش خطله یاه بیهجه
بونک بر یاکاشلق اثری می یوقسه نه
اولدینقی تقدیر ایتمک و نظیفه سنی قارلر
کیفیت افکار عمومیه تک شدتیل بر محاکمه
بو فصله نهایت و بر مزیدن اول
(۷۶۹) کیلو مترونک فیات عمومیه
دها مناسب بر حساب اعطا ایده حکم ،
محرر اولان شسبکنک انشاسی بغداد
بدیهدر (۲۰) سنه لک بهالی بر تجم
فیاتلری بیلرز ، شویله که : (۱۱۰۰۰)
انشاسی ایچون وضع اولنان سرمایه ،
ایدلک اوزره کیلو مترو باشنه تامینات
یوزده درت حسابیه فأنض ورأس المال

و عارضه‌ای قسمتی تشکیل آیدن حوالیده (۱۳۸۰) کیلومترولق خطوط
 حدیده شبکه‌سی احداث ایتش اوله جقدی. شوراسنده دقت ایتلی برکه
 بو پروژده مندرج خطوطک انشاسی، بغداد قوه یا نیمه سنا حاله
 ایدلش خطوطک انشاسدن قات قات زیاده مشکدر . بغداد خطک
 آنجق بولنورلی- آله قسی (۲۰۰ کیلومترو) مشکلات نقطه سندن
 مورطه لوق- وان کولی خطبه (۸۴۴ کیلومترو) مقایسه ایدله بیلیر .

اولا سنوی (۲۱۰۰۰۰) لیرا تخصیصیه بو (۱۳۸۰) کیلومترونک
 انشاسی سایه سنده خزینه تک الیه ایده جکی منافع مالیه بی تدقیق ایدم .
 بوندن اول نشر ایدلش اولان مقاله لرمزدن برنده الیوم
 (۷۰۰۰۰۰) لیرا رادمنده اولان بو درت ولایت وارداتنک خطوط
 حدیده شبکه سنک انشاسیه ایکی مثلنه بالغ اوله جتی تخمین ایتش ایدم .
 شمذبک آنجق مرعش سنجاغیه معموره العزیز ، دیاربکر ، بتلیس
 و وان ولایتلرنده بو خطوطک انشاسیه حصوله کله جک اولان
 حیوانات اعشاری فضه سی نظر اعتباره آله م .

بو ولایتلرده ۱۳۲۴ و ۱۳۲۵ سنه لرنده تحصیل ایدلش اولان
 اعشار وارداتنک مقدار وسطیسی بوجه آتیدر :

مرعش سنجاغی	۵۹۹۰۷	عثمانلی لیراسی
معموره العزیز ولایتی	۱۱۶۹۱۴	»
دیاربکر	۱۰۳۲۲۱	»
بتلیس	۵۴۴۹۳	»
وان	۴۱۳۶۶	»

یکون ۳۷۵۹۰۱

لرک تعقیب ایتدکری

عین مأمور لرک اترقیه
 ایشیدن لرجه بر قورقو-
 وزه سنک سیاسی فائده
 بحث ایتک ایترم .

م مسئله ایله اشغال
 ایدرم . مقصدم شو و یا
 نیوب ، سفیل حاله
 نشاسنک تحقیق ایدی .
 لان مناسب سز مداخله
 سنا سببیت و برمسندن
 م حسابات شخصیه
 ات مساومت ایدرک ،
 بحث اولان پروژدی
 ابو بیلکده در .

ک الیوم حازر بولندی
 بر صورتده تقدیر قیمتنه

سنوی (۲۱۰۰۰۰) لیرا
 ن ملکتنک الک مشکل

خطوط جدیدیه پروژه سنه قارشى بعض مأمور
خط حرکتى تدقیق ایتدک .

۳۲۵ ده بو پروژه نیک فوایدی مدح ایدن
لری و پاکش تقدیر فیاتلری سایه سنده اسی
لق قارشولننده بولندیغی ظن اولنان چستر پر
لرندن بحث ایتکدن اول، اقتصادی فائده لرندن
بوندن اوج سنه اول نهدن طولایی بو
ایتمک باشلادیغی تکرار بیان ایتمک زائد عد
بو هیئت مالیه نیک بو امتیازی الله ایتمی اوا
برایلان ولایات مذکورده خطوط جدیدیه ا
دلیل ده شودرک، ۱۳۲۵ ده بو ایشه وقوعبو
سیله بزم نافع افندیلر نیک حرکات واهی اخیر
طولایی موسیو چستره قارشو پرورده ایتدی
رغم، یه عین مأمورلرک سؤ ظننه قارشو بالذ
نافه قومیسسیوننده و مجاس مبعوثانده موضوع
مدافه ایتدم. خلوصی بک بو حالی هر کسدن
فقط مجادله یی بر طرفه بر اقوب تکلیف
شکلی داخلنده بونک ممکن اولدیغی قدر مادی
جالیتم .

یالکنز (۱۵-۲۰) سنه ایچون حکومت -
تخصیص ایدرک ، وضعت جغرافیة نقطه سنند

۱ - چستر پروژسی موجبجه یورطه لاق طریقسه موجود اولان مسافهلر :

خریوطلدن یوطله لئه	۴۶۰	کیلو مترو
دیار بگردن	۶۰۰	»
بتلیسدن	۸۰۸	»
وان کولندن	۸۴۴	»

۲ - خلوصی - مختار بک پروژسی موجبجه اسکندرون طریقسه موجود مسافهلر :

خریوطلدن اسکندرونه	۸۲۸	کیلو مترو
دیار بگردن	۶۸۷	»
بتلیسدن	۸۹۵	»
وان کولندن	۹۳۱	»

کیبر تک ۱ : ۴۰۰۰۰۰۰ مقیاسده کی بیوک خریطه سی اوزرنده حساب ایدلس اولان بو مسافهلره نظرأ انشاسی متصور اولان خطوطک هر احتماله کوره کچه جکی گذرکاهی کرویمترو (Curvimètre) ایله حساب ایتدیلمکزه ، بتون مراکز اداریه تک برنجی پروژه داخلنده دها قیصه. خطوط ایله یورطه لاق لیمانه ربط ایدیه جکی کورررز . چستر پروژه سنک لهنده اولان بو فرق معموره العزیز ولایتی ایچون (۳۶۷) کیلو مترو و دیار بکر ، بتلیس و وان ولایتی ایچونده (۸۷) کیلو مترو در .

نظر اعتباره
اخراجاتی قابل
قاج سنه نظر قنده
دات حصوله

د خطنه ایراث
ه کوره مشهور
عمومیتنه هیچ

المیه مبنی درکه
بر اجرا آتده

مقدار مخفی
وجهه کوستر -
رقم اولدیفنی
منافعی محافظه
لر دقتدن دور
فی یورطه لاق
د خطنه اعطا
تیکرله مقایسه

بو حسابہ کورہ، شہر زور و سلیمانہ سنجاقلری بو
آلمقیزین، اساساً زراعی اولان بو حوالیدہ خوبات
اولدینی آندن اعتباراً قونیه ولایتندہ اولدینی کی بر
اعشار فضلہسی اولهرق (۳۷۵۰۰۰) لیرالتی واد
کله جکدر.

بعض مأمورلرک درجۂ نہاہدہ سہودیکی بغداد
ایدیله بیله جک اولان ضررلره کلنجه، آنلرک مطالعہسہ
بغداد خطی اوزرینہ کولکہ برافاقق ایچون آناطولیدہ
بر شی انشا ایتیمک ایجاب ایدہ جک .

کندو کندولرندن حاصل ایلدکری بو غریب مط
اوج سندن برو منازع فیہ اولان خطوط حقندہ هیچ
بولمدیلر.

بغداد خطہ ایرات ایدیلہ بیله جک اولان ضررا
اولق اوزره اولکی مقالہ نرمزده ذکر و بیان ایلدیکمز
دکری ایکی یوز بیک لیرانک بلاتفکر ایلری بہ آلتش پر
وخزینہ منافی نامی تحتندہ، بغداد خطک تصادفی
ایتمک غیرتلی ایلہ مملکتتمزک منافی اونوتدقلری نفا
طوعناملی یز . بونی اتبسات ایتمک ایچون مراکز مختلفہ
لیماندن وامتیازی ناکہانی بر صورتدہ کچن سنہ بغداد
ایدلس اولان اسکندرون لیماندن ایران مسافہ لری بکا
ایلمکله اکتفا ایدہ جکم :

اوله رق بو ایکی ولایت اها ایستک الی نهاییه (وان و بنایسن ولایتلرینه
 اصابت ایدن مقداری نظر اعتباره آلفسزین) ۲۰۱۸۵۰ + ۴۷۸۵۰ =
 ۲۴۹۷۰۰ لیرا و بلکه دهها زیاده بر مبلغ ویرمسی استنزام ایدلی
 ایش . طوغریسی بزم مامورلرک خلوص قلبی یاخود فراسی شایان
 حیرتدر -

خلوصی و مختار بکفر لایحه متقابله سندن بوندن زیاده بحث ائجه جکزه
 زیرا بو لایحه آتجق لاحق پروژنه تک تخریجی ایچسون تنظیم ایدلمش
 اولوب بر چوق مضرات مالییه بی موجب اولدقدن ماعدا بزم مامورلرک
 هبسندن ائی بیدککری وجهله ، سیاسی سببلرله دخی اجراسی ناقابلدر .
 بو لایحه متقابله بی بر طرفه بر افرق بیکی صورت حلك فوآئد
 مالییه سی تدقیق ایدلم :

بکرمی بش سنه لك بهالی بر تجربه ایله شمندوفر ایشلریمزده
 استعمال ایدیلن اجنبی سرمایه سنك کیلو مترو باشنه (۱۵۰۰۰)
 فرائلق تأمینات طلب ایتدیکنی کورمتمزدر . بولی ایشی بونك لك
 صوك بر دلیلی کوستریبور . دیگر طرفدن آناطولی شرفیده متصور
 خطوطك ایلك ایشلتمه سنه لرنده کیلو مترو باشنه ۴۰۰۰ - ۵۰۰۰
 فرائلق غیر صافی وارداتی بولنه جنی و آتجق (۱۵ - ۲۰) سنه لك
 بر دوردن مسکره بو مقدارك (۱۵۰۰۰ - ۱۶۰۰۰) فرائقه بانغ
 اوله جنی شهه سزدر .

بو صورتله اسکیدن برو جاری اولان و بزم قلم افندیلرنجه بکنلمش
 اولان کیلو مترو تأمیناتی اصولنه کوره حکومت ، وارداتك کیلو مترو

سابقی عاصم بکک

یا لکزه معموره العزیز
 بانزله ربط ایدلیکی
 نالده (۲۰۰,۰۰۰)
 ه آلدیفمزده شو

حسابیه خربوطدن
 ا طونسلاتو ایچون
 ایجاب ایده جکدر .
 ه سوق اولدقدنه
 عورطه لقی طریفیه
 ایدیه جکدر .

بار بکردن عورطه لقی
 بات ایچون (۶۰۰)
 ایدلیکی حالده عین
 نده ۶۸۷ کیلو مترو
 یا بیلان اخراجادن

نظنك (۲۰۰۰۰۰)
 نافع مملکت ایجابندن

(بو مهم نقطه حقیقه معموره العزیز مبعوث)

نظر دقتی جلب ایدرم)

بو نقطه به استناداً ، اساساً زراعی اولان

و دیار بکر و لایبلی بر شمندوفر خطیه بجزی

آنده قریب بر استقالده بونفردن هر برینک هر-

طونیاانو حیوانات اخراج ایده جگنی نظر اعتبانه

نتایج و اصل اولورز :

کیلو مترو باشنه هر طونیاانو سنه (۱۱) یاره

یورطه لقی طریقیه سوق ایدیلن (۲۰۰۰۰۰۰)

(۴۶۰) کیلو مترویه (۲۵۳۰۰۰) لیرا تادیه سی

حال بوکه عین مقدارده حیوانات اسکندرون طریقیا

(۸۲۷) کیلو مترو ایچون (۴۵۴۸۵۰) لیرا یعنی

بیایلان اخراجاندن (۲۰۱۸۵۰) لیرا زیاده تادیه

کذلک ، بغداد خطنه الک یقین نقطه اولان در

طریقیه سوق ایدیلن (۲۰۰۰۰۰۰) طونیاانو حیو

کیلو مترویه (۳۳۰۰۰۰) لیرا تادیه اولتقی ایجاب

مقدارده حیوانات اسکندرون طریقیه سوق اولنده

ایچون (۳۷۷۸۵۰) لیرا یعنی یورطه لقی طریقیه

(۴۷۸۵۰) لیرا زیاده تادیه قلنه جقدر .

خلاصه ، بعضی مأمور ترک فکرینه کوره بغداد -

لیرالقی بر ضرر تصادفی به مروض قلامسی ایچون .

خلاصه کلام (۲۱۰.۰۰۰) لیرا لقی سنوی بر فداکارلق ایله حکومت ولایات شرقیه مزده (۱۳۸۰) کیلو مترولق کنیش خطلی بر شبکه انشسا ایندیرمش اوله لقی و بو مالی فداکارلقه مقابل خزینه اعشارک تزیادی ساه سنده (۳۷۵.۰۰۰) لیرا فضله وازدات تأمین ایندکن ماعدا مملکتده مهم بر صنایع معدنیه احدائیه بر قاچ یوز بیک لیرا واردات جدیده تحصیل ایده جکدر .

بو فوالده مقابل بو پروژه تک قویدن فعله ایصالی ایچون حکومتنک یابه جتی فداکارلقی نه در ؟

اوج سنه دن بری مسئله ده یگانه صلاحیتدار اولان معادن نظارتی • خزینه به مخصوص رسوم معدنیه دن صرف نظر ایتمک شرطیه شمدوفر انشا آتی ایچون معادنک تخصیصه حکومتنک هیچ بر فداکار- لقدمه بولنش اولیه جتی بیان ایتمشدر . نافعہ نظارتی ایله مجلس عمومی دخی معادن نظارتنک بو فکرینه استناداً (۱۸ مایس ۱۳۲۵) تاریخی راپورمده تکلیف ایذیلن پرنسپیی قبول وتصدیق ایندیبر .

فقط ، مجلس مبعوثانده بالکنز ارغنی معدننک ایوم خزینه یه (۲۰۰۰۰۰) لیرا واردات تأمین ایندیکنی (تقویم وقایع ، دردنجی سنه ، نومرو ۹۹۶ ، محیفه ۵۰۲) بیان ایدن نافعہ ناظر سابق خصوصی بکک خلوص قلبه عجبانه دیمک ایجاب ایدر ؟

بو لایالی ناظر بک انسدی مجلس مبعوثنک بر قاچ کون اولسی ۷ تشرین ثانی سنه ۳۲۷ اجتماعنده بو ایتمه یگانه صلاحیتدار اولان معادن ناظرینک ارغنی معدنندن حکومت (۱۸۰۰۰ - ۲۰۰۰۰)

م کفایه سنی تلافی به
(۱۳۸۰۰۰۰۰)

• ایسه حکومت مشروط اولان بر اعطا ایده جکدر .

نک باشلیجه قیمتی (۳۹۰) لیرا اعطا-

بهنجه قومسایه تک مجبور بولتمسیدر .

مصارف سنوی بی اولتان سرمایه تک

لاقاق یوز میليون .

مافیہ تأمین ایتمک (قزانمسی فرض

ی اخراج اجمعی حساسدن بش

م تأمین همیشه تادیبه ایذیله جک

رائق قله جقدر .

باشته (۱۰۰۰۰) فرائق راده‌سنده اولان بو عد
مجبور اولوب (۱۳۸۰) كيلو مترولق شبکه ایچون
فرائق یعنی (۶۰۰,۰۰۰) لیرا اعطا ایده‌جکدی .

موضوع بحث اولان صورت تسویه سایه‌سنا
(۱۵ - ۲۰) سنه‌لك بر دوردن صکره اعاده‌سی
آوانس صورتیله سنوی آتیق (۲۱۰,۰۰۰) لیرا
فقط فکر عاجزانه‌مه کوره بو صورت تسویه
شمندوفر آتیق قیامتق ایچون حکومتک (۰۰۰

سندن وارسته اولسی دکل ، الا بو پروژه موج
تملککنده مهم بر صنایع معدنیه احداث و ترتیب ایتک
صنایع معدنیه اون میلیون فرائقه قریب اولان بو
تأمین ایتدکن ماعدا شمندوفر ایتی ایچون صرف
خارجنده اوله‌رق معدنلرک ایشلمه‌سی ایچون
فرائق بر میلی‌ده ثابت و غیر متحرک بولندیره‌جقه

دیگر طرفدن ۱۰ میلیون فرائق بر منفعت
ایچون قومانیه‌نک بو ایتسدن آتیق بوزده (۲۰)
اولنسه بیله سنه‌ده لائل الی میلیونلق معدن جوهر
ایجاب ایدر . بو حالحه دخی خزینه معدن و برکیره
میلیون واردات تأمین ایده‌جک و تملککنده دخی الیه
ایچون ممالک اجنبیه‌یه هجرته مجبور قالان اهالی محلیه
ایشی کونده‌لکی شککنده سنوی (۳۵) میلیون ذ

یعنی شرقی آناطولیده شمندوفر خطوطی انشاسنک انتاج ایده جکی ظن اولنان محاذیری حقنده کی بالوسیه احتیاطکار دیپلوماتلق طاسلایان نافعه مأمولرمزك فکرنک خلیصتی تدقیق ایده جکر .

اولا ، کندی منفعتلرینه نفوذ منطقه لری چیزمش اولان بعض اورویا دولترنک مملکت مزده تعقیب ایستکلری مقاصد سیاسییه و بو مقاصد ایله علی العموم شمندوفر مسئله سنی بینند کی مناسبتی کورمه مک ایچون سابق نافعه ناظرمزك غیر صحیح ساده دلاکئی حائز اولوق وارکان مأمورین عثمانیه دن اولان بو ذاتک سؤ نیتی اک زیاده کوسترن حال شودرکه بر طرفدن کرک مجلس مبعوثانده و کرک مطبوعات ستونلرنده شمندوفر ایشلرنده قوللانیلان اجنبی سرمایه لرینک ملیتی آره سننده هیچ بر فرق کورمدیکنی ، زیرا بو ایشلری درعهده ایدنلرک مثلا بغداد قومپانیسی کی عثمانلی آنونیم شرکتلری تشکیک مجبور اولدقلرینی بیان ایلدیکی حالده دیگر طرفدن کرک کندیسی و کرک رفقاسی نظرنده اسملری معلوم اولان ایکی اورویا دولته تخصیص ایدیلمن بو حوالی به آمریقا سرمایه سنک دخیلی سیاسی و دینی تهلکلری موجب اوله جنی بهانه یله شرقی آناطولی پروژه سنه قارشى تماماً مشکوک بر پروپاغاندا اجراسنی ترویج ایتمشلر و آلآن بو نقطه ده بردوام بولتمشلردر .

خلوصى بك (اقدام) ده نشر اولنان مقاله لرنده بنده کزى بالخاصه بو پروژه نك تطبیق ضمننده آمریقا سرمایه سنک مملکت مزه دخوله طرفدار اولدینم ایچون آچیقدن آچیغه اتهام ایدیور . فقط بونک بنده کزك بر اجتهاد ذاتیم اولدینفی و آمریقا جاهلر متحده سی کی

لیرالق واردات اصابت ایتدیکنی (قوم و قایع ، دردنجی سنه ،
نومرو ۹۸۲ ، صحیفه ۹۸۸) بیان ایتش اولدیغنی بلکه اونوتوردی.
بو نافع افندیلرینک خلوص قلب نقصانی اراؤه ایدن اصل مسئله ،
اوج سنهک اترقیه لردن صکره ، ناظر سابق خلوصی بک کبی منافع
وطن مدافعاری حائده کندولرینی کوسترمکه حیقیمشملری در .

منسازع فیہ پروژہ بی بالتحریب صویہ دوشورمک ایچون موافق
وغیر موافق هر کون وسائطه مراجعتدن صکره ، ناظر سابق مشارالیه ،
صوک دقیقه ده ، بیلمدیکی وصلاحتدار دخی بولمیدینی معدن احالاتی
اهمیتدن بحث ایشدر .

کله جک مقاله مزده شرقی آناتولی پروژہ سنک هر چه باد آباد
اهمیتدن اسقاطنه موفق اولق ایچون پیدر بی علم الارض متخصصی ،
علم اقتصاد اربابی ودیپلومات کسین مأمورنرک دیپلوماسی اقتدارلرینی
یقیندن تدقیق ایده جکز .

۸

شرق آناتولی خطوطک اهمیت سیاسی

بوندن اول نشر اولنسان مقاله لرده انشاسی متصور اولان
خطوطک قوه دن فعله ایصالنی منع مقصدیله بو پروژہ یه متدائر مسائل
اقتصادی ده مأمور لرمن طرفندن کوستریلان جهالت ودها طوغریسی
سؤ نیتدن بحث ایش ایدک .

بو مقاله ده دخی بو ایشک سیاسی نقطه نظرندن ایچ یوزینی

سنة اعطا ايدلمش اولمسنه رغماً - بر طرفه براقهارق ، اقتصادى ،
عسكرى وحتى فى نقطه لرندن قونيه طريقك ناقص بولندينى نظر
اعتباره آنفقزمين بو كذركاه ترجيح ايدلى .

ديك اوليوركه پوتسدام ملاقه اتنده دها زياده مادي بر شكل آلمش
اولان بو اتلافك اساسلى شرقى ولايتلر يمزك استقبال اقتصادى
وسياسيسنده طوغر يدن طوغرى به مدخدار بولنان بوايكي دولت يندنه
(۱۸۹۳) سنه سندن برى وضع ايدلمش ايدى .

بزم ضرر يزه اوله رق ولايات شرقيه ده واجزيره ده بوايكي دولتك
تعقيب ايدكلرى مقاصد سياسيه دن بوراده بحث اتمكي زائد عد ايدمه م،
زيرا بو سياسى حقيقت هر كسك معلومى اولوب ، انجق خلوصى
بكوارى وطن پرور لجه مجهولدر .

كندى كنديمه صور بيورم: بر كون كلوب سكر ، اون سنه صكره
شمالده كي قومشومن ايرانده « امر تمدنى » سنى اكمال ايدوب هر درلو
وسائط نقليه دن محروم بولنان و شرق طرفندن ذاتا احاطه ايدلمش
اولان ولايات شرقيه مزى ، ايتاليانك طرابلس غرب ايجون يايدينى
كبي ، روسيه « تمدن » اتمك ايسترسه . مملكته و بتون بو وقايعى
قيسد ايدن تاريخه قارشو بو عثمانى مامورلر مذك مسؤوليتى نه
اوله جقدر ؟

آرتق مبعوث اولمديغز جهته آنجق بر عثمانى اولوق صفتيه
وبالخاصه ولايات مذكوره اهايسندن بولمق طولاييسيله بو مهم سؤالى

بیوک بر قوت طرفدن حمایه ایدیلن وکاملأ بی طرف بولسان بر
سرمایه نك شمندوفر ایشلریمزه دخولنی هر واسطه ایله تسهیل ایچون
مأمورلرمزك آرزوسزلنه قارشو اجرای مبارزه دن چکنمديکمی
تمامیه قاتمئش بولنان بو « بغدادجی » اونوقتده در . آمریقا دولتی
ملکتمزده وانا طولی شمندوفرلرمزده ویا خصوص حوالی معروضده
مستعمرات پولتیقه سی تعقیب ایتمدیکی ایچون ، بالخاصه بغداد خطنك
متشبت ومدافعی بولنان آلمانیلر ایله یکرمی سندن بری کنديسنه
هم حدود بولنان ولایاتمزده شمندوفر انشاسنی منع ایچون هر وجهه
سی وغیرت ایتمئش اولان روسیه لیلر یئنده بوتسدآمده واقع اولان
ملاقات نتیجه سنده مذاکرات دورا دوره موضوع اتخاذا ایدیلن حوالی به
آمریقا سرمایه سنك دخولنی آرزو ایدرم .

یکرمی ایکی سندن بری دولته خدمت ایتمئش اولدیغنی بیان ایدن
نافعه ناظر سابق بغداد خطنك بتون صفحاته یقیندن واقف اولوق
ایجاب ایدر . (۱۸۹۳) ده دولت انقره - فیصری خطی امتیازینی
آلمان قومپانیه سنه ویردیکی زمان بیوک بغداد خطنك انشاسنی الك قیسه
وبناء علیه الك طبیعی اولان کذرکاهله ، یعنی سیواس ، خرپوط ،
دیاربکر ، موصل وبغداد طریقله دوام ایتمکه قرار ویرمشدی . فقط
بالآخره بو کذرکاهک روسیه - ترکیا حدودینه بک یقین اولدیغنی
بر تهلکه دن عد ایدن روس دیپلوماسیسنك مداخله سی وسابق ناظرمزه
اوقدر سوکیلو بولنان عبدالحمید مکتب عتیقنك ارمنیلره قارشو اولان
تحریرکاتی نتیجه سنده بو کذرکاه طبیعی - امتیازک ذاتاً آلمان قومپانیه .

کسب ایدن بو احوال حقنده افکار عمومی‌نک و دوائر عانده سنک
آرتق صبر ایتمه جکلرینی امید ایتمیکم جهته نافعہ نظارتک اساسی
بر صورتده اصلاحی مسئله مهمه سنی میدانه قویورم.

بو نظارتک و طنپورولکه مغایر فعالیتنی کوسترمک ایچون یالکنز
شمند و فرلر مسئله سندن بحث ایتمش ایسه مده ، دیگر مسائلده دخی بو
کبی حاللری موجوددر .

بو نظارتک ابراز ایلدیکی حالتی بر قاج سطرله خلاصه ایتمک
اوزره شو قدری سونلک کافیدرکه ، بزم ناظر سابق خلوصی بکک
سیای معنویه سنه باقلد قدمه دور حمیدینک بزه میراث بر اقدینی بو کبی
طبقه مأمورینک بر نمویه سی اولدینی کوره جکز :

۱۳۲۵ مایس ، حزران ، تموز و آغستوس آیلرنده خلوصی بک
۱۸ مایس ۱۳۲۵ تاریخلی راپورله تکلیف ایتمیکم پروژه نک
لهنده اولوب واقع اولان تشبثمدن طولایی بی تبریک اییدیور .
[بحاس مبعوثان نافعہ انجمننده مختار بکک هجومه قارشی پروژه بی مذاقده
ایتمسه نظراً ۱۳۲۷ مایسنه قدر بنله هم افکار قالیور .

۱۳۲۷ آغستوسنده یعنی ناظر اولور اولماز مایسده تشبید ایتمیک
مادوننک فکرینی قبول اییدیور . بوندن ماعدا ناکهانی بر صورتده
بغداد قومپانیه سنک بو خطوطی انشا ایتمکی درعهده ایتمش اولدینی
بیلدیکی حالده پروژه ده مندرج خطوطدن بعضیسنی احاله ایچون
مذکور قومپانیا ایله مذاکره کیریشیور .

۳۲۷ آغستوسندن برو هیئت وکلانک معلوماتی اولمق سزین اناطولی

عناً بو مسئول مأمورله ایراد وچاق یوللرله افکار عمومیته تک
حاکم سندن خلاص اولیه جققرنی بیان ایدیورم .

ولایات شرقیه مزک صوگ درجه تهلهکلی اولان بو حالنه مدار
اولق اوزره اوچ سنه دن بری نه یایدیلر ؟

۱۵۰۰ کیلومتر اولق یکی خطوطک انشاسی ایچون اعطا ایدیله جک
تأمینات آچقرینه مقابیل بودجه یه ۶۰۰۰۰۰۰ لیرا قدر بر مصرف
علاوه اولندیغی حالده ولایات شرقیه مزده بر کیلو مترو بیله خط
یایدیمی ؟

بو عینی مأمورلرک اعلا بیلورلرکه روسیه کندی شمشندوفر
خطنی ارضرومدن ۸۰ کیلو مترو مسافده بولنان قاره اورغانه قدر
ایلریتمکده اولوب کندی خطوط حدیده شبکه سی سایه سنده ایکی
اوچ هفته ظرفنده شرقی حدودمز اوزرینه ۵۰۰۰۰۰۰ کشیلک بر
اردو جمع و تحشید ایده بیلیر .

تکرار سؤال ایدیورم: بو تهلهک بدهیه یی بر طرف ایتمک ایچون
حوالی مذکورده ۱۳۸۰ کیلو مترولق بر پروژهنی تخریبه اوغرادان
دیپلومات کسبلمش بو نافع افندیلری نه یایمشلردر ؟ ارمنیلر عاپنده
تخریبکائی بر طرفه بر اقبوده بویله حقیق دیگر بر تهلهک تک تهیدی
آلنده بولنان بو حوالیده وسائط نقلیه احدائی ایچون چالیشمق
صورتیه مملکته ده ائی خدمت ایتمش اولیه جققرمی ایدی ؟

بونسدام اتلافی حقنده کی سؤال ایچون یایدققری کبی بو سؤاللر مه
دخی جواب ویرمهک نزل ایتمه جققرینه امین بولنققدیم . فقط وخامت

۲۰۰۰ کیلومترواق حدود جدیدہ امتیازی آلہ بیلسہ (مادام کہ بنی ماہر بر ایش آدمی اولہرق کوستریور) - لطیفہ بر طرف - دونما قومیسونہ (۳۰۰ ۰۰۰) لیرا تادیہ ایتمکی درعہدہ ایدیورم .

اولکی مقالہ زمدہ معاملات مجیبہ لری میدانہ وضع ایتمیکم بونافہ نظارندہ خلوصی بک نوع وفکرندہ دہا بر طاقم مامورین موجود اولوب، میر مشارالیہ انرک بر نمونہ سنی تشکیل ایلدیکی جہتہ، مذکور نظارتدہ اساسلی بر تطہیرات وتصفیہ زمانی کلدیکی ظنندیم .

مقالہ لرمک نتیجہ لری عرض ایتمزدن اول افکار عمومیہ نک نظر دقتی شو تفرعات اوزرینہ جلب ایتمک ایسترم :

« آزادامارد » غزنیہ سی خلوصی بکک حسابات ومطالعہ ساندہ اصابت اولمدیغنی علناً بیان ایتمش وشمندوفر پروژہ سنک استردادی ایچون صدراعظم باشانک کندیسسیلہ ہم افکار اولدیغنی اتیان ایتمک صورتیہ وکلای ملت حضورندہ خلاف واقع سوز سولش اولدیغندن طولایی کندیسنی اتہام ایتمشیدی . جریدہ مذکورہ نک بو بیاناتی ادلہ ایلہ جرح ویاخود علیہندہ اقامہ دعوی ایدہ جک یردہ ، خلوصی بک حقیقتی سولش اولدیغنی اثبات ایچون دکل، فقط موضوع بحث اولان پروژہ نک مضراتی ارانہ ایتمک اوزرہ بر سلسلہ مقالات نثرینہ باشلادی .

آیحق بودعوی دخی مدافعہ سی غیرممکن دعوالر قیلندن اولدیغنی جہتہ بولندیغنی وضعیت مشکله دن چیقماق ایچون کندیسنہ یالکز بر چارہ قالیوردی ، اودہ کندیسنہ مخالف اولان بتون ذواتی تبیینات

شمندو فرلز مدیری موسیو هوکنه ن ایله مذاکراته کیریشمی حسینیه کندو کندوسنجه بطل حکمنده طوتدینی مذکور پروژینی مدافعه ایتمک وظیفه سیله تشرین تائیده مجلس مبعوثانه کلدیکی حالد ، بو پروژه تک خیالی مضر تیرینی کومسترمک ایچون وسی درجه سنده چالیشه رق ، حتی ارقام وحسابات اغفالاندن بیه چکنماش وبرقا قومدایه ختام ویرمک اوزره ، هیچ بر شرکت طرفندن قبول اولومه جفنی اولدن بیلدیکی بر شرطی « منافع وطنیه » نامنه تکلیف ایتمشدر . وبوصورتله موضوع بحث اولان پردزویینی کندی ایله دکل ، مجلس مبعوثانک بر قرار یله حکمدن دوشورمک ایستبور .

بتون بو غیر مشروع ویا ککش احوال دن صکره ، صوک نجران وکلا نتیجه سنده نظارتدن چکدیرلمسی اوزرینه کندیسیمیه هم افکار اولیان ذواتک علمبنده مناقشه قلمیه کیریشبور .

نظر دقتی جالب اولان غریب بر حال دخی شودرکه ناظر سابقمز بر ایش آدمک وکالتنی درعهده ایدرجه سنه وکندی امضاسی تحتنده غزته لرده موسیو هوکننک بولی خطی امتیازندن کف ید ایتمک و مشکلات عظیمه ایله مجلس اعیانندن تصدیق ایتدیره بیلدیکی امتیازی فسخه حکومت موافقت ایلدیکی تقدیرده دونما اعانسی قومیسسیونه ۳۰۰۰۰ لیرا اهدا ایتمک حاضر بولندینی بیان ایلبور .

بو مناسبتله بزم ناظر سابقه بن دها « وطنپرورانه » بر تکلیفده بولنه جفم : اگر بولی خطی ایچون کندیسنک هم تیه قبول اولنان عین شرائط ایله بنم حسابمه اوله رق آناطولینک شرقی وشمالی قسملرنده

نتیجه

نافعه ناظر سابق خلوصی بک یک بر اقدینی مأموریتک کندو-
 سنه تحمیل ایلدیکی قیود احتیاطیه بی نظر دقه المفسرین صحنه مناقشه به
 نقل ایلدیکی چتر پروژسی مسئله سنده کنیدیسی عین مخته ده تعقیب
 و شرقی آناطولی شمندو فرلر پروژسی تاریخک صفحات مختلفه سنی
 اوزون اوزادی به سرد و ایضاح ایتمک کمدن مقصد، نه موسی الیهک
 تنقیداته طایب ایمان فکر لری جرح ایتمک ونده بولسیدینی وضیت
 مشکله بی معذور کوسترمک اوزره جدی دلیلر ارانه ایده جک برده
 استعمال ایلدیکی تلقینات غیر محقه بی رد ایلمکدر .

بومستاهده وطنک استقبالی مونیوع بحث اولوب مناقشه حاضره-
 نک جریانی اوکا کوره اداره ایتمک ایجاب ایلدیکندن بنده کز دها
 یوکسک و منافع مملکته دها موافق مقصدی تعقیب ایتمشدر .

مقصد، آناطولی شرقی شمندو فرلر پروژسی حادثات غریبه-
 سنک ارانه ایلدیکی مثالدن بالاستفاده نافع نظر اتمزده اجرای حکم
 ایدن ارتباط سز لقله فکر عجیبی و یولسز صورتده دوام ایدن فعالیتنی
 ودرجه معلومات واستقامتتری متحمل اولدیینی جهتله نقصانی
 نسبتسز جسارت و اتزرقه طولدیرمغه چالیشان بعض مأمورلرک،
 مسئولیت و صلاحیتلری بی موجب وظیفه لری نه صورته تلقی ایلدیگری
 دها زیاده متهیج بر وجهله کوسترمکدن عبارتدر .

شرقی آناطولی ولایتلرنده شمندو فر انشا آتسک موافق اولوب

بومستاهنک اطرافنده
 همک ایدی . بومقصد
 یم ایش اولدیغ بر
 بوب تناقضلر بولمه
 صی بک اونوتیورکه
 جدی صورتده نظر
 مذاکره به کیریشکی
 بیان پروژهنک اساسی

بوندن اوج سنه اول
 سافع شخصیبه تعقیب
 شناقسوتیون فرقه سی
 « یکی از منستان » ک
 بقی وقایع ایله دکل،

مابق ایچون عبدالحمید
 اولوق ایجاب ایدر .
 براز دخی هر طرفه
 جواب اعطاسی ایچون

مضره ایله لکهدار ایتمک چالشق و بو صورتله
فنا بر محیط احدائی ایله حرکات مشکوکسی کیزا
ایله ۱۳۲۶ شباطنده حقی پاشا حضرتلرینه تقا
راپوری بر اوجندن دیگر اوجنه قدر تحلیل ایا
چالیشدی. شو قدرکه مناقشه قلمیه به کیریشن خلو
او زمان صدراعظم بولنان حقی پاشا بوراپوری
اعتباره آلهرق نتیجهده آمریقا غروپیه تکرار
وبالآخره خلوصی و مختار بکلرک مخالفتنه اوغر
قبول ایتمدی.

خلوصی بک کندی مقاله لرنده بر طرفدن
دوقتور غلاسقونک دعواسنی مدافعه ایتمکله ما
ایتدیکی و دیگر طرفدن اسکی بر اختلافی و طما
اعضاسندن بولمق حسیله سیاسی بر فکرک یعنی
تأسیسی فکرینک قوه دن فله اخراجنه چالیشد
آنحقی تلقیناتله اثبات ایتمک ایستیور.

بواکی فکر بیننده کی تناقض و مباینتی آکلا
مکتبندن چیقمش اسکی بر مأمورک دماغنه مالک
پروژه نك آز چوق لهنده اولانلری ایله
قارشو آتیلان سنک تعرضاته کلنجه، بونلره
کندمده هیچ بر صفت کورمیورم.

اهمیت اولان بو قطعه نك منافع حیاتیه سی حقدنه کوستریلن عدم دقت حقیقه شایان تعجیدر.

فی الحقیفه انشا ایدلك اوزره بولنان و یاخود امتیازی اعطا ایدلش اولان خطوط حدیده نك اکلندن صکره آسیای عثمانیده حجاز خطدن بشقه الیوم موجود دیگر خطوطی ده حساب آلهرق (۵۵۰۰) کیلومترو طولنسه شمندوفر خطوطی بولنه جقدر . بو (۵۵۰۰) کیلومترو اسل آسیای عثمانیک همان بتسون ولایتلرندن کچه جک و یالکز قسطمونی، طرزون، سیواس، ارضروم، بتلیس، وان، معموره العزیز و دیاربکر ولایتلری شمندوفر سز قاله جقدر. حالبوکه آسیای عثمانیک عموم سکنه سنك همان ثلثی (۷,۳۱۳,۵۶۱ سکنه) بو سکز ولایتده یشامقده در.

دیك اولیورکه آناتولینك شمال شرقی طرفلرنده بولنان سکز ولایتده آن بر کیلومترو شمندوفر بیه یا ییلمامشدر .

فقط ولایات مذکوره بو خصوصده نافع مأمورلری طرفندن یوز اوستنه براقلمش اولدینی حالده ده بختیار اولان دیگر ولایتلرده موجود خطوط حدیده نك منافعنی تامین ایچون تحصیل ایدیلن ویرکیلرک خارچنده براقلمه مشدر . فی الواقع ۱۳۰۵ سنه سندن ۳۲۵ سنه قدر طرف حکومتدن تامین ایدلش بولنان (۲۸۰۲) کیلومترو تأدییه اولنان تأمینات ایچمسی (۱۱ ۳۴۸ ۷۲۶) لیرایه بالغ اولمشدر . بو مبلغی سکنه نك عمومی اوزرینه تقسیم ایلدی کمزده آناتولینك سکز ولایتنه (۲ ۸۳۶ ۶۸۱) لیرا اصابت ایتدیکنی کوریرز .

اولامسی خصوصنده بعض مأمورلرک ناکهانی بر صورتده تبدیل فکر ایستکری شایان استغراب کوریه جک درجهده موجب اندیشه بر منظره تشکیک ایتمزی؟ پروژه نیک اساسنی بک موافق بر صورتده تلقی ایتمش اولان عین مأمورلر بردن بره پروژه نیک الی قوتلی مخالفتلری کسلدیلر و پروژه بی صویه دوشورمک ایچون هر درلو وسائطه حتی عفت و عقل سلیمک قبول ایده میه جکی واسطه لره بیاه مراجعتدن چکنمدیلر .

بو مثالدن اوله رق، دور سابق فکری بولنسان دور لاحق نافعہ ناظر سابقمز خلوصی بک، ساده دلانک فکری تشویش ایتمک اوزره، دور حمیدیدن مروث بر طرز ایله، بو شبکه نیک انشاسیله بر «کنج ارمنستان» تشکیلی قورقولغنی تلقینه بیاه جسارت ایلمشدر.

بر طرفدن «کنج ارمنستان» ک کولج قورقولغنی تولید ایدن ودیگر طرفدن مجلس مبعوثان نافعہ قومیسویننده پوتسدام ائتلافنک شمندوفرلر پولیتقه من حقنده کی جدی و وخیم مقرراتندن تجاھل ایدن بعض مأمورلره نصل اعتماد ایدیله بیلیر؟ حالبوکه پوتسدام ملاقاتی بتون اورویا افکار عمومی سنی اشغال ایتمکدن بشقه بزم پارلمنتومزده دخی موقع مذاکره وضع ایدلدی.

ملکتنک اقسام سازمسنده تطبیق ایدیلن اصلاحات اقتصادیه نیک مصارفی آناطولی اھالیسی تأدیہ ایتمش اولدینی حالده نافعہ مأمور - لردن بعضلرینک مشاغل اولیه سندن دائماً خارج براقیلان یه آناطولی اھالیسی اولمشدر. منافع سیاسیہ نقطه نظرندن صووک درجه حائر

بولندیرمه مجبور قانهقدر . حالوکه بو مسالغ عظیمه نك صرف اوله جنی حوائی مذکورده هکناری (۴ - ۵) لیرا قیمتند بک چسوق قابل زراعت اراضی بولندقدن ماعدا کندیلرینی بو خالی اراضیده تاسیس مستعمرات (colonisation) مسئلهسی نظر اعتباره آلوب آلدقیرینی مارالذکر بعضی مأمورلره سؤال ایده بیلیرز .

زراعت نظارتنک ایستاتسقیلری موجینجه الجزیره و عربستان چوللرینی حسابا المقصرین آسیای عثمانیده اراضینک انجق یوزده ۸۰۲۶ قسمی مزروع بولندیفی ناهمه مقتصدلره من تجاهل ایدیورلره زیرا بغداد خطنک بتون گذرکاهنده مستعمرات منقطعلری احضاریته چالیشدقلری صرمده اراضینک غایت منبت بولندیفی شمال و شرقی آناطولی قطعانده هر سنه بر چوق کویلی دیار اجنبیه به هجرت اینمکه باشلامشدردر . چونکه وسائط نقلیه نك فقدانی یوزدن حصوله کلن اقتصادی و سیاسی احوال و شرائط غیر مناسبه اسباب معیشتی آزار آزار قورونهرق نمیش کیفیتنی مشکل بر حاله قومقدهدر . مثال اولهرق ارضروم ولایتده اعلان مشروطیتدن بری (۱۵.۱۱۱) کئی به ممالک اجنبیه ایچون بساپورط ویرلش اولدیغنی کوستره بیلیرز .

بروجه بالا ذکر و بیان اولان اروا و اسقا عملیاتی بغداد خطی ایچون هرچه باد آباد بر حیات اقتصادی وجوده کتیره مک مقصد دائمیستدن بشقه بر شی ایله ایضاح ایدیله من . بغداد خطی مارالذکر مأمورلرک نظراهمام و شفقتنی او درجه زرده جلب اینمش درکه بو خطنک نفوذ منطقه لری یاننده دیگر منطقه لر بولمقصد و بو منطقه لرده کی

خلاصه کلام یوز اوستنه بر اقلمش اولان بو ولایتلر دیگر ولایتلرده کی خطوطک بار مالینسی طاشیمش اولدقلری حالده مقابله کندیلری ایچون دخی بر شبکه حیدیه انشاسی زمانی کلدیکنده ولایات مذکوره تک منافعی تأمین ایدمک پر وزه لره قارشی نافعہ مأمورلرمز طرفندن آکلاشلماز بر مخالفت کوستریلیور بو فکری حقلی کوسترمک ایچون اک جنائی سؤ ظن دلائله بیه مراجعت اولتیور .

نافعه مأمورلرمز طرفندن کوستریلن اجرا آتک شرائط غریبه سنی ابراز ایتمک ایچون مثال اوله رق اک زیاده دقیمی جلب ایتمش اولان شمندوفر مسئله سنی آلم . حالبوکه مسائل سائزده دخی عین مأمورلره محول اک مهم مسائل اقتصادی و سیاسییه قارشی عین حالک موجود اولدیغی اثباب ایدم بیلیرم .

مشاک اوله رق مشهور بغداد خطی کذرکاهی اوزرنده بولسان بعض حوالیده اروا و اسقا معاملاتنه ویریلان اهمیت مفراطینی کوستره بیلیرز . زیرا بو خطک کذرکاهی عن قصد بزم احتیاجات حقیقیه اقتصادی مزى وبالخاصه احتیاجات عسکریه مزى بمنون ایتممک ایچون تمین اولمشدر ظن اولتور .

بنه بو مأمورلرک ثباتلی و بورلماز مساعیسی سایه سنده دوات یقین بر استقبالده بهر هکتار ایچون یدی بچق لیرا حسابیه ایکی میلیون هکتار یکی اراضینک زرغنه تخصیص ایتمک اوزره بو عملیاتده ۱۵ میلیون لیرا قدر مبلغی ثابت و غیر متحرک بر حالده

بته کوریلپورکه البوم نافع مستشارانی و نایب‌سندہ بولسان
 دیگر بر ذات ولایات شرفیہ مہم بر شمندوفر شبکسی انشاسی
 ایچون واقع اولان بو بیکانه تجربہ بی سوبہ دوشورمک ایچون ایلمک
 کونسن بری شون قوتیہ جائیشدی . اک اول ، بو پروژہ نیک قابل
 تطبیق اولدیغینی و طرف حکمرندن تأمینات اعطا ایلمکسزین شمندوفر
 انشا ایدیلمه بیه چکنی ادعا ایدیوردی و بو سببه مبنی درکه بو ایش ایلمک
 طالی اولان دوقنور غلاسقوبه قارشی او قدر شدت کوستردی .
 تشبیک بو قدر مشکلاته احاطه اولمش اولدیغی اعتراف ایتمکله برابر
 بو عارضه لی حوالیدن (۳۰۰۰) کیلومترولق بر شبکک انشاسی ایچون
 فن طبقات ارض قطعاً نظرندن اجرا ایدیلمک کشفیاتہ تخصیصی
 ضروری بولان ایکی سنه تک مدت داخل اولدیغی حاله آتیق سکز
 سنه تک بر مدت ویریلوردی .

دها سکره میر آلائی شافرک عین امتیاز ایچون دها نافع شرائطی
 حاوی بر اسندعا تقدیم ایسی اوزرینه مأمور مومی الیه تبدیل فکر
 ایدرک میر آلائی شافرک شرائطی دها نافع بولندیغی جهته دوقنور
 غلاسقوبی بر طرفه براقق لزومی بیان وادعا ایدیوردی .

بو نسانصلرده شو کیفیتده علاوه ایتمکله مجبورکه سرویچین
 افندیگ قشم برادری ایله اخص احیاسندن اولوب باجیقالی قه مبانیه
 نانه اوج دفعه مراجعت ایدن میر آلائی شافرک هر دفعه سندہ تکالیف
 . تقابله ده بولورق کرک دوقنور غلاسقوبی و کرک مستر چستر
 ایشدن کیروچکله که مجبور ایلمکن بشقه بومقصدی تعقیب ایچوردی؛

ن طلب ایتمکله اولدقنری

بیریز : نافعده کی « نایس
 بش میلیون لیرالق بر مبانیه
 ، (۱۵۰۰) کیلومترولق
 ن ایتمکله ملکته دها نافع
 ی ؟

بیه . شمندوفرک اهمیتنی ،
 . ومسئولیت تودیع اولنات
 لشدر .

سورته نافع انجمنده ،
 ترولق بر شبکبه صاحب
 ۱ - ۲۵۰.۰۰۰ لیرالق بر
 نظر اعتباره آله رق امتیازی
 بفت - بغداد خطنه ابراث
 نز ۳۸۰ کیلو مترولق بر
 شدن چکنمیدیگنی کوردک .
 داد قومیانیه می بونسام
 ، انشاسه موافقت ایتمسه
 سنجاقلری میر مومی الیه

اهالينك دخی حیات و ترقی به اولان حق
اونوتیورلر .

کندی کندیمزه شوراسنی سؤا ایدیه
مستعمرات خواهشگری، مأمورلر مز اولان
حدود شرقیه مزای پایخته ربط ایدیه جک
خطوط حدیده شبکه سنک انشاسنه تخصیص
بر صورتده خدمت اجتنش اولیه جقلمی اید

آناتولینک ال کبرویه قالان برکوبایسی
نافه نظارتزده شمندوفرلر مدیرتی کی آغیر
مأموردن زیاده واضح بر صورتده ادراک اید
فی الحقیقه شمندوفرلر مدیرینک نه

آناتولینک بحواله سنده ۱۳۸۰ کیلوم
اولق ایچون حکومتک سنده ۲۰۰۰۰۰

فداکارلق اختیارنه مجبور اوله جتی کیفیتی
کینرده اعطسا ایدلش اولان بالکنز الحظ
ایدیه جک ضررلری منع ایتمک اوزره بالکنز
شبهه ایله اکتفا ایتمک ایجاب ایدیهکی ادعاسه
دیمک اولیورکه مدافه سنده بولندیقی بقا
اشتلافه رعمأ موضوع بحث اولان خطوطک
بیله ، مرعش، ملاطیه و شهرزور و سلیمانیه
نظرنده هیچ اهمیتی حائر دکادر .

تکلیف عجیبی در میان ایده‌رک بو پروژه‌مک ابطالی ایچون مجلسک
بر قرارنی استحصاله سی غیرت ایشدر .

[دور حیدینک بزه میراث براقدینی بو طاقم‌مأمورلرک اصل سهای
میزه‌سی اشته بو معاملاتله آکلاشلور فقط بو مسئلهده اسباب مشده‌دن
اوله‌رق نظر دوقی جالب احوال‌دن شوراسنی دخی میدانه وضع ایده .
بیلورزکه، موسی‌ایله بک بیوک بر جبارتله میدان مطبوعاته آتیه‌رق ،
مملکتک منافعی علمینده واقع اولان افساداننده کندوسی محافظه
ایتمانلر علمینده (ذات ساسی صدارتیناھیدن بدأ ایله مبعوثان رئیسنه
قدر و هیئت و کلاده‌که رفیقاری کندوسنک قبا اتریفه‌لرینی تصدیق
ایتمان مبعوثلر دخی داخل اوله‌رق) بر نوع شاننازه باشلامشدر .

بعضی اجنی شرکتلرینک منافع متصادفسنه قارشو آکلاشلماز
وتعریف قبول ایتمز بر خطر شناسلق و مملکتیزک روحلر مسائله
قارشو مشهمتکارانه بر قیدسزلق !!! جبقارایله جق نتیجه قولایدز .

بو اسف انکیز حاکم دوامی ممالک عثمانینک استقبالی ایچون
مهلت و ناقابل تلافی عاقبتاری اسناج ایده‌بیلیر . بناءً علیه نافعہ نظارتینده
تسبیقات اجراسی ازمدر . بو تسبیقاتده شخصیات مسئله‌لرله منافع
حقیقیه مملکت ایله غیر قابل تألیف تأثیرات سائرہ اصلا نظر اعتباره
آلیمیه‌رق) قوتلی واساسلی بر صورتده اجرا اولمیشدر .

اوج سنه‌دن ری . مملکتک اساسلارینی تقویه ایده‌جک اولان
اصلاحات اقتصادی بویوز اوستنه براقه‌رق سطحی بر سیاست
ایله اشتغال ایتمکدن باشقه بر شی بائمدق . آناطولینک بو اوزاق

، ایکی استدعالری زماننده
ب نافعہ نظارتینده واقع اولان
بکی طالب ایکنجی استدعاسندن
ردی .

آنخاذا ایله‌بکی خط حرکت
اسنی دخی خلوصی بکلک نظر
بعضی تلقیاتله بو شخصدوفر
سی ایله‌بکی حالده ، ازه مرده
لاح ارقداشی بولنان موسی‌ایله
ندن بو پروژه علمینده بعضی
مشارایله بک اعلا بیلدیکندن،
بو حاله دخی اثبات اولور .
یده‌که احوال آتی آب اشکار
کود پروژه‌مک مدافعی آلوب،
حدبکی مقانه‌لرمدہ درمیان
مدافعات و مقابله‌لر بولندینی
مسندہ بولسان شبکه‌لر دن
وس آینده موسیو هوکن
نلسی مبعوثانه کلوب و و منافع
ه اله‌رق . مستدعینک هیچ
ن بر حق خیار محافظه‌سی

زیرا شرکت مذکوره نامنه ویردیکی ایلک
مذکور شرکت نامنه وکالتنامه سی بولمیشود
تشیار دن کونی کوننه خبردار ایدیلن بو
سکره بو وشیقی تدارک اتمک لزوم کو
سرویجین اندینک بو خصوصه
مسئله ختام ویرمک اوزره شور
دقنه وضع اتمک مجبورمک ، کندوسی
پروژه سنه برارمی سیاست رنکی ویرمک
تحدث ایدن بو محادله دن کندوستک سا
ارمی اولدقن مانعا ، مسئله ک استاده
معروف از منیر افساد اده بولندیقی ناظر
بو بیای پرووقاسیونک منسبتسزلک
خلوصی بکک سهای ممنویسه کلنجه ، آ
کوستریر . مشارالیه ۳۲۷ مایه قدر مذ
مختار بکک لایحه مناقشه سنه قارشو ، ش
ایدیکم اسابک عینی ایله نافع انجمنده
حالده ، ناظر اولور اولماز ، چستر پروژ
کندوسنه امتیازات ویرمک اوزره آعسه
ایله محارته کیریشمش و تشرین نایده
ملکندن ، باحت الفاطله مجلس تحت تاثیر
بر وقت قبول ایدمه چکی حکومت ایجو

بو نقطه نظر دن يوله چيقارق ۱۳۲۵ سنه سی ابتداسنده حکومت ایچون هیج بر مصارفی موجب اولماق صورتیه آناطولینک شمال وشرقنده ۲۵۰۰ دن ۳۰۰۰ کیلو مترولق بر شبکک انشاسنه موفق اولوق ایچون معدن ایشلریله شمندوفر امتیازلرینک بر برینه ربطنی حکومته تکلیف ایتمش ایدم .

بو اساس مرجعی اولان نافعہ و معادن نظارتلری طرفندن قبول وبعده (۱۳۲۵ آغستوسنده) مجلس عمومیجه دخی تصدیق ایلدی . اوچ سنه یه قریب بر مدتدن بری مختلف سرمایه داران غروپلری دخی بو اساسلره مبتنی اولان پروژهیه طالب اولدیلر . بو پروژهیه غیر قابل تطبیق بر حاله قویمق ایچون نافعہ نظارت مزجه اطرافنده چوریلان غرائب احوال دن سلسله مقالات مزده بحث ایتدک .

بو شمندوفر پروژه سی علیهنه افساد اتده بولندقدن صکره ، شمدی دخی افکار عمومیه نظر نده کندوسنی برانت ایتدیرمک ظن و فکری ایله ، یوزلرجه ستون حکایات و تلقیناتله ، اوچ سنه دن بری بو فکری ایلری سورهرک مأمورلر مرکز راحتی اخلال ایدن و آنلرک هر بر اتریقهرینه قارشو محافظه ایدن بر سابق مبعونه قارشو اجرا ایدلمکده اولان بو مناقشه قلمیه ، میدان مطبوعاته آتدیغمز احوال مناسفته نک بر آینه سنی تشکیل ایتمزی ؟

خلوصی بک بک اعلا بیلورکه ، نالعه نظارتنه اساساً بنم تکلیف ایلدیکم بو پروژه نک آچیق دن آچیغه مدافعه سنه شتاب ایلکککم ، بنم شخصی دوستم اولان دوکتور غلاسقونک الندن بو ایشی آلان

حوالیسنده ، بتلیسنده اولدینی قدر سلطانیه سنجاغنده بر حکومت قانونیه نك وجودندن اهالی خبردار بولمیدینی حالده استانبولده او قدر همت وغیرتله تنظیم ایدیلن قانونلرک نه فائده سی اوله بیلیر ؟ نافعہ مأمورلرمن پک اعلا بیلورکه ، بو عصر مدنیت جدیدده اوروپا دولتلی آنجق شمندوفر ایله آفریقاده وآسیاده کنندی حاکمیتلرینی محافظه وتقویه ایده بیلمشلردر . بز ایسه هر شیدن اول مملکتیزه کندومن صاحب بولنق وغرب مدنیتنک تضییق اوکنده پیدر پی رجعته مجبور اولان واسع امپراطورلرمنک بقیه سنی تمام ومحافظه ایده بیلمک اوزره الک زیاده بو نافذ آلتدن محرومن .

ارکان عسکریه منک منتظم ومنصف سی واقدامی سایه سنده اردومرک تشکیلاتنده اوج سنده نبرو وقوعبولان ترقیات شایان حیرت ایسه ده ، بو صورتله مکملاً متشکل ومجهز بر اردونک شرق حدودینه طوغری حرکات سریمه سنه مدار اوله بیله جک وسائط نقصان اولورسه ، نه فائده ؟

مملکتنک تجدد اقتصادی وسیاسی وبالخاصه آسیایشی ایچون هر شیدن اول ومکن اولدینی قدر سرعتله شمندوفرلر انشاسنه احتیاجیز واردر . نافعہ مأمورلرمنک بعضیسنی استئنایتدیکمزده هرکس بو نقطه ده متفقدر . دیگر طرفدن بدیهیدرکه احتیاج مبرمی دافع اولان وحد اصغر اوله رق انشاسنه لزوم کوریلن اون بیک کیلومتر قدر خطوط جدیدیه جدیدنک قوه دن فعله ایصالی ایچون اعطاسی ایجاب ایدن مبالغ عظیمه نی تأدیه ایتمک وسائط قلیله مالیه من مساعد دکلدر .

تاخیری موجب اتزقیقره
، صرهه قولسی مقصدینه
نافعه مأمورلرکزك سوء نیت
وفر انشاسی جهتنه معطوف
طولینك غیر مدنی بولسان
لده اولان سهالت عمومیهك
سرلردن برو جاهل وسقیل
درلر .

ذیل

برنجی آیمیه مکتوب

نافعه ناظری خلوصی بك افندی حضر تلری

ناظر بك افندی حضر تلری

« ژون ترك » غزتمسك ۱ كانون اول ۳۲۷ تاریخی نسخه منده
چستر پروژه سی حق منده ذات عالی لری طرفندن واقع اولان بعض
بیانك مندرج اولدیغی کورلدی .

« پروژه نك شكل حاضر یله قبول اولنه میه چیغی ، بونی کری آلفه
قرار و برمش اولدیغکزی و فقط کیلومتر و تأمینانی صورتیه حکومته
بر بار اولیسان بر شمندوفر امتیازی استرداد اجتش اولدیغکزدن
طولانی بر کون سزی تمیید ایده مملری ایچون بویه یایمقدن ایسه
پروژه نی کری آلفندن اول مجلس مبعوثانه ایضاحات و یرمکی ترجیح
اجتش اولدیغکزی ، لطفاً بیان بیورمشسکز .

معلوم عالی لریدرکه موضوع بحث اولان پروژه ۱۳۲۵ اغستو -
سنده مجلس عمومی طرفندن معطی واراده سنیبه اقران اجتش اولوب
ماده قانونیهده کوسستریلن خطوط حدیدیه امتیازی ایچون مجلس
عمومینك تصدیقنه عرض ایدلک شرطیه و معادن کشفیاتی ایچون

و مناسبتسز مداخه سیه بو ایشك حلنك
سبیت و یرن موسیو چسترك ایشلرینك
مبتی اوله ماز ایدی . نیم یكانه مقصدم ،
و مخالفتنه رغماً، حوالی مذكوره ده شمنده
ایدی و مهادیا اوله اوله چقدر . زیرا انا
حوالی مذكوره سنده كتدیكه تزايد ایتك
وجودی و مدنیتك غیوتی سایه سنده عا
بولنان تکمیل اهالی بربر لیه بوغشمقده .

خطوط مذکورہ میں کرک دور جدیدہ و کرک دور مشروطیتہ
(الخلیف - بغداد ، آطہ بازاری - بولی) آنجق بغداد قومانیہ سنک
تحت انحصارندہ قالمش اولان کیلومترو تأمیناتی ایله ترک ایتمک ایچون
نافعه نظارتی آغستوس آیندن بری شرکت مذکورہ ایله ذاتاً مذاکرہ
ده بولمقدهدر .

مذاکرہ نك ایکی هفته قدر تأخیری ذات عالیرنجه مناسب
کورلدی . بیاناتک نه قدر طوغری اولدینی اثبات ایتمک ایچون مجلس
مبعوثان کرسیسندن بو مسئله حقندہ کی جواب قطعیکزه انتظار
ایدهجکم . فقط اوندن اول آئیده کی نقطه حقندہ نظر دقتکزی جلب
ایتمک اوزره مساعده کزی استرحام ایدهجکم :

بر نافعہ ناظرینک ، مکلف اولدینی وظائفه اثلافی محال اولان
بویله بر حرکتده بولنه بیلرسی ، یعنی بر پروژہ ایچیدن آچیغه
استرداد ایدهجک یرده بوکا قارشى مدافعاتده بولنوب تطیقنی فعلاً
متعسر قیلیمق مقصدیله صوک ساعتده بر تکلیفده بولنه بیلرسی ایچون
بو کونکی وضعیت مشکله یی قبول ایتمک اجبار ایدهجک اسباب
جدیده مستد اولسی ایجاب ایدر .

ملکتک بو اسباب جدیدی صوروب آکلامغه حتی واردر . بو
اسبابی ملت وکیلاری اوکنده ایضاح ایتمک وظیفه کزدر .

اوج سندن بری موقع تذکرده بولنان لایحه حاضرہ نك ردینی
تکلیف ایتمکله ، شرقی اناطولی ولایتلری ، سرعت ممکنه ایله
ملکتک موجودیت اقتصادی و سیاسیہ سنی تأمین وامر مدافعه سنی

صاحب امتیازك حق خیاری بولنق اوزره مذاکره به کیریشمه حکومته مآذونیت اعطاسنی حاوی بولسان بر قرار اجکامنه توفیقاً مجلس وکلا طرفندن مجلس مبعوثانه تقدیم ایدلمشیدی .

وظیفه کز حکومت طرفندن واقع اولان بر تکلیفی مدافعسه ایتمکدن عبارت ایکن بوکا قارشی اداره کلام ایتمه کز مجلسک حیرتی موجب اولدی . دهاسی وار : کزک مجلس عمومینک قرارینه وکرک مجلس وکلا طرفندن رسماً تقدیم ایدیلوب موقع مذاکره ده بولسان پروژه به کاملاً مخالف یکی بر تکلیفده بولنقی مناسب کورمشیدیکزه . فقط بویه بر تکلیفده بولنقی ایچسون ، سزک دخی مجلس مبعوثان کرسیسنده اعتراف ایدیککز وجهه ، مجلس وکلا طرفندن بر قرار مخصوصه ذات عالیترینه مآذونیت ویرنامشیدی .

مجلس مبعوثان کرسیسندن صورت حرکتکزک نه قدر قانونسز اولدینقی و تکلیفکزک « منافع مملکت » تعیر عمومی آلتنده آنجق کیزلنه بیلن مقصد اصلیسنک نه دن عبارت بولدینقی رفقامک نظر دقتنه عرض ایتم . اوچ سنه دن بری نظارتکزده بو پروژه به قارشی چوریلن انتریفه لری میدانه قویه رق تکلیفکزک اصل مقصدین یعنی لایحه حاضره بی مجلس مبعوثان طرفندن - « کیلومتر و تأمیناتی صورتیه حکومته بر بار اولمیان بر شمندوفر امتیازنی استرداد ایتمش اولدیفکزدن طولانی بر کون سزی تعیب ایده مهملری ایچون » - رد ایستدیرمک و بالآخره خربوط - دیاربکر - بتلیس خطلری امتیازنی بغداد شرکتنه اعطا ایده بیلیمک ایستدیککزی اثبات ایتم ،

و برك حقی حفظ ایتمك شرطیه شمديك تكرار مسئله آتیه حقتده
نظر دقتكزی جلبه لزوم كوریورم :

نظارتمكز تاكین مایس آینده مجلس مبعوثانك نظر تدقیقه
عرض ایدیلن ودها حالا روزنامه مذاكراتده مقید بولنان چستر
پروژه سنده بعض شمندوفر خطوطی امتیازاتك بغداد قومانیه سسه
اعطاسی حقتده مذکور قومانیه ایله مذاكره به کیرشمه دیمی ؟ ایکی
ساعت قدر دوام ایدن نطقكزده بومسئله به داتر بر جواب و برمه مك
سزجه ده موافق و مناسب تلقی ایدلدی . مع مافی بن عینی مسئله بی
بر اوچنچی دفعه اوله رق نظر عالیبریکزه عرض ایتمه بی کسدمه بر
وظیفه عد ایتمم . فی ۳۰ تشرین ثانی سنه ۱۳۲۷

ارضروم مبعوثی

پاصدیرمه جیان

نافعه ناظر اسبق خلوصی بك حضرتلرینه اوچنچی وصوله
آچیق مکتوب

ملت مجلسی حضورنده کی بیساناتكزله فی ۱۶ كانون اول ۳۲۷
تاریخی تذکره سامیه بینده کی میابته ابتأ ، ملت وکیللری حضورنده
خلاف واقع افاداتده بولندیفكزی اتهام یولنده وازادامارده جریده سنك

احضار ایچون سوک درجه الزم بولتان و اداره حیدیه طرفندن اہمال
ایدلش اولان خطوط حیدیه ایله تجهیز ایتک اوزره ذات عالیبری
طرفندن بو مسئله مهمه حقندہ عجبا نہ کی بر صورت حل تکلیف
ایدیلور ؟

۲۶ تشرین ثانی ۱۳۲۷

ارضروم مبعوثی
باصدیرمه جیان

اینگی آمیور مکتوب

نافعه ناظری خلوصی بک افندی حضرتلرینه

ناظر بک افندی حضرتلری

مجلس مبعوثانک بازار ایتسی کونکی جلسہ سنده دائرہ نظارتکز
مأمور لرندن بمضاری علیہندہ کی اتہامہ جواب ویرہ رک ۱۹۱۱ سنہ سی
کانون نایسنگ برندہ عین مسئلہ یہ دائرہ صدر اعظم حق پاشا حضرتلرینہ
اعطا ایلتش اولدینم راپوری بر باشند بر باشہ تحلیل و تنقید ایدیور۔
سکنز۔ مع الاسف مجلسه آنحق نطقکزک ختسانی متعاقب کلہ بیلدم۔
بو مسئله ده کی حرکت نامشروعہ کزلہ مأمور و رفیق لکزک طرز
حرکتلرینی مدافعہ ایچون ایراد ایتدی ککز اوزون بر نطقہ قارشی
کرک مجلس مبعوثان کر سببندہ و کرک مطبوعات واسطہ سبلہ جواب

بولندیکنز و آناطولی شرقی و لایانازی شمندوفر سز براقق ایچون
« بوتسدام » ائتلافی امضا ایدرک ۱۸۹۳ دن برو اتفاق ایدن ایکی
اجنی دولترینک مقاصد سیاسیهرینی بک اعلا بیلدیکنز حالدہ ،
انده کی خطوط بغداد شرکتی طرفدن انشا اولنه بیله جکی بهانه سیله ،
« چستر مشهور پروژه سنی » بر طرفه آتقله مقاصد سیاسیہ مذکورہ
تشویق ایتک استمش سکنز .

مجلس مبعوثان واعیانک انعقاد ایدرکی بر زمانده حق باشا حضرتلری
طرفدن ذات عالیترینه تودیع اولنه بیلان مسئولیت موقعی
بر اقدیقکنز دن برو نشر ایدر دیککنز اوزون بندلرده ، بالاده مذکور
اتهامات و خیمیه بر جواب کافی تحری ایلدم ایسه ده ، بو باندہ کی سعی
واقدام ثمره سز قالدی .

بغداد شمندوفر شرکتی مدیری ایله بو مسئله حقدہ مخبراته
گیریشدیککنزه دائر اولان اتهاماتک جریده لرک ویردیکی معلوماته
مبتنی اولدیرینی بک اعلا بیلدیکنز حالدہ ، بو اتهاماتی قطعی صورتده
تکذیبدن اجتنابه برابر ، اثباتی ضمننده اوراق رسمیه ابراز ایتککنمه
عاجزلرینی دعوت ایتککنه ، بیله بیله ساده دلک کوستر مکده سکنز . بو
حالدہ ، مسئله یی قیامتش عد ایدرم . بناء علیه بر طرفدن آلمان
سیاسی جانبندن روسیه یه حصر ایدیلان ومدت مدیده دنبرو روسیه نیک
کوز دیکدیکی حوالی به ، مخصوص بر شمندوفر پروژه سنی ابطاله
جالیشهرق مملکتک منافع حیاتیسنه قارشو حرکانه بولمق و دیگر
طرفدن دخی ، بغداد شرکتنه احاله اولنسان انقره ، قیصری خطنی

بر بندینه جواباً ، « اقدام » غزتمسندہ اون سکر بند تشر ایله غیر لایق معاملاتکزدن تبریه ایتمک استمش سکر .

آناطولی شرقی شمدوفر پروژہسی علیہنے طرفکزدن ونافیہدمکی رفقاکیز طرفندن قوریلان فسادک قوہدن فعلہ چیقمسینی منع ایدن سیاسیون میانده برصورت مخصوصہده عاجز لری نظر دقت علیہ لری چلب ایلدیکم جهتہ ، سکر بندیلہ ذات عالیہنے جواب ویرہکی وظیفہدن عد ایدرک ، یو بندلرده فی ۱۳ تشرین ثانی ۳۲۷ ده مجلس میعونان حضورندہکی اتهاماتی عیناً تکرار ایلدم .

اتهامت واضح اولوب اوج سینہ دنبرو جریان ایدن احواله ابتناً ایلدش ایدی . یعنی اناطولی شرقی ولایاتمژده برشمدوفر پروژہسنک تحقنک منبی ایچیون بعض بیسوک مامورلرمز اللرندن کلانی دریغ ایتمشیلردر . بوندن بشقه « بوندام » ائتلافنک اوچنجی مادهسی احکامنجه بغداد شرکتنک بغداد خطندن بشقه بر کذرکاه داخلنده شمدوفر انشا ایتمک و بغداد خطلی ایله شمالی ایران وروس حدودلری میانہسندهکی منطقه داخلنده بوکی تبشثانه سیاسی و مادی صورتده معاونت ایتمک مجبور اولدینی بک اعلا بیلدیکنر حالده ، نام بالاده مذکور منطقه داخلنده خطوط جدیدہ امتیازاتی کندولرینه ویرمک اوزره مذکور شرکت مدیری ایله ۳۲۷ سنہسی اغستوسندنبرو مخبراته کیریشمک چیقمش کی حرکت شخصیه کزک و خامتی کزک مجلس میعونانده وکزک مطبوعاتده صورت مخصوصہده موضوع بحث ایلدم . بوندن آشکار صورتده آکلاشیلیورک دولت علیہنک نافعہ ناطری

در سعادته و کوزلر مز اوکنده جریان ایستدیکنی اونوتش اوللیسکز .
قسطمونیلی برکویلی ویا حکازیلی بر کورد بکی ، ۱۸۹۵ و ۱۸۹۶
وقایع تاریخیسنی تخطر ایده بیلورلر ، پانتختک تکمیل اهالیسی و تکمیل
دنیاک معلوماتلی ذواتی پک اعلا بیلورلرکه عثمانلی باقہسی وقوعاندن
بر قاچ ماه اول استاسیوزلر لیماززه داخل اولمشدر .

فی الواقع اجنبی حکومتلر ۱۸۹۶ سنہسی مایس آینده استاسیونہر-
لری در سعادته کوندر دیلر . و بودہ ۱۸۹۵ کبی ارمنی مقاتلاتنه یکیدن
باشلانقدندہ سلطان حمیدی تہدید مقصدیلہ اولوب ، حالبوکہ عثمانلی
باقہسی مسئلہسی فی ۱۴ آغستوس سنہ ۱۸۹۶ ده واقع اولمش ایدی .
بو حالده ، ای دور سابقک تکمیل احوال دماغیسنہ مالک بولنان دور
لاحقک سابق ناظری بک افندی حضرتلری ، ہبتون عثمانیلرک معلومی
اولدینی اوزرہ ، استاسیوزلرک لیماززه یرلشمسی ، قاروژن کرامہ
ایساندیرمق ایستدیککز وجہلہ ، باقہ مسئلہسندن ایلرو کلیوب ،
عبدالحمیدک سیاسیت جناہسندن ایلرو کلشدر .

بو اوفق تصحیحدن سکرہ ، بر قاچ ماہلر مع التأسف اشغال
ایلدیککز موقہ رغماً ، شخصیتکزی نظر دقتہ المقتدن زیادہ ،
مملکتتمزک آسایش واستقبالی موضوع بحث اولان ومملکتتمزک منافع
حقیقیہسنہ تعلق ایدن بومسئلہک اہمیتی حسیلہ وظیفہ ذات عالیلری
ایلہ جریان ایدن بو مناقشہ قلمبہنک موضوعنی خلاصہ ایدہم .

روی دیپلوماسینک استقبالدهکی مقاصد سیاسیہسنہ انحصار ایدن
اناطولی شرقی ولایاتزده شمندوفر دخولنہ مساعده اتمامک حقندہکی

۱۸۹۳ د نبرو يامدينې کې يو خطوطی دخی انشا ایتیمه جکني پک اعلا بيلديککز حلاله آنجق افکار عموميه و مجلس مبعوثانی اقتناع ایچون اوچ سنه لک مخبرات واتر يقه لردنصرکه، خطوط معروضه امتیازینک مذکور شرکه احالاسی حقنده بر دیگر پروژه ایجاد ایتک کې آغیر اتهامات تحتنده قالمقده سکز .

نشر ایستدیردیکم بندلر مه ویردیککز جوابلره کلنجه مدافعه نامه کزک قیمت و خلوصنک تقدیرینی افکار عمومییه ترک ایده رک ، یالکز بر نقطه سنی تصحیحله اکتفا ایدرم .

« اقتحام » جریده سنده ۱۸ نومرولی نسخه سنده کی بندکزده صرفاً شویله یازمقده سکز .

« فی الواقع صفحاتی بتون عثمانیلرجه معلوم ولیمانزده کی استاسیوز- لک وجودیه الیوم آثاری مشهور اولان وقایع زائله انساننده » عثمانی بانقسه کوروب بومبا آنانلرک ریاستنده بصدومه جیان افندیکنک » بولندینی مسموعمز اولمش ایدی فقط هیچ بر مناسبت کوره دیکمز » جهتله نه مجلس مبعوثانده ، نه ده صفحانده بو وقعه دن بحث اتمش » ومومی الهک بر اختلالچی ویا بومباچی اولدینی اشراب ایده جک بر » سوز صرف الیش ایدک » .

دور حمیدنک اصول تحریریه سنه نمونه اولان بو جبهه کزک پک ماهرانه اولان صورت ترکیبه رغماً ، ایکنچی دفعه اوله رق ذات عالیترینی « پرووقاسیون » جرم مشهورنده یالمقده یم .

بویله اهمیتدرجه موضوع بحث ایستدیککز وقایع فاجه نک بوراده

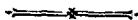
مقصد اولمدینی کجی اصل بزم مأمور لر مرکز وطنپرورانه فعالیتتیه ساینده امنیت حکومت بیله بو کون تحت تهلکده بولمقدهدر .

بو کون یارین روسیه نك ضررمزه اوله رق شرقده توسع حقنده کی بینه اسکی سیاستی اله آلاجنفی کشف ایتمک ایچسون پیغمبر اولمغه احتیاج یوغیدی . ذاتاً علام و امارات حس اولمقده و کورلمکدهدر . ایران مسئله سنی بتیردکن صکره ، بر طرفدن اناطولی شرقی ولایاتیزی و دیگر طرفدن الجزیره قطعه سنی برای تهدید . زوسیه اورمیاده قوتلی بر اردو جمع و تحشید ایلدیکنده ، وطنپرورلکه مغایر فعالیتکرنک اسباب و ایضاحاتی برای سؤال بینه قلی اله آلق اوزره اشته ختم مقال ایدهرم .

فی ۲۸ مارت سنه ۱۳۲۸

ارضروم میعون سابقی

دوقشور قه پاصدیرمه جیان

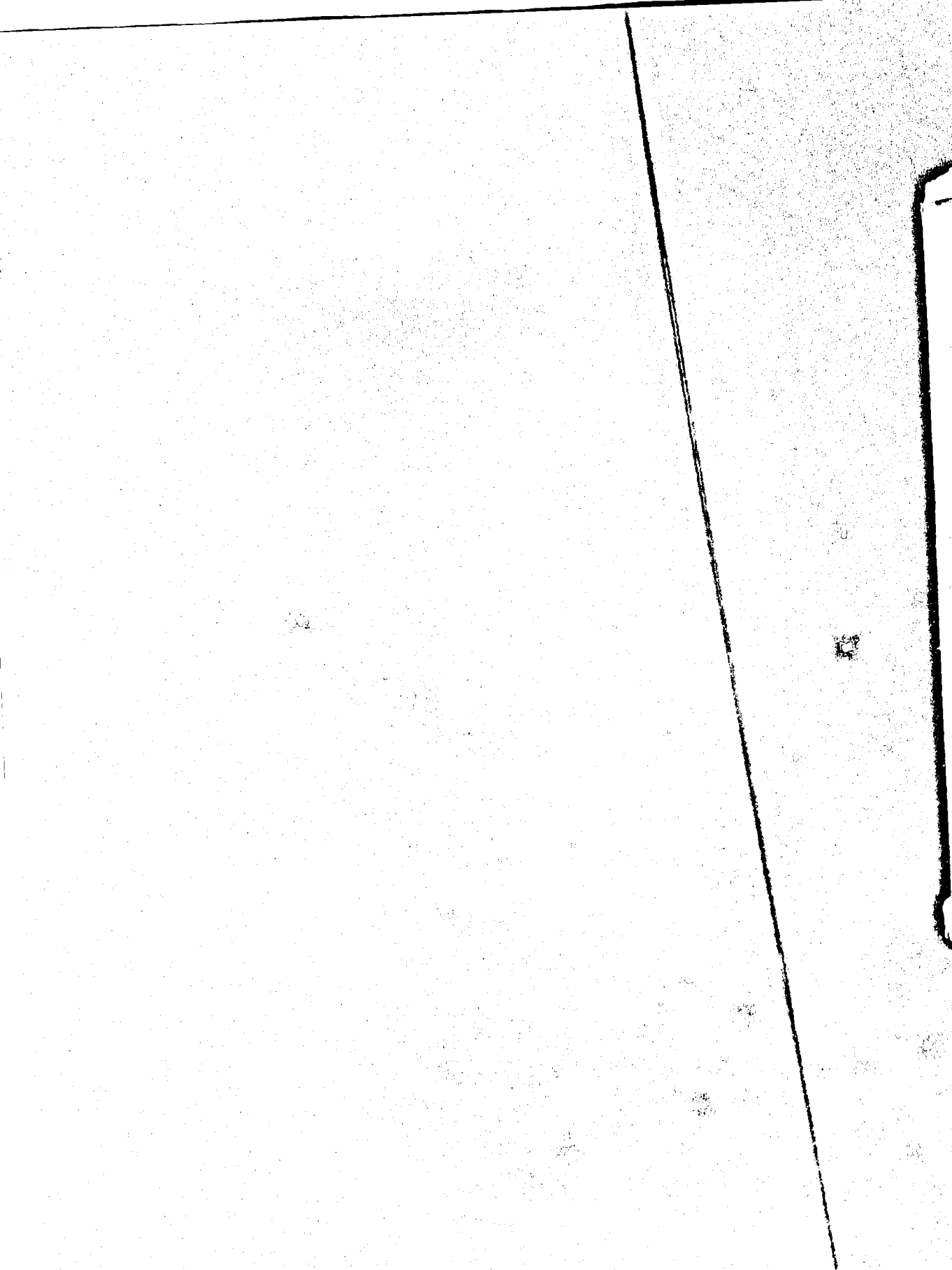

معین نیتک حصوله ۱۸۹۳ دنبرو چالیشان یکی اجنبی دولتارک
حرکاتی تاریخ البتہ تفصیلاً درج ایدہ جکدر .

دیگر طرفدن مشروطیتک اعلانندن برو واقع اولان بر تجربہ
بڑہ اثبات ایشدرکہ ، اناطولی شرقی ولایاتمزدہ شمندو فرلر انشاسی
کبی آسایش مملکت ایچون پک بیوک بر اہیتی حائر بر مشہنک حلنی
متنوع وسیلہلر ایجادیلہ تاخیر الملکی آرزو ایدن وتاخیر دخی ایدہ .
بیان مأمورلرمز سیاسی ذواتمز موجود بولمیشدر .

بری خارجدن ودیکری مملکتمزک داخلندن حرکت ایدن بو
ایکی قوتک حاصل ایلدیکی نتیجہہ کورہ بو کون یعنی ۳۲۸ سنسی
مارتندہ آن سیواس وطریزون وارضروم ووان وبتلیس ومعمورقہ
العزیز و دیاربکر ولایتلرنده بر کیلو مترو بیلہ خطوط حدیدہہ مالک
بولمیشمز جہتلہ ، طرابلس غرب ولایتک معروض قالدینی ایتالیا
استیلاسی اسبابی کبی عین اسبابدن طولایی ولایات مذکورہ دخی بر
روس استیلاسنہ معروض بولمقدہدر .

یاقین بر استقبالده ، تسایحی وخیم بر تاریخی درامہ نتیجہ
ورہ بیان وبویلہ بر دور مشروطیتندہ اوج سنہدنبرو کوزمزک
اوکنده جریان ایدن بو قبا قومیدیانک سبب یکانہسی ذات عالیری
اولدینی معلوم ايسہدہ ، ۱۹۰۹ دە سرویچن افندی طرفندن
قورنازجہتہ باشلانیلان و ۱۹۱۰ و ۱۹۱۱ دە حتی پاشا حضرتلری
طرفندن دہا ماہرانہ بر صورتدہ التزام اولنان واک نہایت مختار پک
طرفندن پک مہارتمز لککہ مدافعہ ایدیلان ایشی دوام بیوردیشکزه

فاتی ۵ غروشدز .